C/2024/6481

8.11.2024

OZNÁMENIE KOMISIE

o vykonávaní nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625

(nariadenie o úradných kontrolách)

(C/2024/6481)

Cieľom tohto oznámenia Komisie je pomôcť vnútroštátnym orgánom pri uplatňovaní nariadenia (EÚ) 2017/625. Právomoc záväzne vykladať právne predpisy Únie má len Súdny dvor Európskej únie.

OBSAH

Strana

SKRATKY 4

ÚVOD 5

1. HLAVA I – PREDMET, ROZSAH PÔSOBNOSTI A VYMEDZENIE POJMOV 5

1.1. Úradné kontroly a iné úradné činnosti (článok 2 NÚK) 5

1.2. Úradný veterinárny lekár (článok 3 NÚK) 13

2. HLAVA II – ÚRADNÉ KONTROLY A INÉ ÚRADNÉ ČINNOSTI V ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH 15

2.1. KAPITOLA II – Úradné kontroly 15

2.1.1. Úradné kontroly elektronického obchodu 15

2.1.1.1. Registrácia prevádzkovateľov elektronického obchodu 16

2.1.1.2. Odber vzoriek a analýza zvierat a tovaru predávaného online 16

2.1.1.3. Opatrenie v prípade nedodržania pravidiel a rizika 16

2.1.1.4. Poskytovatelia digitálnych služieb 17

2.1.1.5. Stratégie kontroly elektronického obchodu – najlepšie postupy 18

2.1.2. Zoznamy prevádzkovateľov (článok 10 ods. 2 a 3 NÚK) 18

2.1.3. Metódy a techniky pre úradné kontroly: inšpekcie a audity (článok 14 NÚK) 19

2.1.3.1. Inšpekcie 19

2.1.3.2. Audity 20

2.1.4. Úradné kontroly výroby produktov živočíšneho pôvodu na ľudskú spotrebu 21

2.2. KAPITOLA III – Delegovanie určitých úloh príslušných orgánov (články 28 až 33 NÚK) 31

2.2.1. Podmienky delegovania určitých úloh úradných kontrol 31

2.3. Kapitola IV – Odber vzoriek, analýzy, testy a diagnostiky (články 34 až 42 NÚK) 33

2.3.1. Metódy používané na odber vzoriek, analýzu, testy a diagnostiku (článok 34 NÚK) 33

2.3.2. Druhé stanovisko odborníka (článok 35 NÚK) 37

2.3.2.1. Podmienky odberu vzoriek pre druhé stanovisko odborníka a pre ďalšiu analýzu iným úradným laboratóriom 39

2.1.1.6. 2.3.2.2. Ďalšia analýza iným úradným laboratóriom 40

2.3.3. Úradné laboratóriá (články 37 až 42 NÚK) 40
2.3.3.1. Určenie 40
2.3.3.2. Akreditácia 41
2.3.3.3. Cezhraničné určenie 42
2.3.3.4. Využívanie subdodávateľov 43
2.3.3.5. Audity 44
2.4. KAPITOLA V – Úradné kontroly zvierat a tovaru prichádzajúcich do Únie 44
2.4.1. Pravidlá úradných kontrol zásielok vstupujúcich do Únie 44
2.4.1.1. Zásielky a sprievodné doklady 44
2.4.1.2. Pravidlá certifikácie zvierat, produktov živočíšneho pôvodu, zmiešaných výrobkov a zárodočných produktov. 45
2.4.1.3. Pravidlá certifikácie rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov 46
2.4.1.4. Elektronická certifikácia 47
2.4.1.5. Zvieratá a tovar vstupujúce do Únie a podliehajúce úradným kontrolám 47
2.4.1.6. Vykonávanie kontrol 49
2.4.1.7. Používanie CHED 51
2.4.1.8. Zmena účelu a špeciálne ošetrenie zásielok 52
2.4.1.9. CHED-PP prepojený na rastlinolekárske osvedčenie 52
2.4.2. Neoprávnený vstup zásielok do Únie 52
2.4.2.1. Informovanie 53
2.4.2.2. Opatrenia 53
2.4.2.3. Nesprávne číselné znaky KN 54
2.4.3. Manipulácia so zásielkami, ktoré nie sú v súlade s predpismi 55
2.4.3.1. Nesúlad zistený pred prepustením do voľného obehu 55
2.4.3.2. Nedodržanie pravidiel zistené po prepustení do voľného obehu 57
2.4.4. Využívanie komerčných skladovacích zariadení (článok 64 NÚK) 57
2.4.4.1. Využívanie komerčných skladovacích zariadení na vykonávanie identifikačných a fyzických kontrol produktov neživočíšneho pôvodu 58
2.4.4.2. Postup využívania komerčných skladovacích zariadení príslušnými orgánmi na HKS 59
2.4.4.3. Zapísanie komerčných skladovacích zariadení do zoznamu a registrácia v systéme TRACES-NT 59
2.5. KAPITOLA VI – Financovanie úradných kontrol a iných úradných činností (články 78 až 85 NÚK) 62
2.5.1. Financovanie – všeobecné pravidlá 62
2.5.2. Povinné poplatky alebo platby 62
2.5.3. Iné poplatky alebo platby (nepovinné) 62
2.5.4. Úroveň nákladov a metódy výpočtu povinných poplatkov alebo platieb 63
2.5.5. Transparentnosť 65

2.6. KAPITOLA VII – Úradná certifikácia (články 86 až 91 NÚK) 66
2.6.1. Úradná certifikácia 66
2.6.2. Úradný certifikát 68
2.6.3. Úradné potvrdenie 69
2.6.4. Certifikujúci úradník 70
3. HLAVA III – REFERENČNÉ LABORATÓRIÁ A REFERENČNÉ CENTRÁ 70
3.1. Určenie a rozsah poslania 71
3.1.1. Referenčné laboratóriá EÚ a referenčné centrá EÚ (články 92 až 99 NÚK) 71
3.1.2. Národné referenčné laboratóriá (články 100 až 101 NÚK) 71
3.2. Akreditácia 72
3.2.1. Referenčné laboratóriá EÚ (článok 93 NÚK) a národné referenčné laboratóriá (článok 100 NÚK) 72
3.2.2. Referenčné centrá EÚ (články 95 až 98 NÚK) 72
3.3. Povinnosti v oblasti uverejňovania a notifikovania 73
3.3.1. Zoznam národných referenčných laboratórií 73
3.3.2. Zoznamy referenčných laboratórií EÚ a referenčných centier EÚ 73
3.3.3. Ochrana osobných údajov 73
3.4. Predkladanie správ a kontroly Komisie 73
3.4.1. Referenčné laboratóriá EÚ a referenčné centrá EÚ 73
3.4.2. Národné referenčné laboratóriá 73
3.4.2.1. Národné referenčné laboratóriá: Medzilaboratórne porovnávacie skúšky a skúšky spôsobilosti 74
4. HLAVA VII – OPATRENIA NA PRESADZOVANIE PRÁVA 74
4.1. KAPITOLA I – Opatrenia príslušných orgánov a sankcie 74
4.1.1. Nahlasovanie porušení (článok 140 NÚK) 74
4.1.1.1. Vecná pôsobnosť: typ porušení, ktoré sa môžu nahlasovať 75
4.1.1.2. Mechanizmy nahlasovania 76
4.1.1.3. Písomné postupy 77
4.1.1.4. Kontaktné osoby, prijímanie a vybavenie nahlásení 77
4.1.1.5. Ochrana osobných údajov 77
4.1.1.6. Anonymné nahlasovanie 78
4.1.1.7. Ochrana pred odvetnými opatreniami 79

SKRATKY

HKS	Hraničné kontrolné stanice: Ako sa vymedzuje v článku 3 bode 38 nariadenia (EÚ) 2017/625
PO	Príslušný orgán: Ako sa vymedzuje v článku 3 bode 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 ([1]).
CHED	Jednotný vstupný zdravotný doklad: Ako sa uvádza v článku 56 nariadenia (EÚ) 2017/625.
KN	Kombinovaná nomenklatúra
COI	Certifikát o inšpekcii: Ako sa uvádza v článkoch 4 a 5 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2021/2306 ([2]).
EU CSW CERTEX	Elektronický systém centrálneho elektronického priečinka Európskej únie pre colníctvo na výmenu osvedčení: V zmysle vymedzenia v článku 4 nariadenia (EÚ) 2022/2399 ([3]).
RCEÚ	Referenčné centrum Európskej únie
RLEÚ	Referenčné laboratórium Európskej únie
HACCP	Analýza nebezpečenstva a kritické kontrolné body: Ako sa uvádza v článku 5 nariadenia (ES) č. 852/2004 ([4]).
IMSOC	Systém riadenia informácií pre úradné kontroly: článok 131 nariadenia (EÚ) 2017/625.
iRASFF	Elektronický systém, ktorým sa vykonáva systém RASFF: Ako sa vymedzuje v článku 2 bode 7 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/1715 ([5])(nariadenie o IMSOC).
NRL	Národné referenčné laboratórium
ÚK	Úradná kontrola (kontroly)
NÚK	Nariadenie o úradných kontrolách: Nariadenie (EÚ) 2017/625
OIE	*Office international des epizooties* – Svetová organizácia pre zdravie zvierat
IÚČ	Iné úradné činnosti
ÚVL	Úradný veterinárny lekár: Ako sa vymedzuje v článku 3 bode 32 nariadenia (EÚ) 2017/625
RASFF	Systém rýchleho varovania pre potraviny a krmivá: Ako sa vymedzuje v článku 2 bode 9 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/1715
TRACES TRACES-NT	TRACES (obchodný kontrolný a expertný systém) – nová technológia: Počítačový systém uvedený v článku 133 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2017/625 na účely výmeny údajov, informácií a dokumentov.

([1]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 z 15. marca 2017 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín, o zmene nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, (ES) č. 396/2005, (ES) č. 1069/2009, (ES) č. 1107/2009, (EÚ) č. 1151/2012, (EÚ) č. 652/2014, (EÚ) 2016/429 a (EÚ) 2016/2031, nariadení Rady (ES) č. 1/2005 a (ES) č. 1099/2009 a smerníc Rady 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES a 2008/120/ES a o zrušení nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 a (ES) č. 882/2004, smerníc Rady 89/608/EHS, 89/662/EHS, 90/425/EHS, 91/496/EHS, 96/23/ES, 96/93/ES a 97/78/ES a rozhodnutia Rady 92/438/EHS (nariadenie o úradných kontrolách) (Ú. v. EÚ L 95, 7.4.2017, s. 1).

([2]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2306 z 21. októbra 2021, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 o pravidlá týkajúce sa úradných kontrol v súvislosti so zásielkami produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a produktov z konverzie, ktoré sú určené na dovoz do Únie, ako aj o pravidlá týkajúce sa certifikátu o inšpekcii (Ú. v. EÚ L 461, 27.12.2021, s. 13).

([3]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2399 z 23. novembra 2022, ktorým sa zriaďuje prostredie centrálneho elektronického priečinka Európskej únie pre colníctvo a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 952/2013 (Ú. v. EÚ L 317, 9.12.2022, s. 1).
([4]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 z 29. apríla 2004 o hygiene potravín (Ú. v. EÚ L 139, 30.4.2004, s. 1).
([5]) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1715 z 30. septembra 2019, ktorým sa stanovujú pravidlá fungovania systému riadenia informácií pre úradné kontroly a jeho zložiek („nariadenie o IMSOC“) (Ú. v. EÚ L 261, 14.10.2019, s. 37).

ÚVOD

Cieľom právnych predpisov týkajúcich sa agropotravinového reťazca je zamedziť rizikám a podporiť určité aspekty kvality produkcie zvierat a tovaru v prípade komodít vstupujúcich do Európskej únie, ako aj komodít, ktoré sa už nachádzajú na trhu. Členské štáty musia zaviesť kontrolné systémy, ktorými sa overuje, či prevádzkovatelia dodržiavajú požiadavky stanovené v právnych predpisoch týkajúcich sa agropotravinového reťazca.

Nariadenie (EÚ) 2017/625 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín (nariadenie o úradných kontrolách – NÚK) predstavuje harmonizovaný rámec pre vykonávanie takýchto úradných kontrol a činností v rámci celého agropotravinového reťazca.

Odo dňa uplatňovania NÚK členské štáty pri viacerých príležitostiach žiadali Komisiu, aby poskytla vysvetlenia a poradenstvo v súvislosti s praktickým uplatňovaním určitých ustanovení NÚK, ako aj ustanovení uvedených vo vykonávacích alebo delegovaných aktoch prijatých na základe NÚK. Účelom tohto oznámenia je zozbierať názory Komisie, pokiaľ ide o ustanovenia, ktorých sa týkalo najviac žiadostí, s cieľom prispieť k harmonizovanému výkladu a uplatňovaniu týchto ustanovení príslušnými orgánmi a zainteresovanými stranami členských štátov.

Prvý súbor objasnení bol vydaný v oznámení Komisie 2022/C 467/02 o vykonávaní nariadenia (EÚ) 2017/625 (nariadenie o úradných kontrolách) z 8. decembra 2022. Odvtedy Komisia vedie diskusie s členskými štátmi a zainteresovanými stranami o ostatných ustanoveniach NÚK. Tento dokument je revíziou prvého oznámenia Komisie, ktorým sa dodávajú nové prvky objasnenia, zatiaľ čo prvky skoršieho oznámenia zostávajú nezmenené.

Týmto oznámením nie je dotknutá výlučná právomoc Súdneho dvora Európskej únie záväzne vykladať právo Únie.

1. HLAVA I – PREDMET, ROZSAH PÔSOBNOSTI A VYMEDZENIE POJMOV

1.1. Úradné kontroly a iné úradné činnosti (článok 2 NÚK)

V článku 2 NÚK sa vymedzujú pojmy „úradné kontroly“ alebo „iné úradné činnosti“, ktoré vykonávajú príslušné orgány určené v súlade s článkom 4 NÚK, a poukazuje sa na rozdiel medzi nimi:

Článok 2 NÚK

Úradné kontroly a iné úradné činnosti

1. Na účely tohto nariadenia sú „úradné kontroly“ činnosti, ktoré vykonávajú príslušné orgány, alebo delegované orgány alebo fyzické osoby, na ktoré boli v súlade s týmto nariadením delegované určité úlohy úradných kontrol na overenie:

   a) toho, či prevádzkovatelia dodržiavajú toto nariadenie a pravidlá uvedené v článku 1 ods. 2, a

   b) toho, či zvieratá alebo tovar spĺňajú požiadavky stanovené v pravidlách uvedených v článku 1 ods. 2 vrátane pravidiel týkajúcich sa vydania úradného certifikátu alebo úradného potvrdenia.

2. Na účely tohto nariadenia sú „iné úradné činnosti“ činnosti, ktoré nie sú úradnými kontrolami a ktoré vykonávajú príslušné orgány, alebo delegované orgány alebo fyzické osoby, na ktoré boli v súlade s týmto nariadením a s pravidlami uvedenými v článku 1 ods. 2 delegované určité iné úradné činnosti vrátane činností zameraných na overenie výskytu chorôb zvierat alebo škodcov rastlín, na prevenciu alebo zamedzenie šírenia takýchto chorôb zvierat alebo škodcov rastlín, na eradikáciu týchto chorôb zvierat alebo škodcov rastlín, na udeľovanie povolení alebo schválení a na vydávanie úradných certifikátov alebo úradných potvrdení.

Ďalšie objasnenia pojmu „iné úradné činnosti“ sú uvedené v odôvodnení 25 NÚK:

Odôvodnenie 25 NÚK

V právnych predpisoch Únie týkajúcich sa agropotravinového reťazca sa príslušné orgány členských štátov dodatočne poverujú špecializovanými úlohami, ktoré majú vykonávať v záujme ochrany zdravia zvierat, zdravia rastlín a dobrých životných podmienok zvierat a v záujme ochrany životného prostredia v súvislosti s GMO a prípravkami na ochranu rastlín. Uvedené úlohy sú činnosti vo verejnom záujme, ktorých vykonávanie sa požaduje od príslušných orgánov členských štátov na účely odstránenia, zamedzenia alebo zníženia akéhokoľvek nebezpečenstva, ktoré môže vzniknúť pre zdravie ľudí, zvierat alebo rastlín, pre dobré životné podmienky zvierat alebo aj pre životné prostredie. Uvedené iné úradné činnosti, ktoré zahŕňajú udeľovanie povolení alebo schvaľovaní, epidemiologický dohľad a monitorovanie, eradikáciu a zamedzenie šírenia chorôb alebo škodcov, ako aj vydávanie úradných certifikátov alebo potvrdení, sa upravujú rovnakými odvetvovými pravidlami, ktoré sa presadzujú prostredníctvom úradných kontrol, a preto aj týmto nariadením.

Tento rozdiel je dôležitý, keďže v závislosti od toho, či je činnosť „úradná kontrola“ alebo „iná úradná činnosť“, sa uplatňujú rozličné pravidlá a podmienky. Konkrétne v článku 1 ods. 5 NÚK sa uvádza, ktoré ustanovenia NÚK sa uplatňujú aj na iné úradné činnosti a ktoré ustanovenia sa na tomto základe uplatňujú len na úradné kontroly. Napríklad, kým prevádzkovatelia majú právo na druhé stanovisko odborníka v súvislosti s odberom vzoriek, analýzou alebo diagnostikou vykonávanou na ich zvieratách či tovare v kontexte úradných kontrol (článok 35 NÚK), toto právo nemožno uplatniť pri odbere vzoriek, analýze alebo diagnostike zvierat či tovaru v kontexte iných úradných činností. Rozdiel medzi úradnými kontrolami a inými úradnými činnosťami je relevantný aj vo vzťahu k výpočtu povinných poplatkov a platieb v súlade s článkom 79 NÚK, keďže uvedené ustanovenie sa vzťahuje len na úradné kontroly, nie na iné úradné činnosti [pozri aj KAPITOLU VI – Financovanie úradných kontrol a iných úradných činností (články 78 – 85 NÚK) 2.5. KAPITOLA VI – Financovanie úradných kontrol a iných úradných činností (články 78 až 85 NÚK) ďalej].

Ako sa uvádza v článku 2 NÚK, „úradné kontroly“ aj „iné úradné činnosti“ vykonáva „príslušný orgán“, „delegovaný orgán“ ([1]) alebo fyzická osoba, na ktoré boli v súlade s NÚK delegované určité úlohy úradných kontrol alebo iných úradných činností. V článku 2 ods. 1 NÚK sa vymedzuje, že „úradné kontroly“ sa vykonávajú na účely overenia dodržiavania NÚK a/alebo pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 nariadenia ([2]), pokiaľ ide o prevádzkovateľov alebo zvieratá či tovar. V tomto vymedzení sú naznačené tri vlastnosti, ktoré musí činnosť všetky mať, aby ju bolo možné považovať za „úradnú kontrolu“ v zmysle NÚK:

Jej cieľom je

i) overenie dodržiavania;

ii) pokiaľ ide o prevádzkovateľov alebo zvieratá či tovar;

iii) NÚK a/alebo pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 nariadenia.

([1]) Vymedzenie pojmov „príslušný orgán“ a „delegovaný orgán“ možno nájsť v článku 3 bodoch 3 a 5 NÚK.

([2]) Podľa článku 3 bodu 9 NÚK sa vymedzenie pojmu „zvieratá“ uvádza v článku 4 bode 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/429 z 9. marca 2016 o prenosných chorobách zvierat a zmene a zrušení určitých aktov v oblasti zdravia zvierat („právna úprava v oblasti zdravia zvierat“) (Ú. v. EÚ L 84, 31.3.2016, s. 1). Vymedzenie pojmu „tovar“ možno nájsť v článku 3 bode 11 NÚK.

V súvislosti s bodom i) napríklad platí, že zatiaľ čo overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK na účely vydania úradného certifikátu alebo úradného potvrdenia je „úradnou kontrolou“, vydanie certifikátu (na základe úradnej kontroly vykonanej pred jeho vydaním) samo osebe sa nevykonáva „na overenie dodržiavania pravidiel“, a preto predstavuje „inú úradnú činnosť“.

V súvislosti s bodom ii) napríklad platí, že overenie toho, či príslušný orgán dodržiava pravidlá NÚK, by sa nepovažovalo za „úradnú kontrolu“, pretože „príslušný orgán“ v zmysle článku 3 bodu 3 NÚK nie je „prevádzkovateľom“ v zmysle článku 3 bodu 29 uvedeného nariadenia. Overovanie toho, či si úradné laboratóriá alebo delegované orgány plnia povinnosti stanovené v NÚK, by sa analogicky považovalo za „inú úradnú činnosť“. Nie je však vylúčené, že v pravidlách uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK sa týmto subjektom ukladajú povinnosti, pričom v takom prípade by sa uvedené subjekty mohli pokladať za „prevádzkovateľov“ a overovanie toho, či takéto pravidlá dodržiavajú, by sa preto mohlo považovať za „úradnú kontrolu“.

V súvislosti s bodom iii) napríklad platí, že kontroly dodržiavania iných pravidiel ako NÚK a právnych predpisov týkajúcich sa agropotravinového reťazca uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK by sa nepovažovali za „úradné kontroly“ ani za „iné úradné činnosti“ v zmysle článku 2 NÚK.

Všetky kroky potrebné na vykonanie činnosti by sa vo všeobecnosti mali považovať za súčasť danej činnosti, a to vrátane krokov na účely dokumentácie, ako je vypracovanie správ o úradnej kontrole alebo zaznamenávanie výsledku činnosti do elektronických systémov (napr. vyhotovenie a podpis jednotného vstupného zdravotného dokladu). Naproti tomu je napríklad vydanie úradného certifikátu samostatnou činnosťou, ktorej výsledkom je predloženie dokumentu s právnym účinkom, vychádza z výsledkov dokončenej a zdokumentovanej úradnej kontroly, ale samo osebe nie je jej súčasťou. Niektoré ďalšie príklady „iných úradných činností“ v súlade s názormi vyjadrenými členskými štátmi počas prípravy NÚK a v rámci diskusií v Rade sú:

— správa zoznamov registrovaných/schválených prevádzkovateľov,

— usmernenia/poradenstvo pre prevádzkovateľov v súvislosti s právnymi predpismi Únie týkajúcimi sa agropotravinového reťazca a ich vykonávaním,

— dohľad zameraný na zisťovanie chorôb zvierat,

— epidemiologické vyšetrovanie ohnísk choroby pochádzajúcich z potravy,

— prieskumy výskytu škodcov rastlín,

— oznamovanie chorôb zvierat alebo škodcov rastlín,

— eradikácia a zamedzenie šírenia chorôb zvierat alebo škodcov rastlín.

Ak preukázané nedodržiavanie pravidiel vedie k podozreniu v súvislosti s ďalším nedodržiavaním pravidiel (článok 137 ods. 2 NÚK) alebo podnieti vyšetrovanie s cieľom určiť rozsah alebo pôvod nedodržania pravidiel alebo zodpovednosti prevádzkovateľa [článok 138 ods. 1 písm. a) NÚK], takéto činnosti sú samy osebe zamerané na overovanie dodržiavania pravidiel, a preto by sa mali považovať za „úradné kontroly“.

Niektoré činnosti môžu predstavovať buď úradné kontroly, alebo iné úradné činnosti v závislosti od ich účelu. Napríklad overovanie výskytu choroby v kontexte eradikačného programu sa kvalifikuje ako „iná úradná činnosť“ v súlade s článkom 2 ods. 2 NÚK, kým overovanie výskytu tej istej choroby môže predstavovať aj „úradnú kontrolu“, ak sa vykonáva s cieľom overiť dodržiavanie pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK. Najmä niektoré metódy a techniky pre úradné kontroly uvedené v článku 14 NÚK sa používajú rovnako počas dohľadu aj epidemiologických vyšetrovaní (napr. preskúmanie dokumentov a záznamov týkajúcich sa vysledovateľnosti, rozhovory, odber vzoriek, analýza, diagnostika a testy atď.). Pri uvedených činnostiach možno v prípade potreby rozlišovať medzi dvoma kontextami na základe uvedených vlastností.

Niektoré praktické príklady „úradných kontrol“ a „iných úradných činností“ sú uvedené nižšie v tabuľke 1.

Tabuľka 1

Príklady úradných kontrol (ÚK) a iných úradných činností (IÚČ)

	Činnosť	ÚK	IÚČ	Poznámka/zdôvodnenie
1	Kontrola zoznamu oznámení vopred o zásielkach vstupujúcich do Únie na účely plánovania hraničných kontrol		IÚČ	Príprava pred výkonom úradných kontrol
2	Zriadenie eradikačného programu		IÚČ	Eradikácia a zamedzenie šírenia chorôb alebo škodcov (pozri odôvodnenie 25 NÚK)
3	Využitie výsledkov dohľadu vykonávaného prevádzkovateľmi		IÚČ	Analýza údajov, ktorá poskytuje informácie/pomáha pri príprave úradných kontrol, pričom sama osebe nepredstavuje overovanie dodržiavania pravidiel
4	Príprava písomných postupov na vykonávanie úradných kontrol		IÚČ	Príprava/pomoc pred úradnými kontrolami
5	Kontrola záznamov zásielok v tranzite	ÚK		Overovanie súladu [s článkom 19 písm. e) delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2019/2124 ([1])]
6	Odber vzoriek zo zásielok vstupujúcich do Únie podľa systému TRACES-NT	ÚK		Overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK
7	Vykonávanie kontrol zvierat a tovaru vstupujúcich do Únie	ÚK		Overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK
8	Kontrola toho, či prevádzkovateľ správne vyplnil jednotný vstupný zdravotný doklad	ÚK		Overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK
9	Odber vzoriek a analýza zásielky v hraničnej kontrolnej stanici	ÚK		Overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK
10	Odber vzoriek a analýza zásielky na mieste určenia po cezhraničnom obchode	ÚK		Overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK
11	Kontrola toho, či prevádzkovateľ dodržal obmedzenia pohybu	ÚK		Overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK
12	Odber vzoriek a analýza zásielky v karanténnom zariadení, ako sa požaduje v pravidlách Únie	ÚK		Overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK
13	Odber vzoriek a analýza v prípade objavujúcej sa choroby		IÚČ	Epidemiologický dohľad; pozri odôvodnenie 25 NÚK
14	Odber vzoriek z voľne žijúcich zvierat na prieskum choroby zo zoznamu		IÚČ	Program dohľadu na overenie výskytu choroby; pozri odôvodnenie 25 NÚK

15	Kontrola toho, či prevádzkovateľ dodržiava osobitné požiadavky stanovené v eradikačnom programe pre chorobu zo zoznamu	ÚK		Overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK
16	Pomoc prevádzkovateľovi v súvislosti s opatreniami v oblasti biologickej bezpečnosti na prevenciu šírenia chorôb zo zoznamu poskytnutá príslušnými orgánmi alebo delegovanými orgánmi alebo fyzickými osobami, na ktoré boli v súlade s NÚK a pravidlami uvedenými v článku 1 ods. 2 NÚK delegované určité iné úradné činnosti		IÚČ	Pomoc, nie overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK
17	Kontrola údajov o výrobe na overenie toho, či prevádzkovateľ oznamuje abnormálnu úmrtnosť, významné zníženie produktivity s neznámou príčinou alebo podozrenia na určité choroby zo zoznamu atď., ako sa požaduje v pravidlách Únie	ÚK		Overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK
18	Odber vzoriek a analýza na udržanie štatútu členského štátu, zóny alebo prevádzkarne bez výskytu choroby/škodcu zo zoznamu		IÚČ	Program dohľadu na overenie výskytu choroby
19	Vykonávanie prieskumov založených na riziku na kontrolu výskytu škodcov		IÚČ	pozri článok 2 ods. 2 a odôvodnenie 25 NÚK
20	Posudzovanie súladu potravinových a krmivových výrobkov z ekologickej poľnohospodárskej výroby pred ich umiestnením na trh	ÚK		Overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK
21	Overovanie dodržiavania maximálnych hladín rezíduí	ÚK		Overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK
22	Epidemiologické vyšetrovanie na určenie rozsahu šírenia choroby		IÚČ	pozri článok 2 ods. 2 a odôvodnenie 25 NÚK
23	Pravidelné kontroly alebo kontroly založené na rizikách vo schválenej prevádzkarni na kontrolu toho, či prevádzkovateľ naďalej dodržiava požiadavky na schválenie	ÚK		Overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK
24	Činnosti (napr. kontrola, dokumentačné preskúmavanie atď.) vo vzťahu k prevádzkarni, ktorá požiadala o schválenie, ako sa požaduje v pravidlách Únie (napr. zberné stredisko, zariadenie pre akvakultúru, zariadenie pre zárodočné produkty)	ÚK		Overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK
25	Audity bitúnkov/rozrábkarní v súvislosti so správnou hygienickou praxou a postupmi založenými na zásadách HACCP	ÚK		Overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK

26	Overovanie (vrátane odberu vzoriek a analýzy), ak súkromný veterinárny lekár náležite vykonal potrebné preskúmanie abnormálnej úmrtnosti alebo významného zníženia produktivity v súlade s článkom 18 ods. 1 písm. c) nariadenia EÚ 2016/429 ([2])	ÚK		Overovanie toho, či prevádzkovatelia a súkromní veterinárni lekári dodržiavajú pravidlá uvedené v článku 1 ods. 2 NÚK
27	Overovanie toho, či sú zvieratá a tovar vstupujúce do Únie v súlade s pravidlami uvedenými v článku 1 ods. 2 NÚK	ÚK		Overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK
28	Prijatie rozhodnutia a podpísanie jednotného vstupného zdravotného dokladu	ÚK		Časť vyhotovenia úradnej kontroly
29	Vloženie výsledkov kontrol zvierat a tovaru vstupujúcich do Únie do systému TRACES-NT	ÚK		Časť vyhotovenia úradnej kontroly
30	Vydanie povolenia na vstup zvierat do Únie vrátane povolení na základe pravidiel vstupu, ktoré nie sú na úrovni Únie úplne harmonizované		IÚČ	Činnosť založená na výsledkoch úradných kontrol [analogicky k vydaniu úradného certifikátu alebo potvrdenia (článok 2 ods. 2 NÚK)] V článku 1 ods. 2 NÚK sa uvádzajú pravidlá stanovené na úrovni Únie aj na vnútroštátnej úrovni.
31	Odber vzoriek a analýza vykonané na kontrolu toho, či zviera/zásielka spĺňa požiadavky na to, aby bol vydaný certifikát na cezhraničný obchod	ÚK		Overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK
32	Kontroly vykonávané príslušnými orgánmi alebo delegovanými orgánmi/osobami na dávkach rastlín alebo rastlinných produktoch v súvislosti s výskytom karanténnych škodcov alebo regulovaných nekaranténnych škodcov Únie na účely vydania rastlinolekárskeho osvedčenia	ÚK		Overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 písm. g) NÚK
33	Kontroly vykonávané príslušnými orgánmi alebo delegovanými orgánmi/osobami na dávkach rastlín alebo rastlinných produktoch v súvislosti s výskytom karanténnych škodcov alebo regulovaných nekaranténnych škodcov Únie na účely vydania rastlinného pasu	ÚK		Overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 písm. g) NÚK
34	Kontroly vykonávané príslušnými orgánmi alebo delegovanými orgánmi/osobami na dávkach rastlín alebo rastlinných výrobkoch v súvislosti s výskytom karanténnych škodcov alebo regulovaných nekaranténnych škodcov Únie	ÚK		Overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK
35	Vydanie rastlinolekárskeho osvedčenia alebo rastlinného pasu		IÚČ	Činnosť založená na výsledku úradnej kontroly
36	Prieskumné činnosti zamerané na zistenie výskytu škodcov rastlín		IÚČ	Činnosť, ktorá nie je priamo zameraná na overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6481/oj

37	Odber vzoriek a analýzy vykonávané v kontexte prieskumov výskytu karanténnych škodcov Únie		IÚČ	Epidemiologický dohľad a monitorovanie, pozri odôvodnenie 25 NÚK
38	Nariadenie odstránenia vedľajších živočíšnych produktov po prepuknutí choroby s cieľom zamedziť šírenie chorôb zvierat		IÚČ	Zamedzenie šírenia chorôb zvierat (pozri článok 2 ods. 2 NÚK)
39	Nariadenie obmedzenia pohybu v rámci eradikačného programu alebo v dôsledku určitého stanoveného štatútu (infikovaný, bez výskytu atď.)		IÚČ	Eradikácia chorôb zvierat (pozri článok 2 ods. 2 NÚK)
40	Nariadenie obmedzenia pohybu v dôsledku vypuknutia epidémie		IÚČ	Zamedzenie šírenia chorôb zvierat (pozri článok 2 ods. 2 NÚK)
41	Vyradenie zvierat z chovu v kontexte eradikačného programu		IÚČ	Eradikácia chorôb zvierat (pozri článok 2 ods. 2 NÚK)
42	Oznámenie o výskyte choroby zo zoznamu (prostredníctvom systému ADNS Svetovej organizácii pre zdravie zvierat, obchodujúcim krajinám atď.)		IÚČ	Činnosť nasledujúca po úradnej kontrole (alebo po inej úradnej činnosti)
43	Informovanie verejnosti o určitých rizikách (napr. o epidemickej chorobe, jej povahe, prijatých opatreniach atď.)		IÚČ	Informovanie, nie overovanie súladu
44	Vydanie schválenia prevádzkarne		IÚČ	Činnosť nasledujúca po overení súladu (článok 148 NÚK), pozri odôvodnenie 25
45	Kontroly v prevádzkarni EÚ na overenie dodržiavania podmienok na vývoz stanovených v pravidlách uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK	ÚK		Overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK
46	Vyšetrovacie úkony na určenie rozsahu nesúladu	ÚK		Článok 138 ods. 1 NÚK; overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK
47	overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK na účely vydania úradného certifikátu alebo úradného potvrdenia	ÚK		Overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK [pozri článok 2 ods. 1 písm. b) NÚK]
48	Vydanie úradného certifikátu alebo úradného potvrdenia na základe úradných kontrol		IÚČ	Činnosť založená na dokončenej úradnej kontrole (pozri článok 2 ods. 2 NÚK)
49	Príprava správy z kontroly/auditu/laboratória (výsledok úradnej kontroly)	ÚK		Integrálna súčasť činnosti úradnej kontroly

50	Monitorovanie kontaminantov v potravinách alebo krmivách ([3]) vykonávané na overenie súladu s regulačnou úrovňou stanovenou pravidlami Únie alebo vnútroštátnymi pravidlami alebo na overenie toho, či prevádzkovateľ dodržiava zmierňujúce opatrenia stanovené pravidlami Únie alebo vnútroštátnymi pravidlami	ÚK		Činnosť zameraná na overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK
51	Monitorovanie kontaminantov v potravinách alebo krmivách, v prípade ktorých nebola stanovená regulačná úroveň, vykonávané na overenie výskytu kontaminantov v potravinách alebo krmivách alebo s cieľom zhromažďovať údaje v súlade s článkom 33 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ([4])		IÚČ	Necielená monitorovacia činnosť, ktorá nie je zameraná na overovanie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK

([1]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/2124 z 10. októbra 2019, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625, pokiaľ ide o pravidlá pre úradné kontroly zásielok zvierat a tovaru v tranzite, zásielok určených na prekládku alebo na ďalšiu prepravu cez Úniu a ktorým sa menia nariadenia Komisie (ES) č. 798/2008, (ES) č. 1251/2008, (ES) č. 119/2009, (EÚ) č. 206/2010, (EÚ) č. 605/2010, (EÚ) č. 142/2011, (EÚ) č. 28/2012, vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2016/759 a rozhodnutie Komisie 2007/777/ES (Ú. v. EÚ L 321, 12.12.2019, s. 73).

([2]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/429 z 9. marca 2016 o prenosných chorobách zvierat a zmene a zrušení určitých aktov v oblasti zdravia zvierat („právna úprava v oblasti zdravia zvierat“) (Ú. v. EÚ L 84, 31.3.2016, s. 1).

([3]) Vrátane kontaminantov vymedzených v nariadení Rady (EHS) 315/93 a nežiaducich látok vymedzených v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2002/32/ES.

([4]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín (Ú. v. ES L 31, 1.2.2002, s. 1).

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6481/oj

1.2. **Úradný veterinárny lekár (článok 3 NÚK)**

Článok 3 NÚK

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov: […]

32. „úradný veterinárny lekár“ je veterinárny lekár, ktorý je vymenovaný príslušným orgánom buď na miesto zamestnanca, alebo inak, a ktorý je primerane kvalifikovaný na vykonávanie úradných kontrol a iných úradných činností v súlade s týmto nariadením a s príslušnými pravidlami uvedenými v článku 1 ods. 2;

49. „úradný veterinárny asistent“ je zástupca príslušných orgánov vyškolený v súlade s požiadavkami stanovenými podľa článku 18 a zamestnaný na to, aby vykonával určité úlohy úradných kontrol alebo určité úlohy súvisiace s inými úradnými činnosťami; [..]

Ako sa uvádza v odôvodnení 44 NÚK, vykonávanie určitých úradných kontrol si vyžaduje využívanie špecifických zručností úradných veterinárnych lekárov na zabezpečenie spoľahlivého výsledku, pričom touto požiadavkou sa ich práca neobmedzuje iba na uvedené typy úradných kontrol.

Z vymedzenia v článku 3 bode 32 NÚK vyplýva, že úradní veterinárni lekári môžu byť zamestnancami príslušných orgánov alebo inak. Do druhej kategórie môže patriť veterinárny lekár zo súkromného sektora, preto vymenovanie úradného veterinárneho lekára nemusí byť spojené s uzavretím pracovnej zmluvy zamestnanca príslušného orgánu.

V článku 5 ods. 2 NÚK sa stanovuje, že príslušné orgány menujú úradných veterinárnych lekárov písomne a že toto vymenovanie zahŕňa opis konkrétnych úradných kontrol a iných úradných činností a súvisiacich úloh, ktoré budú vykonávať. Pravidlá delegovania úloh stanovené v článkoch 28 až 31 NÚK s týmto vymenovaním nesúvisia, keďže pojem delegovania nie je vhodný v prípade, keď sa v právnych predpisoch konkrétne priraďujú určité kontrolné úlohy úradnému veterinárnemu lekárovi.

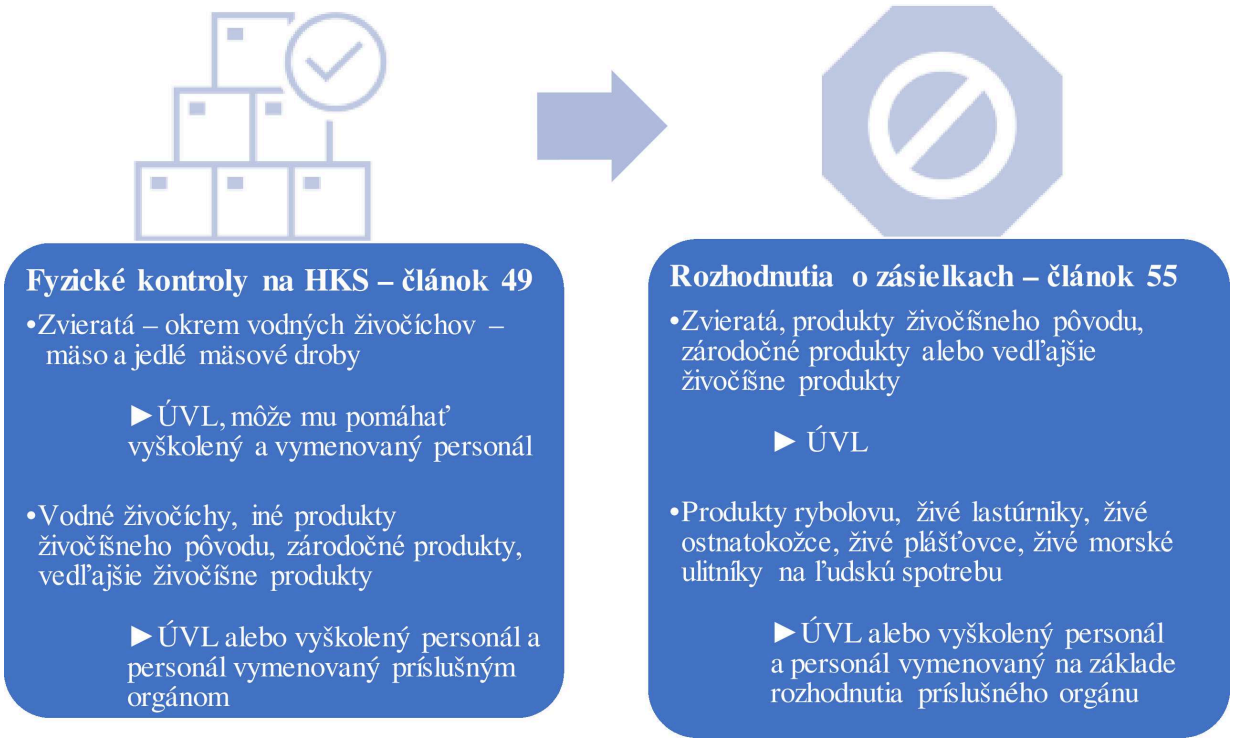
Úloha úradných veterinárnych lekárov sa stanovuje v dvoch osobitných kapitolách hlavy II NÚK:

a) V súvislosti s výrobou produktov živočíšneho pôvodu určených na ľudskú spotrebu sa v článkoch 17 a 18 (kapitola II) NÚK o úradných kontrolách okrem iného zavádza rámec druhov spolupráce medzi úradným veterinárnym lekárom a úradným veterinárnym asistentom počas vykonávania určitých úloh úradných kontrol a stanovujú podmienky, za akých sa môže personál bitúnku podieľať na plnení úloh úradných kontrol.

b) Pokiaľ ide o zásielky uvedené v článku 47 ods. 1, ktoré podliehajú úradným kontrolám na hraničných kontrolných staniciach pri vstupe do Únie, v článkoch 49 a 55 (kapitola V) sa rozlišuje medzi zvieratami a tovarom z hľadiska úlohy úradného veterinárneho lekára. Konkrétnejšie sa v NÚK rozlišuje medzi zvieratami a tovarom podľa toho, či musia úradní veterinárni lekári osobne vykonávať fyzické kontroly a prijímať príslušné rozhodnutia o súlade zásielok s pravidlami uvedenými v článku 1 ods. 2, alebo či ich môže nahradiť vyškolený personál. Tento rozdiel je znázornený na obrázku 1.

Obrázok 1

Úloha úradného veterinárneho lekára a osobitne vyškoleného a vymenovaného personálu pri vykonávaní fyzických kontrol a prijímaní rozhodnutí o zvieratách a tovaroch, ktoré vstupujú do Únie, podľa článkov 49 a 55 NÚK

Z článku 5 ods. 2 NÚK vyplýva, že požiadavky platné pre zamestnancov príslušných orgánov sa vzťahujú aj na všetkých vymenovaných úradných veterinárnych lekárov. V tomto bode sa v NÚK zdôrazňuje dôležitosť neexistencie konfliktu záujmov v prípade úradných veterinárnych lekárov. V záujme zabezpečenia takejto neexistencie konfliktu záujmov musia mať príslušné orgány zavedené postupy alebo opatrenia podľa článku 5 ods. 1 písm. c) NÚK.

Článok 5 ods. 1, 4 a 5 NÚK platí pre všetkých úradných veterinárnych lekárov. To isté platí pre požiadavky článku 8 NÚK o dôvernosti a požiadavky článku 91 ods. 3 o nestrannosti a neexistencii konfliktu záujmov, ktoré sa v tomto prípade týkajú dohľadu nad vydávaním úradných potvrdení úradným veterinárnym lekárom.

Povinnosť príslušných orgánov vykonávať úradné kontroly na základe zdokumentovaných postupov, stanovená v článku 12 NÚK, sa vzťahuje aj na úradných veterinárnych lekárov. Prevádzkovatelia úradným veterinárnym lekárom v súlade s ustanoveniami článku 15 ods. 6 NÚK pomáhajú a spolupracujú s nimi pri vykonávaní úradných kontrol alebo úloh súvisiacich s inými úradnými činnosťami.

Pokiaľ ide o odbornú prípravu, na úradných veterinárnych lekárov sa vzťahujú všeobecné požiadavky na odbornú prípravu uvedené v článku 5 ods. 4 NÚK, odbornú prípravu v oblasti vydávania úradných potvrdení uvedené v článku 91 ods. 3 NÚK a odbornú prípravu poskytovanú európskymi referenčnými centrami pre dobré životné podmienky zvierat uvedené v článku 96 písm. e) NÚK.

V súvislosti s produktmi živočíšneho pôvodu určenými na ľudskú spotrebu sa v článkoch 13 a 14 prílohy II k delegovanému nariadeniu Komisie (EÚ) 2019/624 ([3]) uvádza zoznam požiadaviek na odbornú prípravu úradných veterinárnych lekárov, úradných veterinárnych asistentov, personálu bitúnku a personálu vymenovaného príslušnými orgánmi na vykonávanie úradných kontrol v rozrábkarniach.

([3]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/624 z 8. februára 2019 o špecifických pravidlách týkajúcich sa vykonávania úradných kontrol výroby mäsa, ako aj produkčných oblastí a oblastí sádkovania živých lastúrnikov v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 (Ú. v. EÚ L 131, 17.5.2019, s. 1).

Na personál pomáhajúci úradnému veterinárnemu lekárovi pri vykonávaní fyzických kontrol alebo pri vykonávaní fyzických kontrol na HKS v prípade zvierat a produktov uvedených v článku 49 ods. 2 NÚK sa vzťahujú konkrétne požiadavky na odbornú prípravu stanovené v delegovanom nariadení Komisie (EÚ) 2019/1081 ([4]).

2. HLAVA II – ÚRADNÉ KONTROLY A INÉ ÚRADNÉ ČINNOSTI V ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH

2.1. KAPITOLA II – Úradné kontroly

2.1.1. *Úradné kontroly elektronického obchodu*

Členské štáty majú všeobecnú povinnosť zaviesť systém úradných kontrol na základe rizika (článok 9 NÚK). V rozsahu potrebnom na zaistenie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK musia príslušné orgány vykonávať úradné kontroly „zvierat a tovaru na akomkoľvek stupni výroby, spracovania, distribúcie a používania“, „látok, materiálov alebo iných predmetov, ktoré môžu ovplyvniť vlastnosti alebo zdravie zvierat a tovaru, a ich súladu s uplatniteľnými požiadavkami, a to na akomkoľvek stupni výroby, spracovania, distribúcie a používania“ a „prevádzkovateľov, pokiaľ ide o činnosti vrátane držania zvierat, vybavenie, dopravné prostriedky, priestory a iné miesta pod ich kontrolou, ako aj ich okolie a o súvisiacu dokumentáciu“ (článok 10 ods. 1 NÚK). Úradné kontroly sa preto môžu týkať zvierat a tovaru ponúkaných na predaj prostredníctvom komunikácie na diaľku a prevádzkovateľov, pokiaľ ide o činnosti vykonávané prostredníctvom komunikácie na diaľku.

„Prostredníctvom komunikácie na diaľku“ (ako sa uvádza v článku 15 ods. 5 a článku 36 NÚK) môže znamenať aj vrátane internetu, ale aj iných mechanizmov objednávania na diaľku, napríklad poštou alebo telefonicky z katalógu. Z hľadiska objemu a vystavenia občanov sú však na účely úradných kontrol najvýznamnejšie činnosti elektronického obchodu, najmä online predaj poľnohospodárskych produktov.

Činnosti elektronického obchodu v poľnohospodárskom sektore môžu zahŕňať:

— predaj z podniku koncovému zákazníkovi a predaj medzi podnikmi,

— online úprava produktov a informácie o produktoch,

— činnosti, pri ktorých sa využívajú stacionárne aj online kanály, ako aj výhradne online kanály,

— rôzne spôsoby nakupovania online tovaru (napr. platby online alebo pri doručení/vyzdvihnutí),

— činnosti poskytovateľov digitálnych služieb vrátane online trhov a platforiem,

— online obchodné modely, ako napríklad „virtuálne reštaurácie“ (t. j. zariadenia na prípravu jedla prevádzkované na webových sídlach, v aplikáciách alebo na platformách výhradne na účely donášok alebo odnesenia jedla so sebou),

— cezhraničný predaj vrátane dovozu prevádzkovateľmi nachádzajúcimi sa v tretích krajinách priamo občanom EÚ.

Vo všeobecnosti majú príslušné orgány vykonávať pravidelné kontroly na základe rizika týkajúce sa prevádzkovateľov, ako aj zvierat a tovaru, na akomkoľvek stupni výroby, spracovania, distribúcie a používania v súlade s článkami 9 a 10 NÚK. Táto požiadavka platí rovnako pre činnosti elektronického obchodu aj pre konvenčné činnosti.

([4]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1081 z 8. marca 2019, ktorým sa stanovujú pravidlá týkajúce sa špecifických požiadaviek na odbornú prípravu personálu na vykonávanie fyzických kontrol na hraničných kontrolných staniciach (Ú. v. EÚ L 171, 26.6.2019, s. 1).

2.1.1.1. *Registrácia prevádzkovateľov elektronického obchodu*

V článku 10 ods. 2 NÚK sa vyžaduje, aby príslušné orgány viedli aktualizované zoznamy poskytovateľov (pozri aj oddiel 2.1.2). Na tento účel sa podľa článku 15 ods. 5 NÚK vyžaduje, aby prevádzkovatelia poskytovali príslušným orgánom aktualizované informácie o svojom názve a právnej forme, ako aj o činnostiach, ktoré vykonávajú, *„vrátane činností vykonávaných prostredníctvom komunikácie na diaľku, ako aj miesta pod ich kontrolou“*. Malo by ísť o konkrétne informácie o všetkých kanáloch komunikácie na diaľku, ktoré prevádzkovateľ používa, ako aj o tom, či prevádzkovateľ používa sprostredkovateľské služby ako sociálne siete a online trhy, pričom tieto informácie by mali príslušným orgánom umožňovať vykonávanie úradných kontrol prevádzkovateľov, pokiaľ ide o *„činnosti vrátane držania zvierat, vybavenie, dopravné prostriedky, priestory a iné miesta pod ich kontrolou, ako aj ich okolie a o súvisiacu dokumentáciu“* v súlade s článkom 10 ods. 1 písm. c) NÚK.

Prevádzkovatelia usadení v jednom členskom štáte môžu prevádzkovať webové sídla zamerané na zákazníkov v inom členskom štáte (napr. používaním jazyka iného členského štátu a/alebo ponúkaním možností doručenia).

Stratégie internetového vyhľadávania používané členskými štátmi na zistenie webových sídiel alebo tovaru predávaného online zvyčajne vedú aj k odhaleniu prevádzkovateľov usadených mimo ich jurisdikcie. Členské štáty môžu využívať mechanizmy administratívnej pomoci a spolupráce (články 102 až 108 NÚK) na vzájomné informovanie sa o cezhraničných činnostiach prevádzkovateľov.

Na prevádzkovateľov v tretích krajinách sa môžu v závislosti od ich činností a kategórií tovaru vyvážaného do EÚ vzťahovať osobitné požiadavky v oblasti registrácie alebo povoľovania stanovené v pravidlách z článku 1 ods. 2 NÚK.

2.1.1.2. *Odber vzoriek a analýza zvierat a tovaru predávaného online*

Príslušné orgány môžu počas kontrol zvierat a tovarov na základe rizika uskutočňovaných v súlade s článkom 14 písm. h) NÚK vykonať odber vzoriek a analýzy na overenie dodržiavania pravidiel. Môže sa to týkať zvierat a tovaru ponúkaného online. Vzorky sa môžu odobrať počas inšpekcie priestorov prevádzkovateľov ponúkajúcich produkty online. Ďalším efektívnym spôsobom odberu vzoriek (najmä v cezhraničných prípadoch) je objednanie tovaru online a odber vzoriek z tohto tovaru po doručení. Na tento účel a v záujme vykonania úradných kontrol bez predchádzajúceho oznámenia v súlade s článkom 9 ods. 4 NÚK môžu príslušné orgány zatajiť svoju totožnosť počas procesu objednávania. V článku 36 NÚK sa pre príslušné orgány stanovuje právny základ na využívanie zvierat a tovaru objednaného online (alebo inými prostriedkami komunikácie na diaľku) ako vzoriek na účely vykonania úradných kontrol bez toho, aby bez toho, aby sa príslušné orgány identifikovali. Príslušné orgány musia potom, čo im boli doručené vzorky, prevádzkovateľov informovať, že tovar bol objednaný na účely úradného odberu vzoriek a/alebo analýzy [článok 36 ods. 2 písm. a) NÚK]. Prevádzkovatelia, ktorých zvieratá a tovar podliehajú odberu vzoriek a analýze, majú právo na druhé stanovisko odborníka (ďalšie podrobnosti o článku 35 NÚK pozri v kapitole 2.3.2).

2.1.1.3. *Opatrenie v prípade nedodržania pravidiel a rizika*

Zodpovednosť za presadzovanie právnych predpisov Únie týkajúcich sa agropotravinového reťazca majú členské štáty (odôvodnenie 15 NÚK), ktorých príslušné orgány prijmú opatrenia v súlade s článkami 137 a 138 NÚK. Ak sa zistí nedodržanie pravidiel v prípade zvierat a tovaru ponúkaného alebo predávaného online alebo naň existuje podozrenie, ktoré je dôležité aj pre iné členské štáty, prípadne sa zodpovedný prevádzkovateľ nachádza v inom členskom štáte, musia sa použiť mechanizmy administratívnej pomoci a spolupráce stanovené v článkoch 102 až 108 NÚK a vykonávané v rámci IT systému iRASFF ako prvok systému riadenia informácií pre úradné kontroly (IMSOC), aby sa umožnilo účinné a konzistentné opatrenie na presadzovanie práva vo všetkých členských štátoch.

Ak sa zistí, že tovar ponúkaný alebo predávaný online, v prípade ktorého neboli dodržané pravidlá, predstavuje zdravotné riziko v zmysle článku 50 nariadenia (ES) č. 178/2002, primerane sa použije postup RASFF vykonávaný v rámci systému iRASFF.

Komisia bude informovať tretie krajiny, ktoré nemajú prístup do systému iRASFF alebo TRACES, o produktoch, na ktoré sa vzťahujú oznámenia RASFF (upozornenie, informácie alebo oznámenie o zamietnutí na hraničnom priechode) a ktoré majú pôvod v týchto tretích krajinách alebo sa do nich distribuujú; v prípade oznámení o nedodržaní pravidiel a oznámení o potravinových podvodoch *môže* Komisia informovať dotknuté tretie krajiny, ktoré nemajú prístup do systému iRASFF alebo TRACES [článok 27 vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2019/1715].

Ďalšie informácie o praktickom používaní systému iRASFF na oznamovanie produktov ponúkaných online sa nachádzajú v stálych operačných postupoch systému RASFF ([5]).

2.1.1.4. *Poskytovatelia digitálnych služieb*

Nariadenie (EÚ) 2022/2065 ([6]) (akt o digitálnych službách) sa už uplatňuje na online platformy a internetové vyhľadávače považované Komisiou za veľmi veľké online platformy a veľmi veľké internetové vyhľadávače ([7]). Od 17. februára 2024 sa uplatňuje na všetkých poskytovateľov sprostredkovateľských služieb pôsobiacich v Únii. V akte o digitálnych službách sa stanovujú pravidlá oslobodenia poskytovateľov sprostredkovateľských služieb od zodpovednosti a povinností náležitej starostlivosti.

V článku 3 písm. g) aktu o digitálnych službách sa vymedzujú jednotlivé kategórie sprostredkovateľských služieb, z ktorých je služba „*hosting*" najdôležitejšia z hľadiska bezpečnosti výrobkov a dodržiavania pravidiel. Hosting je služba, v rámci ktorej poskytovateľ služieb uchováva na svojom serveri informácie poskytované používateľom služby, t. j. nezávislou treťou stranou. Služba „online platformy" je konkrétna podkategória služby hosting zahŕňajúca služby, v ktorých sa uložené informácie navyše poskytujú verejnosti na žiadosť používateľa služby, ako napríklad online sociálne siete alebo online platformy, ktoré spotrebiteľom umožňujú uzatvárať s obchodníkmi zmluvy na diaľku.

Poskytovatelia sprostredkovateľských služieb vykonávajúci hostingové činnosti nemajú žiadnu všeobecnú povinnosť monitorovať využívanie svojich služieb na nezákonné činnosti a sú podmienečne oslobodení od zodpovednosti za nezákonný obsah poskytovaný tretími stranami prostredníctvom ich služieb. Nezákonný obsah v tejto súvislosti zahŕňa aj ponúkanie nebezpečného tovaru a/alebo tovaru, v prípade ktorého neboli dodržané pravidlá.

Oslobodenie od zodpovednosti nie je absolútne. Podľa článku 6 ods. 1 aktu o digitálnych službách platí iba za podmienky, že poskytovateľ služieb:

a) nemá skutočnú vedomosť o nezákonnej činnosti alebo nezákonnom obsahu a vzhľadom na nároky na náhradu škody si nie je vedomý skutočností alebo okolností, z ktorých by bolo zrejmé, že ide o nezákonnú činnosť alebo nezákonný obsah alebo

b) po získaní takejto vedomosti alebo povedomia urýchlene koná, aby nezákonný obsah odstránil alebo k nemu znemožnil prístup.

Ak chcú poskytovatelia hostingových služieb využiť oslobodenie od zodpovednosti stanovené v článku 6 aktu o digitálnych službách, musia konať, keď buď na základe dobrovoľného vyšetrovania z vlastnej iniciatívy ([8]), alebo oznámenia od externých osôb či subjektov získajú konkrétne informácie o nezákonnej činnosti alebo nezákonnom obsahu. V súlade s článkom 16 aktu o digitálnych službách musia poskytovatelia hostingových služieb zaviesť mechanizmy, ktorými sa umožňuje každému jednotlivcovi alebo subjektu oznamovať v ich službách prítomnosť konkrétnych informácií, ktoré daný jednotlivec alebo subjekt považuje za nezákonný obsah („mechanizmy oznamovania a prijímania opatrení").

Okrem toho musia poskytovatelia online platforiem, ktoré umožňujú spotrebiteľom uzatvárať s obchodníkmi zmluvy na diaľku, zabezpečovať „dodržiavanie predpisov už v štádiu návrhu". Znamená to, že by mali zabezpečovať, aby ich *„online rozhranie bolo navrhnuté tak, aby obchodníci mohli podľa uplatniteľného práva Únie plniť svoje povinnosti týkajúce sa predzmluvných informácií a informácií o bezpečnosti výrobkov"* (článok 31 ods. 1 aktu o digitálnych službách).

Okrem toho sa v článkoch 9 a 10 aktu o digitálnych službách v každom prípade od poskytovateľov sprostredkovateľských služieb vyžaduje, aby bezodkladne informovali príslušné orgány o nadobudnutí účinnosti každého príkazu konať proti nezákonnému obsahu alebo poskytnúť informácie, ktorý prijali príslušné vnútroštátne súdne alebo správne orgány na základe uplatniteľného práva Únie alebo vnútroštátneho práva v súlade s právom Únie. Na tento účel sa v článku 11 uvedeného nariadenia od poskytovateľov sprostredkovateľských služieb vyžaduje určenie jednotného kontaktného miesta na komunikáciu s orgánmi členských štátov, Komisiou a Európskym výborom pre digitálne služby (článok 61 aktu o digitálnych službách).

([5]) https://food.ec.europa.eu/safety/rasff_en?prefLang=sk.

([6]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065 z 19. októbra 2022 o jednotnom trhu s digitálnymi službami a o zmene smernice 2000/31/ES (akt o digitálnych službách) (Ú. v. EÚ L 277, 27.10.2022, s. 1).

([7]) Pozri stránku https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/IP_23_2413.

([8]) V súlade s článkom 7 nariadenia (EÚ) 2022/2065 však vo všeobecnosti nesmie poskytovateľom služieb samotná skutočnosť, že vykonajú dobrovoľné vyšetrovanie z vlastnej iniciatívy na odhalenie nezákonnej činnosti, zabezpečovať oslobodenie od zodpovednosti stanovené v článku 6 uvedeného nariadenia.

2.1.1.5. *Stratégie kontroly elektronického obchodu – najlepšie postupy*

Na základe uvedeného a skúseností členských štátov by sa mali za najlepšie postupy kontrol elektronického obchodu považovať tieto opatrenia:

i) Úradné kontroly vykonávané príslušnými orgánmi členských štátov by mali byť doplnené o internetové vyhľadanie a identifikáciu online predajcov nachádzajúcich sa na území členského štátu, ktorí ešte nie sú príslušným orgánom známi, aby bolo možné u nich vykonať kontroly na základe rizika.

ii) Na internete by sa mali vyhľadať aj online ponuky tovaru, ktorý bol počas úradných kontrol posúdený ako nevyhovujúci alebo predstavujúci riziko, prípade taký, ktorý vyvoláva podozrenie z nedodržania pravidiel, a to aj tovaru oznámeného v systéme iRASFF.

iii) Kontrola činností elektronického obchodu by mala zahŕňať aj kontrolu webových sídiel a ich súlad s požiadavkami na informácie o produktoch. Online ponuky potravín napríklad musia spĺňať požiadavky na informácie o potravinách stanovené v nariadení (EÚ) č. 1169/2011 ([9]). Podľa článku 1 uvedeného nariadenia sa požiadavky na informácie o potravinách vzťahujú na prevádzkovateľov potravinárskych podnikov vo všetkých fázach potravinového reťazca, v ktorých sa ich činnosti týkajú poskytovania informácií o potravinách spotrebiteľom, všetkých potravín určených konečnému spotrebiteľovi a potravín dodávaných zariadeniami spoločného stravovania alebo zariadeniam spoločného stravovania. Pri poskytovaní informácií o potravinách, ako aj reklame, musia byť zaistené spravodlivé obchodné praktiky podľa článku 7 nariadenia (EÚ) č. 1169/2011.

iv) Kontroly elektronického obchodu by sa mali vykonávať s využitím vhodného hardvéru a softvéru, aby bolo možné uskutočňovať internetové vyhľadávanie a online nákupy bez odhalenia totožnosti príslušného orgánu.

v) Príslušné orgány by mali podľa potreby nadviazať kontakty s kontaktnými miestami poskytovateľov sprostredkovateľských služieb, prípadne aj s online sociálnymi sieťami, online trhmi, poskytovateľmi digitálnych platobných služieb a správcami mena domén najvyššej úrovne, a to okrem iného s cieľom uľahčiť včasné odstránenie online ponúk nevyhovujúceho alebo falšovaného tovaru, prípadne určiť prevádzkovateľov alebo používateľov digitálnych služieb, ak je to potrebné na účely presadzovania práva.

vi) S cieľom zabezpečiť účinnosť úradných kontrol by mali mať príslušné orgány právomoc požiadať o informácie alebo prijať vhodné opatrenia týkajúce sa ostatných príslušných prevádzkovateľov, na ktorých sa nevzťahuje NÚK (napríklad v prípade niektorých poskytovateľov sprostredkovateľských služieb alebo finančných inštitúcií), prípadne, v závislosti od vnútroštátnych administratívnych štruktúr, by mali zabezpečiť úzku spoluprácu s ďalšími vnútroštátnymi orgánmi, ktoré vykonávajú dohľad nad činnosťami týchto ostatných prevádzkovateľov.

vii) V súlade so svojimi ústavnými požiadavkami môžu členské štáty z dôvodu efektívnosti a harmonizácie postupov, zariadení a externých kontaktov zvážiť zriadenie ústredných jednotiek kontroly elektronického obchodu pre uvedené úlohy.

2.1.2. ***Zoznamy prevádzkovateľov (článok 10 ods. 2 a 3 NÚK)***

V článku 10 ods. 2 NÚK sa vyžaduje, aby príslušné orgány viedli aktualizované zoznamy poskytovateľov. Toto ustanovenie sa týka *„prevádzkovateľov“* v zmysle článku 3 bodu 29 NÚK.

Článok 10 ods. 2 a 3 NÚK
2. Bez toho, aby boli dotknuté pravidlá týkajúce sa existujúcich zoznamov alebo registrov zostavených na základe pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2, príslušné orgány vypracujú a vedú aktuálny zoznam prevádzkovateľov. Ak takýto zoznam alebo register už existuje na iné účely, možno ho použiť aj na účely tohto nariadenia.

([9]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1169/2011 z 25. októbra 2011 o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a ktorým sa zrušuje smernica Komisie 87/250/EHS, smernica Rady 90/496/EHS, smernica Komisie 1999/10/ES, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/13/ES, smernice Komisie 2002/67/ES a 2008/5/ES a nariadenie Komisie (ES) č. 608/2004 (Ú. v. EÚ L 304, 22.11.2011, s. 18).

3. Komisia prijme delegované akty v súlade s článkom 144 s cieľom zmeniť toto nariadenie, pokiaľ ide o stanovenie kategórií prevádzkovateľov, ktorí majú byť vyňatí zo zoznamu prevádzkovateľov uvedeného v odseku 2 tohto článku, ak by ich zapísanie do takéhoto zoznamu pre nich predstavovalo neprimerané administratívne zaťaženie v porovnaní s rizikom súvisiacim s ich činnosťami.

Článok 3 bod 29 NÚK:

„prevádzkovateľ“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, na ktorú sa vzťahuje jedna alebo viacero povinností stanovených v pravidlách uvedených v článku 1 ods. 2;

Súčasťou vymedzenia prevádzkovateľov z článku 3 bodu 29 NÚK sú fyzické osoby, ak sa na ne vzťahuje jedna alebo viacero povinností stanovených v pravidlách uvedených v článku 1 ods. 2. V článku 1 nariadenia (ES) č. 178/2002 sa napríklad stanovuje, že rozsah jeho pôsobnosti sa nebude uplatňovať na *„domácu prípravu, manipuláciu alebo skladovanie potravín pre súkromnú domácu spotrebu“*. Podľa nariadenia (ES) č. 178/2002 sa preto domáci spotrebitelia nebudú považovať za prevádzkovateľov v zmysle článku 3 bodu 29 NÚK a nebudú musieť byť zahrnutí do zoznamov uvedených v článku 10 ods. 2 NÚK.

Požiadavky na vytváranie zoznamov a registráciu prevádzkovateľov uvedené v článku 10 ods. 2 a 3 NÚK sa vzťahujú na všetky oblasti uvedené v článku 1 ods. 2 NÚK. Ak sa v rámci sektorových pravidiel stanovujú pravidlá začlenenia alebo vylúčenia určitých kategórií prevádzkovateľov podľa potrieb daného sektora v oblasti riadenia rizík, registre vypracované na základe týchto pravidiel sa môžu použiť na účely NÚK v súlade s článkom 10 ods. 2 druhou vetou NÚK.

Pre oblasť zdravia rastlín sa napríklad v článku 65 nariadenia (EÚ) 2016/2031 ([10]) vyžaduje, aby príslušné orgány viedli a aktualizovali register obsahujúci viaceré kategórie profesionálnych prevádzkovateľov, ktorí pôsobia na území dotknutého členského štátu. Preto sa podľa týchto sektorových pravidiel vyžaduje iba registrácia profesionálnych prevádzkovateľov. Okrem toho sa v článku 65 nariadenia (EÚ) 2016/2031 stanovujú určité výnimky z tejto požiadavky na vypracovanie registra a Komisii sa priznáva právomoc pridať ďalšie kategórie profesionálnych prevádzkovateľov, pre ktoré je možná výnimka, ak by pre nich registrácia predstavovala neprimerané administratívne zaťaženie, ktoré nezodpovedá nízkemu riziku škodcu vyplývajúcemu z ich profesionálnych činností. V súlade s článkom 10 ods. 2 druhou vetou NÚK sa môžu v oblasti zdravia rastlín registre profesionálnych prevádzkovateľov zriadené podľa článku 65 nariadenia (EÚ) 2016/2031 používať aj na účely NÚK. Podobne sa môžu v oblasti ekologického poľnohospodárstva zoznamy prevádzkovateľov a skupín prevádzkovateľov vedené v súlade s článkom 34 ods. 6 nariadenia (EÚ) 2018/848 ([11]) používať na účely NÚK.

Od kontaktných miest siete TRACES sa môže vyžadovať, aby v súlade s článkom 45 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/1715 (nariadenie o IMSOC) viedli aktualizované zoznamy určitých prevádzkovateľov slúžiace ako referenčné údaje v systéme TRACES. Takéto zoznamy sa môžu používať aj na účely článku 10 NÚK.

2.1.3. ***Metódy a techniky pre úradné kontroly: inšpekcie a audity (článok 14 NÚK)***

2.1.3.1. *Inšpekcie*

V článku 14 NÚK sa uvádzajú metódy a techniky úradných kontrol, ktoré majú používať podľa vhodnosti príslušné orgány na overenie súladu prevádzkovateľov, ako aj zvierat a tovaru, s pravidlami uvedenými v článku 1 ods. 2. Dve dôležité techniky uvedené v danom článku predstavujú *„inšpekcie“* a *audity*.

([10]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031 z 26. októbra 2016 o ochranných opatreniach proti škodcom rastlín, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 228/2013, (EÚ) č. 652/2014 a (EÚ) č. 1143/2014 a zrušujú smernice Rady 69/464/EHS, 74/647/EHS, 93/85/EHS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES a 2007/33/ES (Ú. v. EÚ L 317, 23.11.2016, s. 4).

([11]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 z 30. mája 2018 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 (Ú. v. EÚ L 150, 14.6.2018, s. 1).

Pokiaľ ide o úradné kontroly v rozsahu pôsobnosti NÚK, účelom inšpekcie je overiť (aktuálny) súlad predmetu inšpekcie s osobitnými požiadavkami pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK.

Pojem *„inšpekcia“* sa v NÚK nevymedzuje, ale na základe svoje slovníkovej definície sa môže chápať ako dôkladné preskúmanie predmetu alebo jeho určitých aspektov (napr. vybavenia, zariadení, miest, zvierat, tovaru, materiálov, údajov, činností, procesov). Inšpekcia zväčša zahŕňa priame pozorovania, ktoré môže v konkrétnej chvíli uskutočňovať osoba vykonávajúca preskúmanie. Inšpekcie sa často vykonávajú na základe kontrolných zoznamov osobitných požiadaviek, ktoré je potrebné dodržať. Toto chápanie pojmu je analogické k vymedzeniu pojmu *„inšpekcia“* v medzinárodnej norme ISO/IEC 17000 „Posudzovanie zhody – Slovník a všeobecné zásady“.

Konkrétne prvky, ktoré sa majú podľa vhodnosti preskúmať pri *„inšpekcii“* v rámci úradných kontrol, sa uvádzajú v článku 14 písm. b) NÚK:

> Článok 14 NÚK:
>
> Metódy a techniky pre úradné kontroly zahŕňajú podľa potreby tieto činnosti:
>
> [..]
>
> b) inšpekcia:
>
> i) vybavenia, dopravných prostriedkov, priestorov a iných miest pod ich kontrolou, ako aj ich okolia;
>
> ii) zvierat a tovaru vrátane polotovarov, surovín, zložiek, technologických pomocných látok a iných výrobkov používaných na prípravu a výrobu tovaru alebo na kŕmenie alebo ošetrovanie zvierat;
>
> iii) výrobkov a postupov na čistenie a údržbu;
>
> iv) vysledovateľnosti, označovania, prezentácie, reklamy a príslušných obalových materiálov vrátane materiálov prichádzajúcich do styku s potravinami;

Môže sa stať, že inšpekcie sa prekrývajú s inými metódami uvedenými v článku 14 NÚK alebo ich dodatočne zahŕňajú. Inšpekcia *„vysledovateľnosti“* zvieraťa alebo tovaru [článok 14 písm. b) bod iv) NÚK] napríklad zvyčajne zahŕňa preskúmanie záznamov o vysledovateľnosti podľa článku 14 písm. e) NÚK.

2.1.3.2. *Audity*

Pojem *„audit“* sa vymedzuje v článku 3 bode 30 NÚK:

> Článok 3 ods. 30 NÚK
>
> „audit“ je systematické a nezávislé preskúmanie na účely určenia toho, či sú činnosti a súvisiace výsledky týchto činností v súlade s plánovanými opatreniami, či sa tieto opatrenia uplatňujú účinne a či sú vhodné na dosiahnutie cieľov;

Toto vymedzenie má tri prvky:

i) dodržiavanie plánovaných opatrení;

ii) účinné uplatňovanie týchto opatrení;

iii) vhodnosť týchto opatrení na dosahovanie cieľov.

Preto audit v porovnaní s inšpekciou presahuje rámec overovania súladu s konkrétnymi požiadavkami; takisto sa pri ňom skúma, či je možné dosiahnuť vopred stanovené výsledky (ciele).

Toto vymedzenie auditu je porovnateľné s vymedzením auditov v medzinárodných normách ako ISO/IEC 17000 „Posudzovanie zhody – Slovník a všeobecné zásady“ a ISO 19011 „Návod na auditovanie systému manažérstva“.

Audit sa zvyčajne využíva, keď je predmetom kontrol činnosť, napríklad postup alebo systém riadenia, v prípade ktorej sa musí posúdiť jej vhodnosť na systematické dosahovanie výsledkov, ktoré sú v súlade s pravidlami. Audit si preto vyžaduje všeobecnejšie a systematickejšie posúdenie rôznych fáz procesu.

Keď sa auditovanie používa ako technika pri úradných kontrolách, môže zahŕňať viaceré alebo všetky ostatné metódy a techniky uvedené v článku 14 NÚK, akými sú preskúmanie dokumentov alebo iných záznamov, rozhovory so zamestnancami atď.

Ďalej platí, že niektoré prvky uvedené v článku 14 NÚK môžu zahŕňať auditovanie ako metódu, napríklad:

— preskúmanie kontrol, ktoré prevádzkovatelia zaviedli, a získaných výsledkov [článok 14 písm. a) NÚK],

— posúdenie postupov správnej výrobnej praxe, správnej hygienickej praxe, vhodných postupov v poľnohospodárstve a postupov založených na zásadách analýzy nebezpečenstva a kritických kontrolných bodov (HACCP) [článok 14 písm. d) NÚK].

Hoci úradné kontroly sa majú vo všeobecnosti vykonávať bez predchádzajúceho oznámenia (článok 9 ods. 4 NÚK), audity sa môžu často vykonávať len s predchádzajúcim oznámením, pretože audítor a auditovaný subjekt sa musia pripraviť (pozri odôvodnenie 33 NÚK).

Okrem využitia auditu pri úradných kontrolách je auditovanie ako technika dôležitá aj pri vykonávaní:

— interných alebo externých auditov príslušných orgánov (článok 6 NÚK) ([12]),

— auditov organizovaných príslušnými orgánmi delegovaných orgánov alebo osôb [článok 33 písm. a) NÚK], úradnými laboratóriami (článok 39 NÚK) a národnými referenčnými laboratóriami [článok 100 ods. 2 NÚK],

— posúdení akreditácií vnútroštátnymi akreditačnými orgánmi, napríklad delegovanými orgánmi [článok 29 písm. b) bod iv) NÚK] alebo úradnými laboratóriami [článok 37 ods. 4 písm. e) a ods. 5 NÚK],

— kontrol Komisiou v členských štátoch (článok 116 NÚK).

2.1.4. *Úradné kontroly výroby produktov živočíšneho pôvodu na ľudskú spotrebu*

V článku 17 NÚK sa stanovujú konkrétne vymedzenia platné pri kontrolách výroby produktov živočíšneho pôvodu. Vo vymedzeniach „na zodpovednosť úradného veterinárneho lekára“ a „pod dozorom úradného veterinárneho lekára“ sa stanovuje druh spolupráce medzi úradným veterinárnym lekárom a úradným veterinárnym asistentom počas veterinárnych kontrol, ako sa predpokladá v NÚK.

V oboch prípadoch úradný veterinárny lekár prideľuje opatrenie úradnému veterinárnemu asistentovi, pričom rozdiel spočíva v tom, že v prípade dozoru je úradný veterinárny lekár prítomný v priestoroch pri vykonávaní opatrenia úradným veterinárnym asistentom.

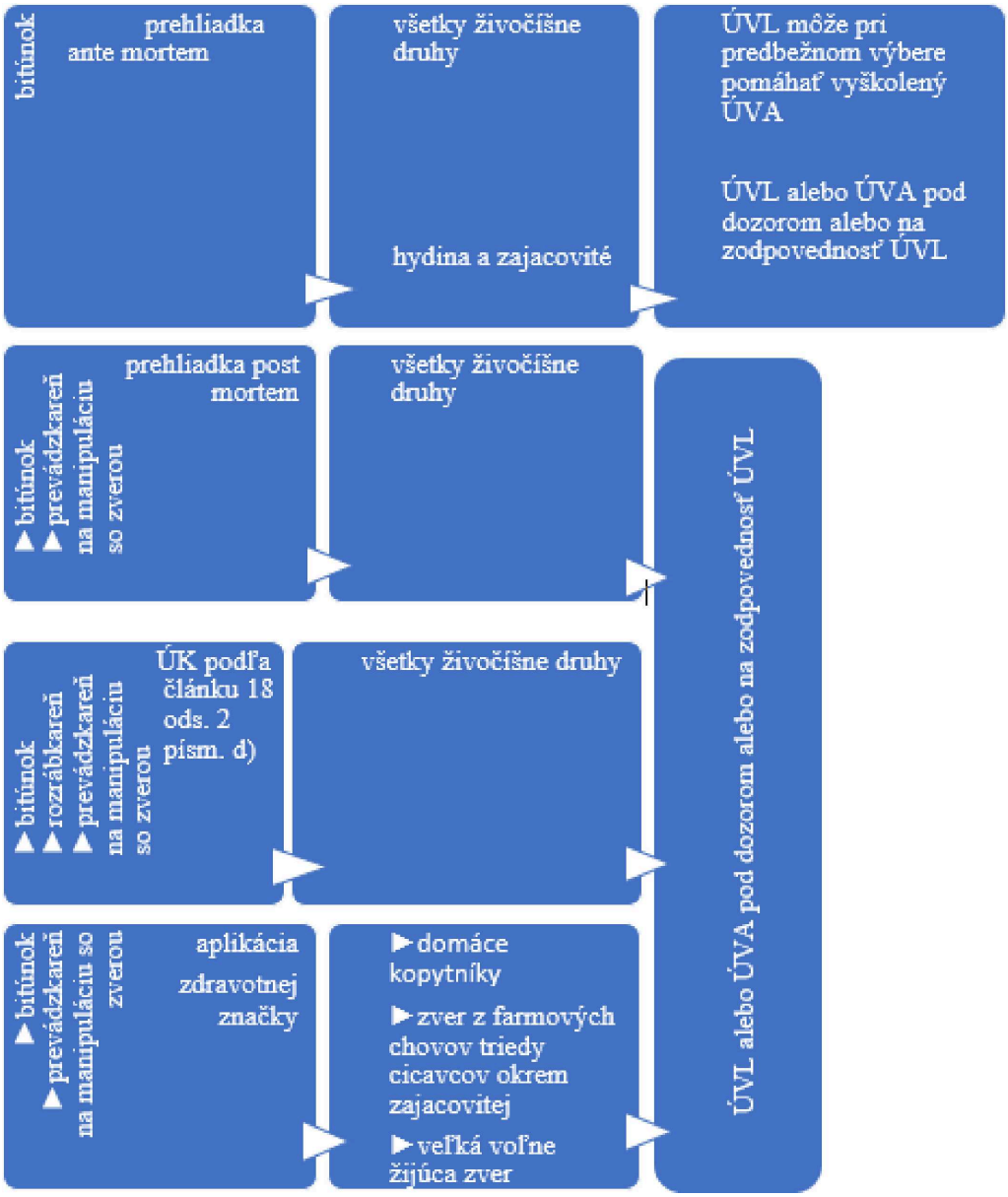
Ďalej sa v článku 17 vymedzujú činnosti, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti „prehliadky *ante mortem*“ a „prehliadky *post mortem*“.

V článku 18 NÚK sa stanovujú špecifické požiadavky na úradné kontroly výroby produktov živočíšneho pôvodu. V odseku 2 sa uvádza rámec overovania dodržiavania právnych predpisov Únie pri výrobe produktov živočíšneho pôvodu určených na ľudskú spotrebu a špecifikujú úradné kontroly a úloha úradného veterinárneho lekára a úradného veterinárneho asistenta, ktorí tieto kontroly vykonávajú, ako sa to zobrazuje na obrázku 2.

([12]) Ďalšie usmernenie týkajúce sa auditov v súlade s článkom 6 NÚK nájdete v dokumente: *Oznámenie Komisie o usmerňovacom dokumente k implementácii ustanovení o vykonávaní auditov podľa článku 6 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625* (Ú. v. EÚ C 66, 26.2.2021, s. 22).

Obrázok 2

Zamestnanci vykonávajúci úradné kontroly výroby produktov živočíšneho pôvodu na ľudskú spotrebu podľa článku 17 a článku 18 ods. 2 a 4, článku 18 ods. 7 písm. a), b), e) NÚK [13]

Je potrebné zdôrazniť, že, ako to vyplýva z článku 18 ods. 5 NÚK, keď sa opatrenia pridelia úradným veterinárnym asistentom, zodpovednosť za príslušné rozhodnutia majú bez ohľadu na to, či sú v priestoroch prítomní, naďalej úradní veterinárni lekári.

Okrem toho sa v článku 18 ods. 3 NÚK stanovuje, že personál bitúnkov môže:

a) pomáhať pri vykonávaní úloh súvisiacich s úradnými kontrolami hydiny alebo zajacovitých zvierat na bitúnkoch uvedenými v článku 18 ods. 2;

[13] Vymedzenia prílohy I k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 z 29. apríla 2004, ktorým sa ustanovujú osobitné hygienické predpisy pre potraviny živočíšneho pôvodu (Ú. v. EÚ L 139, 30.4.2004, s. 55), sa uplatňujú na zariadenia „bitúnok“, „prevádzkareň na manipuláciu so zverou“ a „rozrábkareň“.

b) vykonávať odber vzoriek a testovanie iných druhov na bitúnkoch.

Predpokladom účasti personálu bitúnkov na úradných kontrolách je analýza na základe rizika uskutočnená príslušným orgánom, z ktorej musí vyplývať, že počas vykonávania týchto úradných kontrol v bitúnku je zabezpečená rovnaká úroveň ochrany zdravia ľudí, zdravia zvierat a dobrých životných podmienok zvierat. Okrem toho uvedená možnosť existuje za predpokladu, že príslušný orgán zabezpečí, aby tento personál absolvoval primeranú odbornú prípravu, konal nezávisle od výrobného personálu bitúnku a vykonával úlohy v prítomnosti úradného veterinárneho lekára alebo úradného veterinárneho asistenta a riadil sa ich pokynmi. Za rovnakých podmienok môže personál bitúnku takisto aplikovať zdravotnú značku.

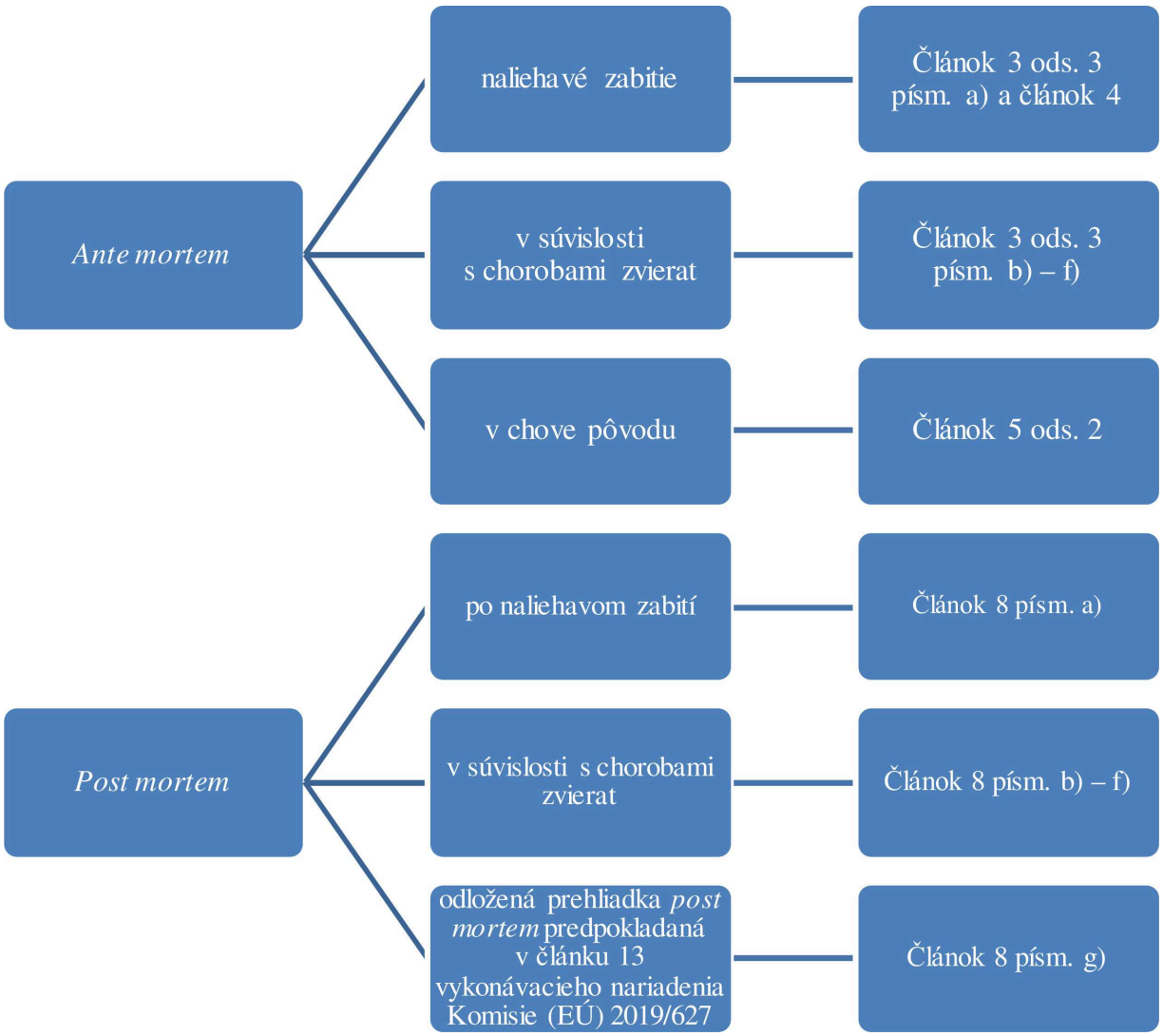
Článok 18 ods. 7 a 8 NÚK tvoria právny základ na prijímanie delegovaných aktov, ktorými sa dopĺňa NÚK, a vykonávacích aktov, v ktorých sa stanovujú praktické opatrenia na vykonávanie úradných kontrol.

Na prideľovanie úloh úradnému veterinárnemu asistentovi, či už vykonávaných pod dozorom alebo na zodpovednosť úradného veterinárneho lekára, prípadne personálu vymenovanému príslušnými orgánmi, sa vzťahujú určité kritériá a podmienky, ktoré sa stanovujú v príslušných delegovaných aktoch.

Konkrétnejšie sa v delegovanom nariadení (EÚ) 2019/624 stanovujú úlohy úradného veterinárneho lekára a úradného veterinárneho asistenta v súvislosti s vykonávaním osobitných kontrolných úloh a výnimky z pravidiel NÚK. Úlohy úradných kontrol vyhradené v delegovanom nariadení (EÚ) 2019/624 výlučne pre úradného veterinárneho lekára sú zobrazené na obrázku 3.

Obrázok 3

Prehliadky ante mortem a post mortem vykonávané výlučne úradným veterinárnym lekárom, ako sa to stanovuje v delegovanom nariadení (EÚ) 2019/624

Ustanoveniami článkov 3, 6, 7 a 9 delegovaného nariadenia (EÚ) 2019/624 sa dopĺňajú úlohy úradného veterinárneho lekára a úradného veterinárneho asistenta týkajúce sa prehliadok *ante mortem* a *post mortem* a ďalších úradných kontrol.

Ďalej sa v tomto nariadení zavádza vymedzenie personálu vymenovaného príslušnými orgánmi na vykonávanie osobitných úloh v rozrábkarniach.

Článok 2 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2019/624

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov: [..]

5. „personál vymenovaný príslušnými orgánmi“ je iná osoba ako úradný veterinárny asistent a úradný veterinárny lekár, ktorá je kvalifikovaná v súlade s týmto nariadením konať v takejto funkcii v rozrábkarniach a ktorej príslušné orgány pridelili vykonávanie konkrétnych činností;[..]“

Podľa článku 10 delegovaného nariadenia (EÚ) 2019/624 môže odchylne od ustanovení NÚK vykonávať v rozrábkarniach úradné kontroly uvedené v článku 18 ods. 2 písm. d) NÚK vrátane činností auditu aj iný personál vymenovaný príslušnými orgánmi. Na tento personál sa vzťahujú osobitné požiadavky na odbornú prípravu a pravidelné kontroly vykonávania úloh.

Vo vykonávacom nariadení Komisie (EÚ) 2019/627 ([14]) sa stanovujú podrobné pravidlá vykonávania úradných kontrol produktov živočíšneho pôvodu. Obsahuje pokyny týkajúce sa úloh personálu podieľajúceho sa na týchto úradných kontrolách. V nasledujúcich tabuľkách boli úlohy pri vykonávaní úradných kontrol produktov živočíšneho pôvodu zhrnuté podľa príslušných ustanovení NÚK, delegovaného nariadenia (EÚ) 2019/624 a vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2019/627, aby sa umožnilo vypracovanie záveru o tom, ktorý personál môže jednotlivé úlohy vykonávať.

([14]) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/627 z 15. marca 2019, ktorým sa stanovujú jednotné praktické opatrenia na vykonávanie úradných kontrol produktov živočíšneho pôvodu určených na ľudskú spotrebu v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 a ktorým sa mení nariadenie Komisie (ES) č. 2074/2005, pokiaľ ide o úradné kontroly (Ú. v. EÚ L 131, 17.5.2019, s. 51).

PERSONÁL VYKONÁVAJÚCI ÚLOHY ÚRADNÝCH KONTROL VÝROBY PRODUKTOV ŽIVOČÍŠNEHO PÔVODU

Tabuľka 2

Úlohy vykonávané úradným veterinárnym lekárom

Č.	Úlohy		NÚK	Nariadenie (EÚ) 2019/624	Nariadenie (EÚ) 2019/627
1	Ante mortem [vymedzenie v článku 17 písm. c) NÚK]	Prehliadka *ante mortem* domácich kopytníkov mimo bitúnku v prípade naliehavého zabitia podľa článku 4 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2019/624	článok 18 ods. 7 písm. c)	článok 4	–
2		Prehliadka *ante mortem* a kontroly v chove pôvodu všetkých druhov podľa článku 5 ods. 2 písm. a), b) a c) delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2019/624	článok 18 ods. 7 písm. d)	článok 5 ods. 2	–
3		Klinická prehliadka izolovaných zvierat na účely dôkladnejšej prehliadky *ante mortem*. Prehliadka *ante mortem* v prípade zvierat, u ktorých existuje podozrenie na chorobu, alebo stav, ktoré môžu nepriaznivo ovplyvniť zdravie ľudí alebo zvierat.	článok 18 ods. 2 písm. a)	článok 3 ods. 3 písm. b) – f)	článok 11 ods. 5 článok 43 ods. 4

Č.	Úlohy		NÚK	Nariadenie (EÚ) 2019/624	Nariadenie (EÚ) 2019/627
4	Prehliadka *post mortem* [vymedzená v článku 17 písm. d) NÚK]	V prípade naliehavého zabitia domácich kopytníkov mimo bitúnku v súlade s kapitolou VI oddielu I prílohy III k nariadeniu (ES) č. 853/2004 Preskúmanie certifikátu zdravia zvierat podľa kapitoly 5 prílohy IV k vykonávaciemu nariadeniu Komisie (EÚ) 2020/2235 ([1])	článok 18 ods. 2 písm. c) článok 18 ods. 7 písm. f)	článok 8 písm. a)	– článok 10 ods. 3
5		Prehliadka zvierat, u ktorých existuje podozrenie na chorobu alebo stav, ktoré môžu nepriaznivo ovplyvniť zdravie ľudí	článok 18 ods. 2 písm. c)	článok 8 písm. b)	–
6		Prehliadka hovädzieho dobytku zo stád, ktoré neboli vyhlásené za stáda úradne bez výskytu tuberkulózy		článok 8 písm. c)	–
7		Prehliadka hovädzieho dobytku, oviec a kôz zo stád, ktoré neboli úradne vyhlásené za stáda bez výskytu brucelózy		článok 8 písm. d)	–

8		Prehliadka v prípade výskytu ohniska chorôb zvierat, pre ktoré sú stanovené pravidlá týkajúce sa zdravia zvierat v právnych predpisoch Únie, pre zvieratá vnímavé na príslušnú konkrétnu chorobu, ktoré pochádzajú zo všetkých oblastí, na ktoré sa vzťahujú: — núdzové opatrenia EÚ [určité choroby kategórie A: vysokopatogénna aviárna influenza (HPAI), kiahne oviec atď.], — vnútroštátne opatrenia spojené s akýmikoľvek opatreniami eradikácie chorôb kategórie A, — dodatočné osobitné (dodatočné) opatrenia EÚ na kontrolu chorôb [určité choroby kategórie A: africký mor ošípaných (AMO), infekcia vírusom nodulárnej dermatitídy (ND) atď.], — povinné schválené programy eradikácie pre choroby kategórie B a uvedené v prílohách I – II k vykonávaciemu nariadeniu Komisie (EÚ) 2021/620 ([2]) [brucelóza a *Mycobacterium tuberculosis* complex (MTBC)].		článok 8 písm. e)	–
9	Prehliadka *post mortem*	Prehliadka, ak sú potrebné prísnejšie kontroly, aby sa zohľadnili objavujúce sa choroby alebo konkrétne choroby zo zoznamu Svetovej organizácie pre zdravie zvierat		článok 8 písm. f)	–
10		Prehliadka *post mortem* odložená najviac o 24 hodín od zabitia alebo príchodu do prevádzkarne na manipuláciu so zverou, na nízkokapacitné bitúnky alebo do nízkokapacitných prevádzkarní na manipuláciu so zverou v súlade s článkom 13 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/627		článok 8 písm. g)	článok 13
11		Vykonávanie dodatočných postupov prehliadky *post mortem* uvedených v článku 18 ods. 3, článku 19 ods. 2, článku 20 ods. 2, článku 21 ods. 2, článku 22 ods. 2 a článku 23 ods. 2 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/627 a spočívajúcich v narezaní a prehmataní tela a vedľajších jatočných produktov, ak existuje možné riziko v súvislosti s prípadmi uvedenými v článku 8 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2019/624		článok 8	článok 24
12	Posúdenie mäsa ako nevhodného na ľudskú spotrebu	Nedodržanie požiadaviek na čerstvé mäso	článok 18 ods. 5	–	článok 45
13		Mäso infikované cysticerkami alebo trichinelami		–	článok 30, 31
14		Mäso nepárnokopytníkov, v prípade ktorých bola diagnostikovaná sopľavka		–	článok 32 ods. 3
15		V prípade, že zvieratá reagovali pozitívne alebo dubiózne na tuberkulín alebo existujú iné dôvody na podozrenie na infekciu		–	článok 33
16		V prípade, že zvieratá reagovali pozitívne alebo dubiózne na test na brucelózu alebo existujú iné dôvody na podozrenie na infekciu		–	článok 34
17	Iné	Overenie súladu činností úradného veterinárneho asistenta vykonávajúceho úlohy prehliadky *ante mortem* pod dozorom alebo na zodpovednosť úradného veterinárneho lekára	–	článok 3 ods. 1 písm. c) a ods. 2 písm. c)	–
18		Overenie súladu činnosti prevádzkovateľov potravinárskych podnikov vykonávajúcich zabitie a vykrvenie zveriny z farmových chovov v chove pôvodu	–	článok 6 ods. 4 písm. b)	–

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6481/oj

19		Posúdenie systému prevádzkovateľa na odhaľovanie a oddeľovanie vtákov vykazujúcich abnormality, kontamináciu alebo poruchy	–	–	článok 25 ods. 2 písm. a)
20		Zabezpečenie vykonania dodatočného laboratórneho testovania pre potreby článku 18 ods. 2 NÚK	článok 18 ods. 5	–	článok 37 ods. 2

([1]) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2020/2235 zo 16. decembra 2020, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/429 a (EÚ) 2017/625, pokiaľ ide o vzory certifikátov zdravia zvierat, vzory úradných certifikátov a vzory certifikátov zdravia zvierat/úradných certifikátov na vstup zásielok určitých kategórií zvierat a tovaru do Únie a ich premiestňovanie v rámci Únie, úradnú certifikáciu týkajúcu sa takýchto certifikátov, a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 599/2004, vykonávacie nariadenia (EÚ) č. 636/2014 a (EÚ) 2019/628, smernica 98/68/ES a rozhodnutia 2000/572/ES, 2003/779/ES a 2007/240/ES (Ú. v. EÚ L 442, 30.12.2020, s. 1).

([2]) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2021/620 z 15. apríla 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/429, pokiaľ ide o schválenie štatútu bez výskytu choroby a bez vakcinácie v určitých členských štátoch alebo ich pásmach alebo kompartmentoch, pokiaľ ide o určité choroby zo zoznamu, a schválenie eradikačných programov pre uvedené choroby zo zoznamu (Ú. v. EÚ L 131, 16.4.2021, s. 78).

Č.	Úlohy		NÚK	Nariadenie (EÚ) 2019/624	Nariadenie (EÚ) 2019/627
21	Iné	Vyhodnotenie výsledkov úradných kontrol vykonávaných v súlade s článkami 7 až 38 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/627	článok 18 ods. 5	–	článok 39 ods. 1
22		Oznámenie výsledkov kontroly, ak z prehliadky vyplynie prítomnosť akejkoľvek choroby alebo stavu, ktoré môžu mať vplyv na zdravie ľudí alebo zvierat, prípadne ohroziť dobré životné podmienky zvierat		–	článok 39 ods. 2
23		Overenie dodržiavania požiadaviek na zdravie zvierat pri produkcii surového mlieka a mledziva stanovených v časti I kapitoly I oddielu IX prílohy III k nariadeniu (ES) č. 853/2004	–	–	článok 49 ods. 1 a 3

Tabuľka 3

Úlohy vykonávané úradným veterinárnym lekárom alebo úradným veterinárnym asistentom pod dozorom úradného veterinárneho lekára

Č.	Úlohy		NÚK	Nariadenie (EÚ) 2019/624	Nariadenie (EÚ) 2019/627
1	Ante mortem [vymedzenie v článku 17 písm. c) NÚK]	Prehliadka *ante mortem* na bitúnku v prípade iných druhov ako hydiny a zajacovitých zvierat (vrátane overenia dodržiavania pravidiel dobrých životných podmienok zvierat ([1])), pokiaľ ide o informácie o potravinovom reťazci, identifikačnú kontrolu zvierat a predbežný výber zvierat vykazujúcich abnormality za podmienok vymedzených v článku 3 ods. 1 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2019/624, s výnimkou prípadov uvedených v článku 3 ods. 3 uvedeného delegovaného nariadenia	článok 18 ods. 2 písm. a) článok 18 ods. 7 písm. a)	článok 3 ods. 1	článok 10 ods. 1 článok 11, článok 38, článok 40
2		Prehliadka *ante mortem* v prípade hydiny a zajacovitých zvierat vrátane overenia dodržiavania pravidiel týkajúcich sa dobrých životných podmienok zvierat	článok 18 ods. 2 písm. b)	–	článok 38

(1) Pravidlá Únie, a najmä nariadenie Rady (ES) č. 1/2005 z 22. decembra 2004 o ochrane zvierat počas prepravy a s ňou súvisiacich činností a o zmene a doplnení smerníc 64/432/EHS a 93/119/ES a nariadenia (ES) č. 1255/97 (Ú. v EÚ L 3, 5.1.2005, s. 1) a nariadenie Rady (ES) č. 1099/2009 z 24. septembra 2009 o ochrane zvierat počas usmrcovania (Ú. v. EÚ L 303, 18.11.2009, s. 1), ako aj vnútroštátne pravidlá týkajúce sa dobrých životných podmienok zvierat.

Č.	Úlohy		NÚK	Nariadenie (EÚ) 2019/624	Nariadenie (EÚ) 2019/627
3	*Post mortem* [vymedzenie v článku 17 písm. d) NÚK] (1)	Preskúmanie certifikátov zvierat zabitých v chove pôvodu	článok 18 ods. 2 písm. c)	–	článok 10 ods. 2
4		Preskúmanie: i) vyhlásení (vyškolenej osoby) sprevádzajúcich veľkú voľne žijúcu zver, vydaných v súlade s bodom 4 písm. a) kapitoly II oddielu IV prílohy III k nariadeniu (ES) č. 853/2004; ii) úradného certifikátu uvedeného v kapitole 2 prílohy II k vykonávaciemu nariadeniu Komisie (EÚ) 2020/2235 na premiestňovanie nestiahnutej veľkej voľne žijúcej zveri určenej na ľudskú spotrebu medzi členskými štátmi.		–	článok 10 ods. 4 článok 28
5		Prehliadka *post mortem* jatočných tiel a vedľajších jatočných produktov vrátane osobitných praktických opatrení, laboratórneho testovania a overenia dodržania pravidiel týkajúcich sa dobrých životných podmienok zvierat		–	články 12, 14 (ak sa to nepovoľuje v iných konkrétnych článkoch), 15, 17, článok 18 ods. 1 a 2, článok 19 ods. 1, článok 20 ods. 1, článok 21 ods. 1, článok 22 ods. 1, článok 23 ods. 1, články 25, 26, 27, článok 28 ods. 1, 2, 3 a 4, články 29 (odstránenie špecifikovaného rizikového materiálu z tela), 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37 a 38
6		Vykonávanie dodatočných postupov prehliadky *post mortem* uvedených v článku 18 ods. 3, článku 19 ods. 2, článku 20 ods. 2, článku 21 ods. 2, článku 22 ods. 2 a článku 23 ods. 2 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/627 a spočívajúcich v narezaní a prehmataní tela a vedľajších jatočných produktov, ak existuje možné riziko. Dodatočná prehliadka *post mortem* pod dozorom úradného veterinárneho lekára nie je možná v prípadoch uvedených v článku 8 delegovaného nariadenia (pozri tabuľku 2 riadok 11)		–	článok 24
7	Iné	Úradné kontroly v súvislosti s TSE podľa nariadenia (ES) č. 999/2001 (2), pokiaľ ide o manipuláciu so špecifikovaným rizikovým materiálom a jeho odstraňovanie podľa nariadenia (ES) č. 1069/2009 (3)o vedľajších živočíšnych produktoch	článok 18 ods. 2 písm. d) body iv) a v)	–	článok 29
8		Odber vzoriek na analýzu a dodatočný odber vzoriek	článok 18 ods. 2 písm. d) body ii), iii) a iv)	–	článok 35, článok 36 článok 37

(1) Zariadenie nespĺňajúce podmienky uvedené v článku 7 delegovaného nariadenia (EÚ) 2019/624.
(2) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001 z 22. mája 2001, ktorým sa stanovujú pravidlá prevencie, kontroly a eradikácie niektorých prenosných spongiformných encefalopatií (Ú. v. ES L 147, 31.5.2001, s. 1).
(3) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 z 21. októbra 2009, ktorým sa ustanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov neurčených na ľudskú spotrebu a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1774/2002 (nariadenie o vedľajších živočíšnych produktoch) (Ú. v. EÚ L 300, 14.11.2009, s. 1).

Tabuľka 4:

Úlohy vykonávané úradným veterinárnym lekárom alebo úradným veterinárnym asistentom pod dozorom alebo na zodpovednosť úradného veterinárneho lekára

Č.	Úlohy		článok NÚK	Nariadenie (EÚ) 2019/624	Nariadenie (EÚ) 2019/627
1	Ante mortem [vymedzenie v článku 17 písm. c) NÚK]	Prehliadka *ante mortem* všetkých druhov na bitúnku (vrátane overenia dodržiavania pravidiel dobrých životných podmienok zvierat) v prípade, ak už prehliadku *ante mortem* vykonal úradný veterinárny lekár v chove pôvodu, a to za podmienok vymedzených v článku 3 ods. 2 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2019/624, s výnimkou prípadov uvedených v článku 3 ods. 3 uvedeného delegovaného nariadenia. Preskúmanie vzorového certifikátu zdravia živých zvierat prevážaných na bitúnok v prípade, ak sa už vykonala prehliadka *ante mortem* v chove pôvodu [kapitola 1 prílohy IV k vykonávaciemu nariadeniu Komisie (EÚ) 2020/2235].	článok 18 ods. 2 písm. a) a b)	článok 3 ods. 2 článok 5 ods. 2 písm. f)	článok 11 ods. 6 článok 10 ods. 2 38
2		Dodatočné kontroly identifikácie zvierat a pravidiel dobrých životných podmienok zvierat na bitúnku po prehliadke *ante mortem* v chove pôvodu podľa článku 5 ods. 3 a článku 3 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2019/624		článok 3 ods. 2, článok 5 ods. 3	–
3	Post mortem [vymedzenie v článku 17 písm. d) NÚK]	Prehliadka *post mortem* týkajúca sa úloh uvedených v tabuľke 3 v nízkokapacitných prevádzkarňach spĺňajúcich podmienky článku 7 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2019/624	článok 18 ods. 2 písm. c), článok 18 ods. 7 písm. e)	7	–
4		Prehliadka *post mortem* vnútorností, pohlavných orgánov a vemien, ako sa stanovuje v článku 12 ods. 1 písm. c) delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2019/624, v prípade druhu *Rangifer tarandus tarandus* (sob) z oblastí Švédska a Fínska uvedených v prílohe I k uvedenému delegovanému nariadeniu (1)		článok 12 ods. 1 písm. c)	–

(1) Úradný veterinárny lekár, úradný veterinárny asistent pod dozorom alebo na zodpovednosť, prípadne primerane vyškolený personál bitúnku (určité úlohy).

Č.	Úlohy		Článok NÚK	Nariadenie (EÚ) 2019/624	Nariadenie (EÚ) 2019/627
5	Iné	Zber informácií o odbere vzoriek a výsledkoch odberu vzoriek na *salmonelu* prevádzkovateľmi potravinárskych podnikov prevádzkujúcimi bitúnky, ako sa stanovuje v článku 35 ods. 1 písm. b) vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/627	článok 18 ods. 2 písm. d) bod iii), článok 18 ods. 7 písm. e)	9	35
6		Zber informácií o odbere vzoriek a výsledkoch odberu vzoriek na *Campylobacter* prevádzkovateľmi potravinárskych podnikov prevádzkujúcimi bitúnky, ako sa stanovuje v článku 36 ods. 1 písm. b) vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/627			36
7		Zber informácií o úradných kontrolách, pokiaľ ide o správnu hygienickú prax a postupy vychádzajúce zo zásad HACCP v bitúnkoch a prevádzkarňach na manipuláciu so zverou			39
8		Prijímanie vhodných opatrení v prípadoch nedodržania pravidiel dobrých životných podmienok zvierat týkajúcich sa ochrany zvierat počas prevozu, stanovených v nariadení Rady (ES) č. 1/2005	článok 18 ods. 2 písm. d) bod vi)	–	44 [1]
9		Overenie nápravných a preventívnych opatrení prevádzkovateľa v prípadoch nedodržania pravidiel ochrany zvierat v čase zabitia alebo usmrtenia, stanovených v článkoch 3 až 9 a článkoch 14 až 17 a 19 nariadenia (ES) č. 1099/2009		–	
10		Opatrenia na presadzovanie práva v prípadoch nedodržania pravidiel dobrých životných podmienok zvierat týkajúcich sa ochrany zvierat v čase zabitia, stanovených v nariadení (ES) č. 1099/2009		–	
11		Prípadné oznámenie zistených problémov v súvislosti s dobrými životnými podmienkami zvierat príslušným orgánom		–	
12		Aplikácia zdravotnej značky na domáce kopytníky, zver z farmových chovov triedy cicavcov inú ako zajacovitú a veľkú voľne žijúcu zver [2]	článok 18 ods. 4	–	48

[1] Opatrenie môže prijať úradný veterinárny asistent iba v naliehavých prípadoch, do príchodu úradného veterinárneho lekára [článok 44 ods. 5 vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2019/627].

[2] Personál bitúnku môže takisto aplikovať zdravotnú značku (článok 18 ods. 4 NÚK) v súlade s podmienkami stanovenými v článku 18 ods. 3 NÚK.

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6481/oj

2.2. **KAPITOLA III – Delegovanie určitých úloh príslušných orgánov (články 28 až 33 NÚK)**

V hlave II kapitole III NÚK sa na jednej strane stanovujú podmienky delegovania určitých úloh *úradných kontrol* (články 28 až 30 NÚK) a na druhej strane podmienky delegovania úloh týkajúcich sa *iných úradných činností* (článok 31 NÚK). V článku 32 NÚK sa stanovujú pravidlá týkajúce sa povinností delegovaných orgánov a fyzických osôb. V článku 33 NÚK sa stanovujú povinnosti delegujúcich príslušných orgánov.

Doplňujúce pravidlá delegovania úloh úradných kontrol a úloh týkajúcich sa iných úradných činností možno stanoviť v osobitných pravidlách EÚ. Napríklad v oblasti ekologickej poľnohospodárskej výroby sú doplňujúce pravidlá o delegovaní úloh úradných kontrol a úloh týkajúcich sa iných úradných činností na „príslušné orgány" stanovené v článku 40 nariadenia (EÚ) 2018/848 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby.

2.2.1. ***Podmienky delegovania určitých úloh úradných kontrol***

V článkoch 29 a 30 NÚK sú stanovené podmienky delegovania určitých úloh úradných kontrol na delegované orgány, resp. na fyzické osoby.

Príslušné orgány by mali povoliť delegovanie úloh úradných kontrol na základe kontrol na mieste vykonaných u kandidátskych delegovaných orgánov alebo fyzických osôb. V prípade delegovaných orgánov by sa mali úradné kontroly vykonávať nezávisle od ich akreditácie v súlade s článkom 29 písm. b) bodom iv) NÚK.

Príslušné orgány, ktoré delegovali určité úlohy úradných kontrol na delegované orgány alebo fyzické osoby, musia podľa potreby organizovať audity alebo inšpekcie týchto orgánov alebo osôb. V prípade nedodržania pravidiel musia bezodkladne plne alebo čiastočne delegovanie zrušiť [článok 33 písm. b) NÚK].

Podmienky delegovania určitých úloh úradných kontrol stanovené v článkoch 29 a 30 NÚK a mechanizmy overovania a následné opatrenia v prípade nesúladu stanovené v článku 33 NÚK preto treba chápať ako nepretržitý proces monitorovania súladu.

V rámci organizovania auditov a inšpekcií musia príslušné orgány prihliadnuť na výsledok príslušných akreditačných auditov vykonaných vnútroštátnymi akreditačnými orgánmi, ktoré sú vymedzené v článku 2 bode 11 nariadenia (ES) č. 765/2008 ([15]) [článok 33 písm. a) NÚK]. Vzhľadom na uvedené rôzne typy kontrol by sa malo zabrániť duplicite [článok 33 písm. a) NÚK]. Preto je potrebná komunikácia s vnútroštátnymi akreditačnými orgánmi a koordinácia načasovania kontrol.

Pravidlá prijaté v členských štátoch umožňujúce predbežné delegovanie úloh na delegované orgány, ktoré ešte nie sú akreditované v súlade s článkom 29 písm. b) bodom iv) NÚK, by sa mohli v závislosti od podmienok považovať za kompatibilné s NÚK. Tento prípad nastane, ak:

i) takéto predbežné delegovanie nevylučujú pravidlá uvedené v článku 1 ods. 2 NÚK, ktorými sa stanovujú osobitné ustanovenia týkajúce sa delegovania úloh;

ii) kontroly na mieste preukážu, že sú splnené všetky ostatné podmienky delegovania stanovené v článku 29 NÚK ([16]);

iii) predbežné delegovanie sa udelí na obmedzené obdobie zohľadňujúce dĺžku akreditačného procesu, riziká v dotknutej oblasti a ochranu záujmov spotrebiteľov;

iv) orgán žiadajúci o delegovanie dokáže, že už požiadal o akreditáciu.

Počas takéhoto predbežného delegovania musí príslušný orgán v prípadoch uvedených v článku 33 písm. b) NÚK úplne alebo čiastočne bezodkladne zrušiť delegovanie.

V prípade delegovaných orgánov je mimoriadne dôležitá akreditácia v súlade s článkom 29 písm. b) bodom iv) NÚK na zabezpečenie zachovania nestrannosti, kvality a konzistentnosti úradných kontrol (pozri odôvodnenie 46 NÚK).

([15]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 765/2008 z 9. júla 2008, ktorým sa stanovujú požiadavky akreditácie a dohľadu nad trhom v súvislosti s uvádzaním výrobkov na trh a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 339/93 (Ú. v. EÚ L 218, 13.8.2008, s. 30).

([16]) Skutočné fungovanie delegovaného orgánu v súlade s príslušnými normami uvedenými v článku 29 písm. b) bode iv) sa má overiť počas akreditačného procesu uvedeného v uvedenom ustanovení.

Príslušné orgány by mali prihliadnuť na význam normy pre delegované úlohy pri stanovovaní jej vhodnosti na použitie delegovaným orgánom a pri jeho akreditácii podľa článku 29 písm. b) bodu iv) NÚK. Vnútroštátne akreditačné orgány preto posúdia, či delegovaný orgán vykonáva v súvislosti s akreditáciou činnosť v súlade s požiadavkami stanovenej normy.

Členské štáty by mali zabezpečiť konzistentnosť jednotlivých príslušných orgánov pri určovaní príslušnej normy pre delegovanie danej úlohy kontroly.

Jednou z dôležitých noriem, ktorá sa má použiť pre činnosť a akreditáciu delegovaných orgánov podľa NÚK, je norma EN ISO/IEC 17020 „Požiadavky na činnosť rôznych typov orgánov vykonávajúcich inšpekciu“. Ide o referenčnú normu pre úlohy inšpekcie, pokiaľ nie je v odvetvových právnych predpisoch prijatých na základe NÚK uvedená iná norma, prípadne ak iná norma lepšie nezodpovedá povahe delegovaných úloh (napríklad: certifikácii produktov, systémom manažérstva atď.).

Ďalšími normami, ktoré môžu byť významné pre delegované úlohy, sú:

— EN ISO/IEC 17065 „Posudzovanie zhody. Požiadavky na orgány vykonávajúce certifikáciu výrobkov, procesov a služieb“,

— EN ISO/IEC 17021-1: „Posudzovanie zhody. Požiadavky na orgány vykonávajúce audit a certifikáciu systémov manažérstva Časť 1 Požiadavky“,

— ISO 22003-1 „Bezpečnosť potravín Časť 1: Požiadavky na orgány poskytujúce audit a certifikáciu systémov manažérstva bezpečnosti potravín“.

Na vymenovanie úradných laboratórií na vykonávanie laboratórnych analýz, testov a diagnostiky vzoriek odobratých počas úradných kontrol a ďalších úradných činností sa vzťahujú pravidlá článkov 34 až 42 (kapitola IV) NÚK. V tomto prípade je norma EN ISO/IEC 17025 povinná pre činnosť a akreditáciu vymenovaného úradného laboratória [článok 37 ods. 4 NÚK].

Akreditovanie delegovaného orgánu v súlade s viac ako jednou normou pre tú istú činnosť sa neodporúča. Treba uviesť, že v norme EN ISO/IEC 17065 sa stanovuje možnosť zahrnúť do platných požiadaviek na delegovaný orgán aj všetky príslušné požiadavky ostatných akreditačných noriem. V tomto zmysle sa môže používať ako „zastrešujúca“ norma.

Ďalšie pravidlá určenia príslušných noriem môžu byť stanovené:

— v právnych predpisoch Únie týkajúcich sa oblastí uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK:

  — pre oblasť produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby sa v článku 40 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2018/848 stanovuje, že príslušnou normou pre delegovanie určitých úloh úradných kontrol na overenie dodržiavania daného nariadenia je posledná oznámená verzia normy „Posudzovanie zhody. Požiadavky na orgány vykonávajúce certifikáciu výrobkov, procesov a služieb“, na ktorú bol odkaz uverejnený v *Úradnom vestníku Európskej únie*, t. j norma EN ISO/IEC 17065,

  — pre oblasť zemepisných označení vína, liehovín a poľnohospodárskych výrobkov, ako aj o zaručených tradičných špecialít a nepovinných výrazov kvality pre poľnohospodárske výrobky sa v článku 41 ods. 1 a článku 73 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2024/1143 ([17]) stanovuje, že delegované orgány a orgány pre certifikáciu výrobkov musia dodržiavať normu EN ISO/IEC 17065 „Posudzovanie zhody. Požiadavky na orgány vykonávajúce certifikáciu výrobkov, procesov a služieb“ alebo normou EN ISO/IEC 17020 „Posudzovanie zhody. Požiadavky na činnosť rôznych typov orgánov vykonávajúcich inšpekciu“ a byť akreditované v súlade s ňou.

— vo vnútroštátnych právnych predpisoch členských štátov.

([17]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1143 z 11. apríla 2024 o zemepisných označeniach vína, liehovín a poľnohospodárskych výrobkov, ako aj o zaručených tradičných špecialitách a nepovinných výrazoch kvality pre poľnohospodárske výrobky, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1308/2013, (EÚ) 2019/787 a (EÚ) 2019/1753 a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1151/2012 (Ú. v. EÚ L, 2024/1143, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1143/oj).

2.3. KAPITOLA IV – Odber vzoriek, analýzy, testy a diagnostiky (články 34 až 42 NÚK)

2.3.1. *Metódy používané na odber vzoriek, analýzu, testy a diagnostiku (článok 34 NÚK)*

V článku 34 NÚK sa stanovujú požiadavky na metódy používané v kontexte úradných kontrol aj iných úradných činností. Stanovuje sa najmä hierarchia kritérií, ktorá sa má uplatňovať pri výbere spomedzi dostupných metód, ak neexistujú uplatniteľné pravidlá Únie (tzv. kaskádové určenie metódy).

Hierarchický vzťah medzi možnosťami uvedenými v článku 34 ods. 1 až 3 NÚK je naznačený použitím slovných spojení ako „*ak neexistujú*“ a „*ak takéto […] neexistuje/neexistujú*“. V rámci hierarchie sa niektoré možnosti stanovujú ako rovnocenné alternatívy, čo naznačuje použitie spojky „*alebo*“.

V článku 34 ods. 1 NÚK sa stanovuje, že metódy používané na odber vzoriek alebo na laboratórne analýzy, testy a diagnostiky v kontexte úradných kontrol alebo iných úradných činností musia byť v súlade s pravidlami Únie, ak takéto pravidlá existujú. Týmito pravidlami možno stanoviť buď osobitné metódy, alebo výkonnostné kritériá, ktoré sa uplatnia na použité metódy. V odvetvových právnych predpisoch Únie možno stanoviť aj rôzne preferencie metód, ktoré sa odchyľujú od základnej hierarchie stanovenej v článku 34 NÚK a ktoré by potom mali prednosť (*lex specialis*) pred všeobecnou hierarchiou stanovenou v článku 34 NÚK. Napríklad, zatiaľ čo v článku 34 ods. 2 písm. a) NÚK sa metódy, ktoré sú v súlade s „príslušnými medzinárodne uznávanými pravidlami alebo protokolmi“, uvádzajú ako rovnocenná možnosť s metódami odporúčanými referenčnými laboratóriami Európskej únie, v článku 6 ods. 1 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2020/689 ([18]) sa v kontexte dohľadu nad chorobami uprednostňujú metódy odporúčané referenčnými laboratóriami Európskej únie pred metódami odporúčanými Svetovou organizáciou pre zdravie zvierat. Požiadavka stanovená v článku 34 ods. 1 NÚK sa vzťahuje na metódy laboratórnej analýzy, testov alebo diagnostiky, ako aj na metódy používané na odber vzoriek, bez ohľadu na to, či uvedené metódy používajú príslušné orgány (alebo delegované orgány alebo osoby) alebo úradné laboratóriá.

V článku 34 ods. 2 NÚK sa stanovuje hierarchia metód, ktorú majú používať úradné laboratóriá, ak neexistujú pravidlá Únie, ako sa uvádza v odseku 1. Metódy uvedené v odseku 2 preto zahŕňajú metódy laboratórnej analýzy, testov alebo diagnostiky, ako aj metódy používané na odber alebo prípravu vzoriek, ak takéto metódy používajú úradné laboratóriá v kontexte úradných kontrol a iných úradných činností (napríklad vrátane prípadov, keď sa zhromaždený materiál vzorky rozdelí do vzoriek na analýzu v laboratóriu).

V článku 34 ods. 2 písm. a) NÚK sa stanovuje, že, ak neexistujú pravidlá Únie uvedené v odseku 1, úradné laboratóriá použijú metódy odporúčané príslušnými medzinárodne uznávanými pravidlami alebo protokolmi (napr. CEN, OIE) alebo metódy vyvinuté alebo odporúčané referenčnými laboratóriami EÚ a validované v súlade s medzinárodne prijatými vedeckými protokolmi. Tieto dve možnosti v článku 34 ods. 2 písm. a) NÚK sú stanovené ako rovnocenné alternatívy, ktoré sa môžu rovnako uplatniť, ak neexistujú pravidlá Únie.

V článku 34 ods. 2 písm. b) NÚK sa uvádzajú metódy, ktoré možno uplatniť, len ak neexistujú pravidlá Únie uvedené v odseku 1 ani medzinárodné protokoly, ani metódy referenčných laboratórií Európskej únie uvedené v odseku 2 písm. a). V rámci možností vymenovaných v článku 34 ods. 2 písm. b) NÚK sa uprednostnia metódy stanovené vnútroštátnymi pravidlami pred metódami odporúčanými vnútroštátnymi referenčnými laboratóriami. Možno však uplatniť aj iné validované metódy ako rovnocennú alternatívu k obom uvedeným možnostiam.

V článku 34 ods. 3 NÚK sa odkazuje len na metódy laboratórnej analýzy, testov alebo diagnostiky, nie na metódy odberu vzoriek. Používanie nevalidovaných metód sa umožňuje, len ak neexistujú žiadne z metód uvedených v odsekoch 1 a 2 a ak sú naliehavo potrebné laboratórne analýzy, testy alebo diagnostiky. V súvislosti s prvou z týchto podmienok treba poznamenať, že dostupnosť metódy v danom laboratóriu alebo členskom štáte nepredstavuje relevantné kritérium v kontexte článku 34 ods. 3 NÚK vzhľadom na možnosť príslušných orgánov určiť úradné a referenčné laboratóriá v iných členských štátoch alebo krajinách EHP. Na základe podmienok stanovených v článku 34 ods. 3 NÚK môžu nevalidované metódy používať vnútroštátne referenčné laboratóriá a úradné laboratóriá, len ak neexistuje vnútroštátne referenčné laboratórium.

([18]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2020/689 zo 17. decembra 2019, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/429, pokiaľ ide o pravidlá dohľadu, eradikačných programov a štatútu bez výskytu choroby pre určité choroby zo zoznamu a objavujúce sa choroby (Ú. v. EÚ L 174, 3.6.2020, s. 211).

V článku 34 ods. 4 NÚK sa stanovuje základná požiadavka na metódy laboratórnej analýzy v kontexte úradných kontrol a iných úradných činností, aby sa metódy, keď je to možné, charakterizovali pomocou kritérií stanovených v prílohe III k NÚK.

V článku 34 ods. 5 NÚK sa požaduje, aby sa vzorky odoberali, aby sa s nimi manipulovalo a aby sa označovali tak, aby bola zabezpečená ich právna, vedecká a technická platnosť. Táto požiadavka sa uplatňuje na spracúvanie vzoriek počas samotného odberu, či už ho vykonávajú príslušné orgány (alebo delegované orgány alebo osoby), alebo úradné laboratóriá, počas presunu vzoriek do laboratória a počas toho, ako úradné laboratóriá alebo vnútroštátne referenčné laboratóriá vykonávajú laboratórne analýzy, testy alebo diagnostiky.

Obrázok 4 poskytuje prehľad odsekov článku 34 NÚK, pokiaľ ide o ich uplatniteľnosť na metódy odberu vzoriek a/alebo metódy laboratórnej analýzy, testov alebo diagnostiky.

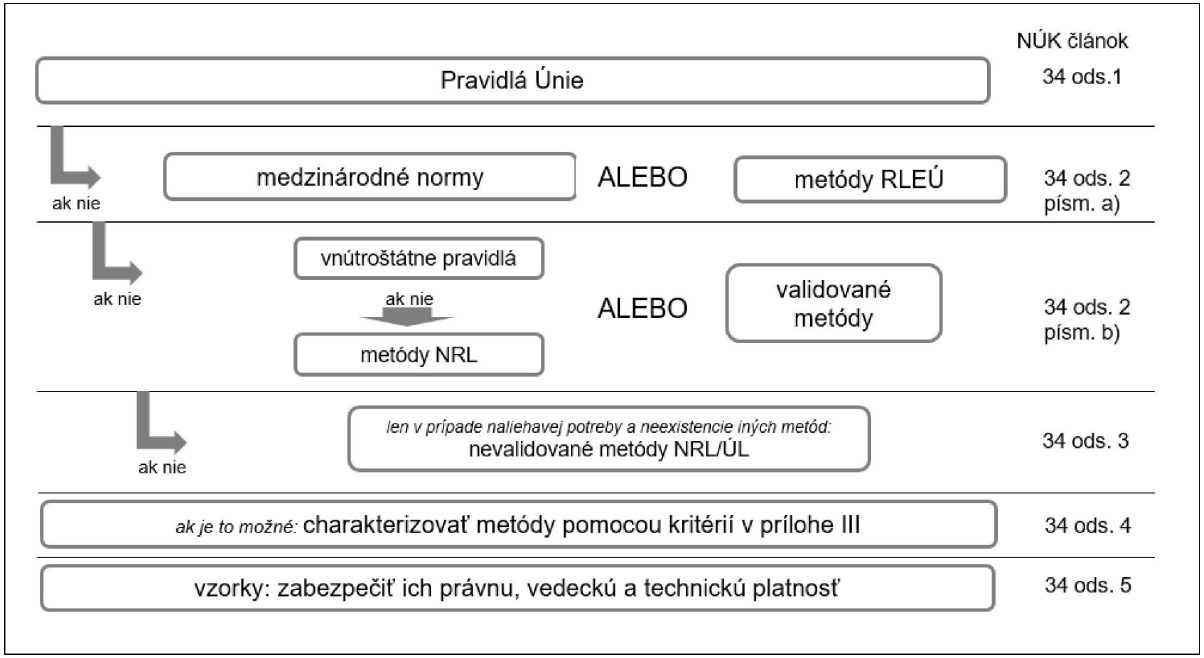
Obrázok 4

Uplatniteľnosť článku 34 ods. 1 až 5 NÚK na i) metódy odberu vzoriek používané príslušnými orgánmi (alebo delegovanými orgánmi alebo fyzickými osobami, na ktoré boli delegované určité úlohy); ii) metódy odberu vzoriek používané úradnými laboratóriami a iii) metódy laboratórnych analýz, testov a diagnostík používané úradnými laboratóriami. [PÚ = príslušný orgán (alebo delegovaný orgán, alebo fyzická osoba, na ktorú boli delegované určité úlohy), ÚL = úradné laboratórium]

Článok 34: Metódy používané na odber vzoriek, analýzy, testy a diagnostiky	Odsek sa vzťahuje na:		
*1. Metódy používané na **odber vzoriek a na laboratórne analýzy, testy a diagnostiky** počas úradných kontrol a iných úradných činností musia byť v súlade s pravidlami Únie, v ktorých sa stanovujú tieto metódy alebo kritériá výkonnosti pre tieto metódy.*	odber vzoriek (PO)	odber vzoriek (ÚL)	lab. analýzy, testy a diagnostiky (ÚL)
*2. Ak neexistujú pravidlá Únie uvedené v odseku 1 a v rámci úradných kontrol a iných úradných činností, používajú **úradné laboratóriá** pre svoje špecifické analytické, testovacie a diagnostické potreby jednu z týchto metód na základe jej vhodnosti:* *a) dostupné metódy, ktoré sú v súlade s príslušnými medzinárodne uznanými pravidlami alebo protokolmi, vrátane metód, ktoré prijal Európsky výbor pre normalizáciu (CEN) alebo relevantné metódy, ktoré vyvinuli alebo odporučili referenčné laboratóriá Európskej únie a boli validované v súlade s medzinárodne prijatými vedeckými protokolmi;* *b) ak neexistujú vhodné pravidlá alebo protokoly uvedené v písmene a), metódy, ktoré sú v súlade s príslušnými pravidlami stanovenými na vnútroštátnej úrovni, alebo ak takéto pravidlá neexistujú, relevantné metódy, ktoré vyvinuli alebo odporučili národné referenčné laboratóriá a boli validované v súlade s medzinárodne prijatými vedeckými protokolmi, alebo relevantné metódy vyvinuté a validované prostredníctvom medzilaboratórnych alebo vnútrolaboratórnych štúdií o validácii metód v súlade s medzinárodne prijatými vedeckými protokolmi.*		odber vzoriek (ÚL)	lab. analýzy, testy a diagnostiky (ÚL)
*3. Ak sú naliehavo nutné **laboratórne analýzy, testy alebo diagnostiky** a neexistuje žiadna z metód uvedených v odsekoch 1 a 2 tohto článku, relevantné národné referenčné laboratórium alebo, ak neexistuje takéto národné referenčné laboratórium, akékoľvek iné laboratórium určené v súlade s článkom 37 ods. 1 môže používať iné metódy, než sú metódy uvedené v odsekoch 1 a 2 tohto článku, až do validácie náležitej metódy v súlade s medzinárodne prijatými vedeckými protokolmi.*			lab. analýzy, testy a diagnostiky (NRL/ÚL)
*4. Keď je to možné, **metódy používané na laboratórne analýzy** sa charakterizujú pomocou príslušných kritérií stanovených v prílohe III.*			lab. analýzy, testy a diagnostiky (ÚL)
***5. Vzorky sa odoberajú, manipuluje sa s nimi a označujú sa** tak, aby bola zabezpečená ich právna, vedecká a technická platnosť.*	odber vzoriek (PO)	odber vzoriek (ÚL)	lab. analýzy, testy a diagnostiky (ÚL)

Obrázok 5

Tzv. kaskádové určenie metód laboratórnej analýzy, testov a diagnostiky v kontexte úradných kontrol a iných úradných činností, ako sa opisuje v článku 34 NÚK. Upozorňujeme, že nie všetky prvky v hierarchii sa vzťahujú na metódy odberu vzoriek (pozri obrázok 4)

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6481/oj

2.3.2. ***Druhé stanovisko odborníka (článok 35 NÚK)***

V článku 35 ods. 1 NÚK sa stanovuje právo prevádzkovateľa na druhé stanovisko odborníka na vlastné náklady prevádzkovateľa:

> Článok 35 NÚK
>
> Druhé stanovisko odborníka
>
> 1. Príslušné orgány zabezpečia, aby prevádzkovatelia, ktorých zvieratá alebo tovar podliehajú v rámci úradných kontrol odberu vzoriek, analýze, testom alebo diagnostike, mali právo na druhé stanovisko odborníka na vlastné náklady.
>
> […]

Toto právo sa uplatňuje na odber vzoriek, analýzu, testy alebo diagnostiku, ktoré sa vykonávajú v kontexte úradných kontrol, nie v kontexte iných úradných činností. Druhým stanoviskom odborníka sa chránia legitímne práva prevádzkovateľov, najmä ich právo odvolať sa proti prijatým opatreniam, ako sa stanovuje v článku 7 NÚK, tým, že prispejú k pevnému skutkovému základu. Prevádzkovatelia, ktorí sú príjemcovia opatrení prijatých príslušnými orgánmi, majú preto nárok na toto právo.

Právom na druhé stanovisko odborníka nie je dotknutá povinnosť príslušných orgánov bezodkladne prijať opatrenie na odstránenie alebo zamedzenie šírenia rizík pre zdravie ľudí, zvierat a rastlín, pre dobré životné podmienky zvierat alebo, pokiaľ ide o GMO a prípravky na ochranu rastlín, aj pre životné prostredie (článok 35 ods. 4 NÚK).

Príslušné orgány nemôžu právo na druhé stanovisko odborníka spoplatniť. Ako sa však jasne uvádza v článku 35 ods. 1, náklady na druhé stanovisko odborníka znáša prevádzkovateľ.

Právo na druhé stanovisko odborníka tvoria tri prvky, ktoré prevádzkovateľa oprávňujú na:

i) žiadosť o dokladové preskúmanie počiatočného odberu vzoriek, analýzy, testov alebo diagnostiky iným uznávaným a primerane kvalifikovaným odborníkom (článok 35 ods. 1 NÚK);

> Článok 35 NÚK
>
> 1. […]
>
> Právo na druhé stanovisko odborníka oprávňuje prevádzkovateľa požiadať o dokladové preskúmanie odberu vzoriek, analýzy, testu alebo diagnostiky iným uznávaným a primerane kvalifikovaným odborníkom

ii) žiadosť, aby príslušný orgán odobral dostatočné množstvo vzorky na účely druhej analýzy vykonávanej v rámci druhého stanoviska odborníka (odôvodnenie 48 a článok 35 ods. 2 NÚK, na základe uvedených podmienok), tento prvok druhého stanoviska odborníka sa neuplatňuje pri posudzovaní výskytu karanténnych škodcov na rastlinách, rastlinných produktoch alebo iných predmetoch na účely overenia dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 písm. g) NÚK (článok 35 ods. 2 druhá veta).

> Odôvodnenie 48 NÚK
>
> […] Takýmto právom by sa prevádzkovateľovi malo umožniť požiadať o dokladové preskúmanie počiatočného odberu vzoriek, analýzy, testov alebo diagnostiky iným odborníkom, ako aj o druhú analýzu, testy alebo diagnostiku častí materiálu pôvodne odobratých vzoriek, pokiaľ takáto druhá analýza, testy alebo diagnostika nie sú technicky nemožné alebo irelevantné. Toto môže nastať najmä vtedy, keď je prevalencia nebezpečenstva v prípade zvieraťa alebo tovaru mimoriadne nízka alebo je jeho distribúcia obzvlášť rozptýlená či nepravidelná na účely posúdenia prítomnosti karanténnych organizmov, prípadne na vykonanie mikrobiologickej analýzy.

Článok 35 NÚK

[…]

2. Keď je to relevantné, vhodné a technicky možné, najmä so zreteľom na prevalenciu a distribúciu nebezpečenstva v zvieratách alebo tovare, na kazivosť vzoriek alebo tovaru a na množstvo dostupného substrátu, príslušné orgány:

   a) pri odbere vzoriek a, ak ich o to požiadal prevádzkovateľ, zabezpečia odber dostatočného množstva na to, aby sa umožnilo druhé stanovisko odborníka, ako aj preskúmanie uvedené v odseku 3, ak sa to ukáže ako potrebné; alebo

   b) ak nie je možné odobrať dostatočné množstvo, ako sa uvádza v písmene a), informujú o tom prevádzkovateľa.

Tento odsek sa neuplatňuje pri posudzovaní výskytu karanténnych škodcov na rastlinách, rastlinných produktoch alebo iných predmetoch na účely overenia dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 písm. g).

iii) Žiadosť, aby príslušný orgán odobral dostatočné množstvo vzorky na účely ďalšej analýzy, ktorú vykoná iné úradné laboratórium na žiadosť prevádzkovateľa v prípade sporu na základe prvotnej analýzy a druhého stanoviska odborníka, ak je toto právo stanovené vo vnútroštátnom práve (článok 35 ods. 3 NÚK na základe podmienok uvedených v článku 35 ods. 2 NÚK).

Článok 35 NÚK

[…]

3. Členské štáty môžu rozhodnúť, že v prípade sporu medzi príslušnými orgánmi a prevádzkovateľmi, pokiaľ ide o druhé stanovisko odborníka uvedené v odseku 1, prevádzkovatelia môžu požiadať o dokladové preskúmanie prvotnej analýzy, testu alebo diagnostiky a v náležitom prípade o ďalšiu analýzu, test alebo diagnostiku iným úradným laboratóriom, a to na vlastné náklady prevádzkovateľa.

Ak sú v odvetvových právnych predpisoch stanovené pravidlá týkajúce sa odberu vzoriek alebo analýzy v špecifickej oblasti, takéto pravidlá majú prednosť pred základnými zásadami stanovenými v článku 35 NÚK. V odvetvových pravidlách sa môže najmä stanoviť, že odobratie dostatočného množstva pre ďalšie vzorky je povinné, alebo sa môže požadovať dodržiavanie špecifických postupov na získanie konečných vzoriek, Napríklad v niekoľkých právnych aktoch Únie ([19]) ([20]) ([21]) sa stanovujú osobitné postupy na zabezpečenie toho, aby sa odobralo dostatočné množstvo na získanie reprezentatívnych vzoriek na „účely presadzovania, obhajoby a arbitráže“. Ak boli na základe nariadenia (ES) č. 882/2004 ([22]) prijaté odvetvové pravidlá, naďalej sa uplatňujú príslušné ustanovenia, pokiaľ neboli zrušené alebo nahradené novými právnymi predpismi prijatými na základe NÚK.

Ak postupy nie sú ďalej špecifikované v právnych predpisoch Únie, členské štáty majú na vnútroštátnej úrovni zaviesť pravidlá týkajúce sa:

— kritérií kvalifikácie *uznávaného a primerane kvalifikovaného odborníka* pri vykonávaní dokladového preskúmania uvedeného v článku 35 ods. 1 NÚK,

— manipulácie s ďalším množstvom vzorky odobratej na účely dodatočnej analýzy v rámci druhého stanoviska odborníka a jej uskladnenia,

([19]) Nariadenie Komisie (ES) č. 333/2007 z 28. marca 2007, ktorým sa stanovujú metódy odberu vzoriek a metódy analýzy na úradnú kontrolu hodnôt olova, kadmia, ortuti, anorganického cínu, 3-MCPD a benzo(a)pyrénu v potravinách (Ú. v. EÚ L 88, 29.3.2007, s. 29).

([20]) Nariadenie Komisie (ES) č. 401/2006 z 23. februára 2006, ktorým sa stanovujú metódy odberu vzoriek a analytické metódy na úradnú kontrolu hodnôt mykotoxínov v potravinách (Ú. v. EÚ L 70, 9.3.2006, s. 12).

([21]) Nariadenie Komisie (ES) č. 152/2009 z 27. januára 2009, ktorým sa stanovujú metódy odberu vzoriek a analýzy na účely úradných kontrol krmív (Ú. v. EÚ L 54, 26.2.2009, s. 1).

([22]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 (Ú. v. EÚ L 165, 30.4.2004, s. 1) bolo 14. decembra 2019 zrušené nariadením (EÚ) 2017/625.

— použitia výsledkov prvotnej analýzy, druhého stanoviska odborníka a prípadne druhej úradnej analýzy príslušnými orgánmi a prevádzkovateľmi. Cieľom pravidiel stanovených v NÚK je okrem iného zabezpečiť, aby mali prevádzkovatelia spoľahlivý skutkový základ pri rozhodovaní o uplatnení svojho práva odvolať sa (článok 7 NÚK). Samotné odvolacie konanie však nie je regulované NÚK, ale vnútroštátnymi pravidlami,

— akejkoľvek časovej lehoty v súvislosti s uplatnením práva na dokladové preskúmanie, napr. zohľadnenie časových lehôt predpokladaných pre príslušné prostriedky nápravy na vnútroštátnej úrovni vrátane práva na odvolanie.

2.3.2.1. *Podmienky odberu vzoriek pre druhé stanovisko odborníka a pre ďalšiu analýzu iným úradným laboratóriom*

Ďalšie množstvo vzorky na účely druhého stanoviska odborníka a/alebo na zadržanie na účely preskúmania (ďalšia analýza iným úradným laboratóriom) uvedené v článku 35 ods. 3 NÚK sa musí odobrať v čase počiatočného odberu materiálu vzorky. Príslušný orgán by mal zabezpečiť, aby bola každá vzorka rovnako reprezentatívna vo vzťahu k dávke, z ktorej sa realizoval odber vzorky.

Odber dostatočného množstva vzorky na umožnenie druhej analýzy v rámci druhého stanoviska odborníka a na preskúmanie uvedené v článku 35 ods. 3 NÚK podlieha podmienke, aby takýto odber vzoriek bol „relevantn[ý], vhodn[ý] a technicky možn[ý]".

V článku 35 ods. 2 a odôvodnení 48 NÚK sú opísané niektoré príklady, pri ktorých odber dostatočného množstva vzorky nemusí byť *„relevantn[ý], vhodn[ý] alebo technicky možn[ý]"*. Faktory, ktoré treba zohľadniť, sa môžu líšiť v závislosti od druhu zvieraťa alebo tovaru, matrice, cieľového činiteľa, podmienok odberu vzorky a typu analýzy, ktorá sa má vykonať. Tento neúplný zoznam príkladov možno vziať do úvahy bez toho, aby tým boli dotknuté odvetvové pravidlá:

Odber dostatočného množstva vzorky na účely druhého stanoviska odborníka a/alebo preskúmania uvedeného v článku 35 ods. 3 NÚK nemusí byť

„relevantn[ý]", ak

— sa vo vnútroštátnom práve nevykonáva právo na druhú úradnú analýzu,

— ďalšiu analýzu iným úradným laboratóriom v súlade s článkom 35 ods. 3 NÚK nemožno vykonať, pretože žiadne ďalšie úradné laboratórium v EÚ alebo EHP nemá odborné znalosti ani zariadenie na vykonanie dotknutej analýzy, ak je táto okolnosť príslušnému orgánu známa pred odberom vzorky, toto rozhodnutie by sa malo odôvodniť na základe vyšetrovania, napríklad pomocou mechanizmov administratívnej pomoci a spolupráce uvedených v článkoch 102 až 108 NÚK a/alebo dostupných nástrojov poskytnutých Komisiou ([23]),

„vhodn[ý]", ak

— odobratý materiál predstavuje riziko v prípade sprístupnenia prevádzkovateľovi, napr. materiál týkajúci sa choroby alebo potenciálne činitele biologického terorizmu; odber dostatočného množstva vzorky pre ďalšiu analýzu iným úradným laboratóriom v súlade s článkom 35 ods. 3 NÚK môže byť v takýchto prípadoch vhodný aj napriek tomu, ak sa vzorka prepravuje, uskladňuje a ak sa s ňou manipuluje pod kontrolou príslušného orgánu a úradných laboratórií,

— je prevalencia nebezpečenstva v prípade zvieraťa alebo tovaru mimoriadne nízka alebo je jeho distribúcia obzvlášť rozptýlená či nepravidelná, takže nemusí byť možné zistiť výskyt nebezpečného činiteľa v ďalšom materiáli s dostatočnou spoľahlivosťou,

„technicky možn[ý]", ak

— nie je k dispozícii dostatočné množstvo vzorky na odber,

— z tovaru, ktorý príslušné orgány objednajú od prevádzkovateľa prostredníctvom komunikácie na diaľku bez toho, aby sa identifikovali v súlade s článkom 36, nie je možné odobrať dostatočné množstvo, ktoré je rovnako reprezentatívne pre celú dávku, z ktorej sa odoberajú vzorky. Príslušné orgány by sa v čo najväčšom možnom rozsahu mali pokúsiť zachovať právo prevádzkovateľa na druhé stanovisko odborníka tým, že objednajú dostatočné množstvo jednotiek, ale v súlade s článkom 35 ods. 2 písm. b) NÚK by mali prevádzkovateľa informovať v prípade, že sa im nepodarí získať dostatočne reprezentatívne množstvo,

([23]) https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/contactform/DGSANTE_official_labs_R2017_625?language=sk.

— kazivosť, degradovateľnosť alebo aktivita biologického, chemického alebo fyzikálneho činiteľa, ktorý sa má analyzovať, bráni uskladneniu vzoriek a manipulácii s nimi (alebo ich časovo obmedzuje) v súlade s článkom 34 ods. 5 NÚK.

Vo všeobecnosti, ak sa odber dostatočného množstva vzoriek v súlade s článkom 35 ods. 2 NÚK nepokladá za *„relevantn[ý], vhodn[ý]alebo technicky možn[ý]“*, príslušný orgán o tom informuje prevádzkovateľa v súlade s článkom 35 ods. 2 písm. b).

2.3.2.2. *Ďalšia analýza iným úradným laboratóriom*

Článok 35 ods. 3 dáva členským štátom výsadu uplatniť si právo na dokladové preskúmanie prvotnej analýzy a na ďalšiu úradnú analýzu, test alebo diagnostiku (druhú úradnú analýzu) iným úradným laboratóriom. Uplatnenie tohto práva si vyžaduje prijatie vnútroštátnych právnych predpisov (prijatých po nadobudnutí platnosti nariadenia o úradných kontrolách), v ktorých by sa konkrétne stanovilo právo na ďalšiu úradnú analýzu.

Úradné laboratórium vykonávajúce ďalšiu analýzu v súlade s článkom 35 ods. 3 NÚK preberá funkciu „rozhodcu“ v prípadoch, keď existuje spor medzi príslušným orgánom a prevádzkovateľom na základe prvotnej analýzy a druhého stanoviska odborníka. Ak na území, kde príslušný orgán vykonáva svoju činnosť, nemá žiadne úradné laboratórium odborné znalosti ani vybavenie na vykonanie ďalšej analýzy, príslušné orgány by mali, keď je to možné, využiť mechanizmy cezhraničného určenia stanovené v článku 37 ods. 2 NÚK.

Ak sa členské štáty rozhodnú poskytnúť právo na ďalšiu analýzu, test alebo diagnostiku v súlade s článkom 35 ods. 3 NÚK, náklady na takéto analýzy, testy alebo diagnostiky znáša prevádzkovateľ.

2.3.3. ***Úradné laboratóriá (články 37 až 42 NÚK)***

2.3.3.1. *Určenie*

Príslušné orgány musia určiť úradné laboratóriá na vykonávanie analýz, testov a diagnostík vzoriek odobratých počas úradných kontrol aj iných úradných činností. Toto určenie je písomné, obsahuje prvky uvedené v článku 37 ods. 3 NÚK a malo by poskytnúť písomné dôkazy preukazujúce posúdenie a splnenie požiadaviek uvedených v článku 37 ods. 4 a 5 NÚK.

V článku 37 ods. 1 NÚK sa nevylučuje určenie súkromných laboratórií ako úradných laboratórií, ak spĺňajú požiadavky uvedené v článku 37 ods. 4 a 5 NÚK. Ak však súkromné laboratórium popri svojej úlohe úradného laboratória naďalej udržiava obchodné vzťahy s prevádzkovateľmi, ktorí podliehajú úradnej kontrole, mali by byť zavedené mechanizmy na zabezpečenie nestrannosti v súvislosti s jeho úlohami úradného laboratória v súlade s článkom 37 ods. 4 písm. c) NÚK. Pokiaľ úradné laboratóriá nie sú určené na základe výnimky z povinnej akreditácie (pozri kapitolu 2.3.3.2 o akreditácii), uplatňujú sa mechanizmy na zabezpečenie nestrannosti stanovené v norme EN ISO/IEC 17025.

Laboratórium môže zastávať funkciu úradného laboratória aj referenčného laboratória alebo referenčného centra za predpokladu, že spĺňa požiadavky a povinnosti a je určené pre každú zo svojich funkcií v súlade s príslušnými ustanoveniami NÚK (články 37 až 42 a články 92 až 101 NÚK). Súčasťou určenia je okrem iného aj podrobný opis *„opatrení potrebných na zabezpečenie účinnej a efektívnej koordinácie a spolupráce medzi laboratóriom a príslušnými orgánmi“* [článok 37 ods. 3 písm. c) NÚK]. Takéto opatrenia by sa mohli vzťahovať napríklad na:

— postupy pravidelného plánovania a prideľovania zdrojov s cieľom zabezpečiť, aby príslušné orgány mali prístup ku kapacitám laboratórií v súlade s článkom 37 ods. 4 písm. a), b) a d) NÚK a s ich viacročnými národnými plánmi kontroly,

— postupy pravidelného podávania správ vrátane včasnej výmeny údajov o vzorkách a laboratórnych výsledkoch, najmä v prípade, že tieto výsledky poukazujú na nesúlad alebo riziká pre zdravie ľudí, zvierat alebo rastlín, alebo pokiaľ ide o GMO a prípravky na ochranu rastlín, aj na riziká pre životné prostredie (článok 38 ods. 1 NÚK),

— spoluprácu úradných laboratórií s národnými laboratóriami a/alebo referenčnými laboratóriami EÚ, najmä na zabezpečenie toho, aby bol príslušný orgán informovaný o výsledkoch medzilaboratórnych porovnávacích skúšok alebo skúšok spôsobilosti v súlade s článkom 38 ods. 2 NÚK, čo mu umožní plniť si svoje povinnosti vyplývajúce z článku 39 ods. 2 NÚK,

— vykonávanie auditov v súlade s článkom 39 ods. 1 NÚK vrátane mechanizmov na zabezpečenie toho, aby bol príslušný orgán informovaný o výsledkoch posúdení akreditácie, čo mu umožní plniť si svoje povinnosti vyplývajúce z článku 39 ods. 2 NÚK.

2.3.3.2. Akreditácia

Úradné laboratóriá sú povinné prevádzkovať svoju činnosť a byť akreditované v súlade s normou EN ISO/IEC 17025. Podľa článku 37 ods. 5 NÚK musia do rozsahu ich akreditácie patriť všetky metódy laboratórnej analýzy, testov alebo diagnostiky, ktoré laboratórium musí používať, ak vykonáva činnosť úradného laboratória.

V tomto kontexte možno pojem „metóda“ chápať ako postup merania, ktorý sa uplatňuje na konkrétnu matricu alebo skupinu matríc a na konkrétny analyt alebo skupinu analytov, alebo na ich kombináciu v závislosti od dotknutej metódy v súlade s normou EN ISO/IEC 17025. V NÚK sa predpokladajú výnimky z tejto povinnosti, pričom členským štátom sa dáva prednostné právo určiť úradné laboratórium, ktoré nespĺňa povinnosť akreditácie za určitých podmienok, a udeľuje sa určitá flexibilita v súvislosti s rozsahom akreditácie:

1. Rozsah akreditácie úradného laboratória

   a) môže obsahovať skupiny metód [článok 37 ods. 5 písm. b) NÚK];

   b) sa môže vymedziť pružne ([24]) [článok 37 ods. 5 písm. c) NÚK].

2. Trvalé výnimky z povinnej akreditácie sú stanovené pre úradné laboratóriá, ktoré vykonávajú len zisťovanie prítomnosti parazita *Trichinella* ([25]) v mäse, a laboratóriá, ktoré vykonávajú len analýzy, testy alebo diagnostiky v kontexte iných úradných činností [za podmienok opísaných v článku 40 ods. 1 písm. a), resp. v článku 40 ods. 1 písm. b) NÚK].

3. Trvalé výnimky z povinnej akreditácie všetkých metód používaných úradným laboratóriom sa stanovujú v delegovanom nariadení Komisie (EÚ) 2021/1353 ([26]) pre oblasti zdravia rastlín, materiálov prichádzajúcich do styku s potravinami, prídavných látok v potravinách, potravinárskych enzýmov, aróm a kŕmnych doplnkových látok, prijatom na základe splnomocnenia v článku 41 NÚK.

4. Dočasná výnimka z povinnej akreditácie (1 + 1 rok) sa umožňuje úradným laboratóriám v týchto prípadoch uvedených v článku 42 ods. 1 NÚK a na základe podmienok uvedených v článku 42 ods. 2 až 4 NÚK:

   a) keď sa používanie metódy práve začalo požadovať v pravidlách Únie (počítané odo dňa nadobudnutia účinnosti takýchto pravidiel);

   b) keď je na základe zmien v používanej metóde potrebná nová akreditácia alebo rozšírenie obsahu akreditácie (ak sa na ňu nevzťahuje flexibilný rozsah akreditácie);

   c) keď potreba používania metódy vyplýva z núdzovej situácie alebo z objavujúceho sa rizika.

Na základe splnomocnenia podľa článku 41 NÚK sa v delegovanom nariadení Komisie (EÚ) 2021/1353 stanovujú pravidlá, na základe ktorých môžu príslušné orgány určiť úradné laboratóriá nespĺňajúce požiadavku článku 37 ods. 4 písm. e) NÚK v súvislosti so všetkými metódami, ktoré používajú na účely úradných kontrol.

Oblasťami podľa delegovaného nariadenia (EÚ) 2021/1353, na ktoré sa môžu uplatňovať výnimky podľa článku 41 NÚK, sú materiály prichádzajúce do styku s potravinami, prídavné látky v potravinách, potravinársky enzýmy, arómy, kŕmne doplnkové látky a zdravie rastlín.

([24]) „Flexibilný rozsah akreditácie“: Rozsah akreditácie vyjadrený tak, aby orgány posudzovania zhody mohli uskutočňovať zmeny v metodike a iných parametroch, ktoré patria do kompetencií orgánu posudzovania zhody, potvrdené akreditačným orgánom (norma ISO/IEC 17011:2017).

([25]) Usmernenia k minimálnym odporúčaniam pre úradné laboratóriá určené na zisťovanie prítomnosti trichinel v mäse: https://food.ec.europa.eu/system/files/2021-10/biosafety_fh_legis_guidance_min-recom-trichinella-meat_sk.pdf.

([26]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/1353 zo 17. mája 2021, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625, pokiaľ ide o prípady a podmienky, za ktorých môžu príslušné orgány určiť úradné laboratóriá, ktoré nespĺňajú podmienky v súvislosti so všetkými metódami, ktoré používajú na úradné kontroly alebo iné úradné činnosti (Ú. v. EÚ L 291, 13.8.2021, s. 20).

V článkoch 2 a 3 delegovaného nariadenia (EÚ) 2021/1353 sa stanovujú tieto podmienky na určenie úradného laboratória v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje uvedené nariadenie, pre metódu mimo rozsahu jeho akreditácie:

i) Laboratórium musí mať zavedený systém zabezpečenia kvality, ktorý zaručuje získanie spoľahlivých výsledkov použitím metód laboratórnej analýzy, testov alebo diagnostiky mimo rozsahu jeho akreditácie.

Zavedený systém zabezpečenia kvality je požiadavkou na získanie akreditácie v súlade s normou EN ISO/IEC 17025, ako sa to vyžaduje podľa článku 37 ods. 4 písm. e) NÚK. Na účely delegovaného nariadenia (EÚ) 2021/1353 sa však musí systém zabezpečenia kvality uplatňovať *aj* na metódy používané *mimo* rozsahu akreditácie.

ii) Neakreditovaná metóda používaná laboratóriom je charakterizovaná kritériami relevantnými pre príslušnú oblasť stanovenú v prílohe III k NÚK.

Požiadavka je podobná základnej požiadavke na charakterizáciu metódy uvedenú článku 34 ods. 4 NÚK. Na konkrétne účely delegovaného nariadenia (EÚ) 2021/1353 však *musí* byť táto požiadavka splnená (a nie iba *„keď je to možné“*, ako sa to vyžaduje v článku 34 ods. 4 NÚK).

iii) V oblasti zdravia rastlín sa v článku 3 delegovaného nariadenia (EÚ) 2021/1353 vyžaduje, aby bolo okrem toho úradné laboratórium už akreditované (v súlade s normou EN ISO/IEC 17025) na metódu, ktorá patrí do niektorej z kategórií uvedených v prílohe k uvedenému nariadeniu; laboratórium potom môže byť určené za podmienky, že používa tú istú metódu mimo rozsahu akreditácie na škodcu z tej istej skupiny organizmov, do akej patrí škodca, v prípade ktorého sa používa akreditovaná metóda. Tieto skupiny sa považujú za *„skupiny organizmov“* v súlade s odôvodnením 8 delegovaného nariadenia (EÚ) 2021/1353:

— háďatká,

— baktérie,

— huby a riasovky,

— vírusy, viroidy a fytoplazmy,

— hmyz a roztoče.

Keď príslušné orgány určia laboratórium ako úradné laboratórium v súlade s článkom 37 ods. 1 NÚK aj ako národné referenčné laboratórium v súlade s článkom 100 ods. 1 NÚK, výnimka stanovená v článku 41 NÚK sa môže uplatniť na určenie za úradné laboratórium. Na fungovanie laboratória ako referenčného sa výnimka stanovená v článku 41 NÚK neuplatňuje.

V oblasti zdravia rastlín však môžu byť úradné laboratóriá určené na základe výnimky stanovenej v článku 41 NÚK následne určené ako národné referenčné laboratóriá (alebo referenčné laboratóriá EÚ) bez ohľadu na to, či spĺňajú akreditačné požiadavky stanovené v článku 37 ods. 4 písm. e) NÚK [alebo článku 93 ods. 3 písm. a) NÚK v prípade referenčných laboratórií EÚ] ([27]).

2.3.3.3. *Cezhraničné určenie*

Príslušné orgány môžu za úradné laboratórium označiť aj úradné laboratórium, ktoré sa nachádza v inom členskom štáte alebo krajine EHP (za podmienok stanovených v článku 37 ods. 2 NÚK). Toto ustanovenie poskytuje členským štátom určitú flexibilitu, napríklad v prípade, že na území, kde pôsobí príslušný orgán, nie je k dispozícii žiadne laboratórium, ktoré by spĺňalo požiadavky uvedené v článku 37 ods. 4 a 5 NÚK. Pravidlá a požiadavky stanovené v článkoch 34 až 42 NÚK sa uplatňujú aj na úradné laboratóriá určené v inom členskom štáte alebo inej krajine EHP. Napríklad laboratóriá určené dvoma alebo viacerými príslušnými orgánmi musia byť schopné splniť požiadavky na dostatočnú kapacitu laboratória [článok 37 ods. 4 písm. a), b) a d) NÚK] v súvislosti s ich záväzkami voči všetkým určujúcim príslušným orgánom.

([27]) Článok 100 ods. 2 druhá veta NÚK v prípade národných referenčných laboratórií a článok 93 ods. 4 NÚK v prípade referenčných laboratórií EÚ.

Okrem dojednaní medzi jednotlivými určujúcimi príslušnými orgánmi a ich určenými laboratóriami by mali príslušné orgány, ktoré určili rovnaké laboratórium za úradné laboratórium, zároveň komunikovať medzi sebou a koordinovať svoju činnosť, aby zariadili:

— vykonanie auditov (článok 37 ods. 2 v spojení s článkom 39 ods. 1 NÚK): audity môžu buď vykonávať oba/všetky príslušné orgány samostatne, alebo ich možno delegovať na príslušný orgán členského štátu, v ktorom sa laboratórium nachádza,

— výmenu informácií o rozsahu akreditácie laboratória a výsledkoch posúdení akreditácie, najmä v prípadoch, keď sa hosťujúci členský štát spolieha na posúdenia akreditácie,

— výmenu informácií pre prípad zrušenia určenia úradného laboratória podľa článku 39 ods. 2 NÚK, najmä zrušenia príslušným orgánom členského štátu, v ktorom sa laboratórium nachádza, vzhľadom na to, že toto určenie je podmienkou pre určenie iným členským štátom podľa článku 37 ods. 2 písm. b) NÚK.

Komisia s cieľom uľahčiť spoluprácu medzi členskými štátmi na účely cezhraničného určovania a hodnotenia prípadov opísaných v článku 37 ods. 6 NÚK ponúka členským štátom ústrednú platformu, kde si môžu navzájom vymieňať kontaktné informácie určených národných laboratórií na svojich územiach. Okrem informácií vymieňaných prostredníctvom platformy môžu členské štáty zvážiť, že by ponúkli doplňujúce podrobnejšie informácie v súvislosti s činnosťami svojich určených laboratórií (ako sú dostupné metódy, stav akreditácie) na webových sídlach svojich príslušných orgánov alebo laboratórií.

2.3.3.4. *Využívanie subdodávateľov*

Všetky laboratóriá, ktoré vykonávajú analýzy, testy a diagnostiky úradných vzoriek, musia byť určené za úradné laboratóriá, pokiaľ žiadne z úradných laboratórií určených v Únii alebo krajine EHP nemá odborné znalosti, vybavenie, infraštruktúru a personál potrebné na vykonávanie nových alebo mimoriadne nezvyčajných laboratórnych analýz, testov alebo diagnostík (článok 37 ods. 6 NÚK). Okrem prípadov podľa článku 37 ods. 6 NÚK preto úradné laboratóriá môžu úlohy zadávať len inému úradnému laboratóriu. V prípade laboratórií akreditovaných v súlade s normou EN ISO/IEC 17025 sa v takýchto prípadoch budú dodržiavať ustanovenia uvedenej normy týkajúce sa externe poskytovaných produktov a služieb.

Určujúci príslušný orgán by mal byť vždy informovaný pred zadaním akejkoľvek činnosti inému úradnému laboratóriu. Ak sa subdodávateľské laboratórium nachádza v rovnakom členskom štáte, ale určil ho iný príslušný orgán, potrebná je koordinácia a komunikácia medzi určujúcimi príslušnými orgánmi na zabezpečenie toho, aby subdodávateľské laboratórium plnilo podmienky určenia stanovené v článku 37 ods. 4 a 5 NÚK na obdobie zadania zákazky a pre zadanú činnosť. Na tento účel môžu príslušné orgány, ktoré sa nachádzajú v rovnakom členskom štáte, využívať existujúce formy administratívnej spolupráce.

V prípade zadania úloh úradnému laboratóriu v inom členskom štáte alebo krajine EHP sa v článku 37 ods. 2 NÚK vyžaduje, aby príslušný orgán v prvom členskom štáte určil laboratórium, ktoré sa nachádza v inom členskom štáte alebo krajine EHP. Týmto pravidlom sa zabezpečí, aby mal určujúci príslušný orgán v prvom členskom štáte dohľad na každým určeným laboratóriom, pokiaľ ide o jeho úlohy, výkon a neustále plnenie požiadaviek, a aby mohla prebiehať účinná koordinácia v súlade s článkom 37 ods. 2 písm. a) NÚK.

V článku 37 ods. 6 NÚK sa stanovuje výnimka z požiadavky na určovanie tým, že príslušným orgánom sa umožňuje zadať nové alebo mimoriadne nezvyčajné laboratórne analýzy, testy alebo diagnostiky laboratóriám, ktoré nie sú určené za úradné laboratóriá alebo diagnostické strediská. Toto je však možné, len ak žiadne iné úradné laboratórium v členskom štáte alebo krajine EHP nemá odborné znalosti, vybavenie, infraštruktúru a personál potrebné na vykonanie takýchto analýz. Príslušné orgány by mali odôvodniť svoje rozhodnutie uplatniť toto rozhodnutie preukázaním toho, že vyšetrovania ukázali, že neexistuje žiadne iné vhodné úradné laboratórium. Súčasťou vyšetrovaní by mohli byť aj mechanizmy administratívnej pomoci a spolupráce stanovené v článkoch 102 až 108 NÚK a/alebo databáza laboratórií vypracovaná Generálnym riaditeľstvom Komisie pre zdravie a bezpečnosť potravín ([28]). Postup, ako „požiadať laboratórium alebo diagnostické stredisko […], aby vykonalo uvedené analýzy, testy a diagnostiky“, si nevyžaduje formálne určenie v súlade s článkom 37 ods. 1 NÚK, ale môže byť založený na zmluvnej dohode s príslušným laboratóriom.

([28]) https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/contactform/DGSANTE_official_labs_R2017_625?language=sk.

2.3.3.5. *Audity*

Určujúci príslušný orgán je zodpovedný za overenie toho, či úradné laboratórium naďalej spĺňa požiadavky na určenie stanovené v článku 37 ods. 4 a 5 NÚK a povinnosti stanovené v článku 38 NÚK. Akreditačné audity predstavujú hlavný nástroj na zabezpečenie vysokej výkonnosti úradných laboratórií. Príslušné orgány si preto môžu plniť svoju povinnosť organizovať pravidelné audity tak, že budú vychádzať z posúdení akreditácie vykonávaných vnútroštátnym akreditačným orgánom, ak pokladajú tieto audity za nadbytočné, t. j. rovnocenné s auditmi vykonávanými príslušnými orgánmi v súlade s článkom 39 ods. 1 NÚK. Príslušné orgány by mali zabezpečiť, aby boli informované o výsledkoch posúdení akreditácie, ako aj o všetkých nápravných opatreniach prijatých úradným laboratóriom, aby boli schopné prijímať opatrenia v súlade s článkom 39 ods. 2 NÚK.

Okrem posúdení akreditácie by mali byť zavedené mechanizmy, ktoré príslušným orgánom umožňujú reagovať na prípady, keď úradné laboratórium nedodržiava požiadavky stanovené v článku 37 ods. 4 písm. a) až d) NÚK a povinnosti stanovené v článku 38 NÚK. Súčasťou takýchto mechanizmov môže byť predkladanie výročných správ, výmena informácií s miestnymi orgánmi, na ktoré príslušné orgány preniesli zodpovednosti v súlade s článkom 4 ods. 2 NÚK a ktoré pravidelne spolupracujú s úradným laboratóriom, ako aj preskúmanie výsledkov medzilaboratórnych porovnávacích skúšok alebo skúšok spôsobilosti organizovaných národnými referenčnými laboratóriami.

Ak existujú náznaky, že úradné laboratórium nedodržiava svoje povinnosti v súvislosti s ktorýmkoľvek z bodov uvedených v článku 39 ods. 2 NÚK, príslušný orgán prijme opatrenie, napríklad tak, že zorganizuje doplňujúce audity v súlade s článkom 39 ods. 1 NÚK, požiada laboratórium o prijatie nápravného opatrenia a napokon zruší určenie, ak laboratórium neprijme primerané a včasné nápravné opatrenie.

Usmernenia pre dojednania týkajúce sa auditu medzi príslušnými orgánmi rozličných členských štátov sa nachádzajú v častiach Cezhraničné určenie a Využívanie subdodávateľov.

2.4. **KAPITOLA V – Úradné kontroly zvierat a tovaru prichádzajúcich do Únie**

2.4.1. ***Pravidlá úradných kontrol zásielok vstupujúcich do Únie***

2.4.1.1. *Zásielky a sprievodné doklady*

> Článok 3 NÚK
>
> Vymedzenie pojmov
>
> Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov: [..]
>
> 37. „zásielka“ je určitý počet zvierat alebo množstvo tovaru, na ktorý sa vzťahuje ten istý úradný certifikát, úradné potvrdenie alebo iný doklad a ktorý sa prepravuje tým istým dopravným prostriedkom a pochádza z toho istého územia alebo tretej krajiny a je, s výnimkou tovaru, na ktorý sa vzťahujú pravidlá uvedené v článku 1 ods. 2 písm. g), rovnakého typu, triedy alebo opisu; [..]

Úradné certifikáty, úradné potvrdenia alebo sprievodné doklady k zásielke obsahujú informácie o identifikácii zvierat alebo tovaru tvoriacich jednu zásielku. Podľa článku 89 NÚK musia úradné certifikáty umožňovať jednoduché overenie prepojenia so zásielkou, šaržou alebo jednotlivým zvieraťom či tovarom, ktorých sa týkajú, a takisto musia umožňovať identifikáciu vydávajúceho orgánu, osoby, ktorá ich podpísala, a dátumu vydania. Podobne z článku 91 NÚK vyplýva, že ak sa úradné potvrdenia týkajú zásielky alebo šarže, musia umožňovať overenie prepojenia s danou zásielkou alebo šaržou. Preto tieto doklady pomáhajú identifikovať zásielku a sprevádzajú ju, čím sa zabezpečuje dodržanie pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK.

Zvieratá a tovar v jednej zásielke musia patriť k rovnakému druhu, triede alebo opisu, s výnimkou rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov, na ktoré sa vzťahujú pravidlá uvedené v článku 1 ods. 2 písm. g) NÚK, ktoré môžu byť, pokiaľ ide o druh, triedu alebo opis, heterogénne. Zásielka rastlinných produktov môže napríklad pozostávať z rôznych druhov ovocia a zeleniny, na ktoré sa vzťahuje to isté rastlinolekárske osvedčenie.

Ak sa na vstup zvierat alebo tovaru toho istého druhu, triedy alebo opisu do Únie vyžaduje certifikát, znamená to, že:

i) na zvieratá a tovar sa môže vzťahovať ten istý certifikát, ako sa vyžaduje podľa právnych predpisov EÚ;

ii) môže sa na ne vzťahovať ten istý opis zásielky v časti I daného certifikátu a

iii) všetky musia spĺňať vybraté vyhlásenia z časti II príslušného certifikátu.

Jedna zásielka môže pozostávať z viacerých šarží. Zvieratá alebo tovar v zásielke sa prepravujú tým istým dopravným prostriedkom.

Tovar z tej istej zásielky by sa mal počas prepravy uchovávať pri rovnakej teplote (teplote okolia, chladený alebo zmrazený).

2.4.1.2. *Pravidlá certifikácie zvierat, produktov živočíšneho pôvodu, zmiešaných výrobkov a zárodočných produktov*

Hlavným špecifikom v prípade zvierat, produktov živočíšneho pôvodu a zárodočných produktov je to, že certifikujúci úradník oprávnený podpísať úradné certifikáty musí byť podľa článku 237 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2016/429 úradným veterinárnym lekárom, ak neplatia iné osobitné pravidlá.

V prípade zvierat a násadových vajec musia byť certifikáty vydané do 10 dní pred dátumom príchodu do HKS, pričom táto lehota môže byť v prípade námornej dopravy podľa článkov 3, 14 a 101 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2020/692 ([29]) predĺžená o trvanie cesty po mori (ak je to doložené dodatočným colným vyhlásením kapitána plavidla).

Pokiaľ ide o zárodočné produkty, podľa článku 182*a* toho istého delegovaného nariadenia je možné dovážať do Únie staré zásoby, ktoré sa získali a vyrobili podľa predchádzajúcich platných pravidiel EÚ. Na tento účel sú k dispozícii osobitné certifikáty ([30]).

Prípad tranzitu alebo prekládky v tretích krajinách

Po odchode z tretej krajiny pôvodu sa môžu zásielky pred vstupom na územie Únie prepraviť cez iné tretie krajiny alebo sa v nich môžu preložiť. Tranzit, vykládka alebo prekládka zvierat (vrátane zmeny vody v prípade vodných živočíchov) v tretích krajinách sa však povoľuje iba v tretích krajinách, ktoré sú uvedené v zozname na účely vstupu danej komodity do Únie podľa článku 14 ods. 2 a článku 167 písm. b) delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2020/692. Niektoré výnimky z tohto pravidla pre suchozemské zvieratá sa stanovujú v článkoch 15 a 16 toho istého delegovaného nariadenia.

Ak produkty živočíšneho pôvodu alebo zmiešané výrobky zostanú vo svojich zapečatených prepravných kontajneroch, aby sa nezmenil sanitárny štatút zásielky, tretia krajina tranzitu nemusí vydávať nový certifikát, keďže dodržanie požiadaviek na zdravie zvierat uvedených v článku 238 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2016/429 a požiadaviek v oblasti verejného zdravia uvedených v článku 21 ods. 4 písm. a) delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2022/2292 ([31]) nebolo ohrozené.

([29]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2020/692 z 30. januára 2020, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/429, pokiaľ ide o pravidlá týkajúce sa vstupu zásielok určitých zvierat, zárodočných produktov a produktov živočíšneho pôvodu do Únie a ich premiestňovania a zaobchádzania s nimi po ich vstupe do Únie (Ú. v. EÚ L 174, 3.6.2020, s. 379).

([30]) Články 20 – 23 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2021/403 z 24. marca 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/429 a (EÚ) 2017/625, pokiaľ ide o vzory certifikátov zdravia zvierat a vzory certifikátov zdravia zvierat/úradných certifikátov na vstup zásielok určitých kategórií suchozemských zvierat a ich zárodočných produktov do Únie a na ich premiestňovanie medzi členskými štátmi a o úradnú certifikáciu týkajúcu sa takýchto certifikátov, a ktorým sa zrušuje rozhodnutie 2010/470/EÚ (Ú. v. EÚ L 113, 31.3.2021, s. 1).

([31]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2022/2292 zo 6. septembra 2022, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625, pokiaľ ide o požiadavky na vstup zásielok zvierat určených na výrobu potravín a určitého tovaru určeného na ľudskú spotrebu do Únie (Ú. v. EÚ L 304, 24.11.2022, s. 1).

Tretia krajina tranzitu však musí byť uvedená v zozname pre dotknutý produkt a musí vydať nový certifikát, ak zdravotné záruky poskytnuté v pôvodnom certifikáte už neplatia v týchto prípadoch:

— vykládka voľne ložených produktov vrátane balíkov na paletách a ich opätovné naloženie do prepravného kontajnera určeného pre Úniu,

— vykládka na účely uskladnenia v sklade v tretej krajine tranzitu bez ohľadu na jej colný status a opätovné naloženie do dopravného prostriedku určeného pre Úniu,

— vykládka a akákoľvek manipulácia alebo spracovanie v zariadení tretej krajiny tranzitu pred opätovným naložením do dopravného prostriedku určeného pre Úniu.

Prípad viacnásobnej certifikácie

Platí všeobecná zásada, že zásielku produktov živočíšneho pôvodu uvedených v článku 21 ods. 1 písm. b) delegovaného nariadenia (EÚ) 2022/2292 alebo zmiešaných výrobkov uvedených v článku 21 ods. 1 písm. f) toho istého nariadenia sprevádza iba jeden úradný certifikát. Za určitých okolností však môžu zásielku sprevádzať viaceré úradné certifikáty. Môže to byť prípad potravín (takzvaných zmiešaných výrobkov) obsahujúcich rôzne produkty živočíšneho pôvodu, napríklad produkty rybolovu a mliečne výrobky. V takomto prípade:

— musia zásielku sprevádzať príslušné certifikáty vyžadované pre každý druh produktu živočíšneho pôvodu podľa článku 21 delegovaného nariadenia (EÚ) 2022/2292,

— v každom certifikáte sa musia v opise zásielky uvádzať živočíšne druhy, druh produktov, ich ošetrenie a zariadenie (zariadenia) zo zoznamu, ktoré sa týkajú iba kategórie (kategórií) produktov živočíšneho pôvodu, na ktoré sa vzťahuje certifikát. Kódy HS, počet balíkov a hmotnosti by sa však mali vzťahovať na konečný produkt, čo znamená, že tieto informácie by mali byť rovnaké vo všetkých týchto certifikátoch a mali by sa vzťahovať na zásielku ako celok, a nie na produkt, ktorého sa týka každý konkrétny certifikát,

— v záujme zabezpečenia riadnej vysledovateľnosti by sa mali certifikáty buď identifikovať rovnakým odkazom, alebo by mal každý certifikát obsahovať odkaz na ostatné certifikáty,

— na HKS sa vydá iba jeden CHED, keďže ide o jednu zásielku. V opise zásielky sa musí odkazovať na informácie týkajúce sa konečného produktu.

Podobne môže byť viac ako jeden úradný certifikát potrebný v prípade zásielky produktov obsahujúcich rôzne vedľajšie živočíšne produkty alebo zloženej z takýchto rôznych vedľajších produktov, akými sú napríklad kŕmna zmes alebo viaczložkové hnojivo. V prípade takýchto produktov sa musia príslušné certifikáty vydať v prípade *každého* druhu vedľajšieho živočíšneho produktu.

2.4.1.3. *Pravidlá certifikácie rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov*

Určité rastliny, rastlinné produkty a iné predmety s pôvodom v tretej krajine môžu vstúpiť do Únie vtedy, ak sú sprevádzané rastlinolekárskym osvedčením, ako sa stanovuje v článku 71 nariadenia (EÚ) 2016/2031, ktorý vydali príslušné orgány tretej krajiny.

Zatiaľ čo rastlinolekárske osvedčenie na vývoz sa musí vydať v prípade zásielok prichádzajúcich *priamo* z tretej krajiny pôvodu, podľa článku 76 nariadenia (EÚ) 2016/2031 sa musí rastlinolekárske osvedčenie na vývoz alebo opätovný vývoz vydať, keď zásielky prichádzajú z tretej krajiny odoslania, čo znamená krajinu opätovného vývozu, t. j. inú ako krajinu ich pôvodu. Rastlinolekárske osvedčenie na opätovný vývoz môže vydať krajina odoslania v prípade, ak komodita v zásielke nebola vypestovaná ani spracovaná s cieľom zmeniť jej povahu v danej krajine, a iba vtedy, ak je k dispozícii originál rastlinolekárskeho osvedčenia na vývoz alebo jeho overená kópia.

Obsah týchto osvedčení sa stanovuje v prílohe V k nariadeniu (EÚ) 2016/2031. Rastlinolekárske osvedčenie na vývoz alebo jeho overená kópia musí sprevádzať rastlinolekárske osvedčenie na opätovný vývoz a musí naň byť prepojené. Pri vydávaní rastlinolekárskeho osvedčenia na opätovný vývoz musia zodpovedné príslušné orgány prihliadnuť na všetky zmeny rizika škodcov súvisiace so zásielkou, ktoré sa mohli vyskytnúť v krajine odoslania. Ak bola zásielka prebalená, opätovne naložená, uskladnená, rozdelená alebo skombinovaná s inými dovážanými zásielkami, rastlinolekárske osvedčenie na opätovný vývoz sa takisto môže vydať, a to za predpokladu, že zásielka nebola vystavená zamoreniu alebo kontaminácii škodcami, ktoré sa regulujú v právnych predpisoch Únie.

V určitých prípadoch musia príslušné orgány tretej krajiny odoslania v záujme poskytnutia záruky, že zásielka zodpovedá platným požiadavkám Únie, prijať príslušné opatrenie na vydanie nového rastlinolekárskeho osvedčenia pre vývoz.

V prípade potreby sa musí predložiť príslušnému orgánu správne dodatočné colné vyhlásenie podľa článku 76 nariadenia (EÚ) 2016/2031, aby bolo možné prijať zásielku.

2.4.1.4. *Elektronická certifikácia*

Služba elektronickej certifikácie v rámci systému TRACES umožňuje vypracovanie elektronických úradných certifikátov a dokladov v systéme TRACES a ich prenos do systému TRACES. Uľahčuje vykonávanie úradných kontrol, keďže všetci aktéri zapojení do určitej aktivity majú okamžitý prístup prostredníctvom systému TRACES k pôvodnému elektronickému certifikátu alebo CHED. Okrem toho sa služba elektronickej certifikácie v rámci systému TRACES bezplatne ponúka všetkým príslušným orgánom využívajúcim systém TRACES (v EÚ aj mimo EÚ). Úradné certifikáty a jednotné vstupné zdravotné doklady musia byť podpísané elektronicky, ak sa to vyžaduje v odvetvových pravidlách, ako napríklad v prípade vydania úradného certifikátu uvedeného v článku 35 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2018/848, ktorý musí byť vydaný v elektronickej podobe v systéme TRACES [článok 1 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2021/2119 ([32])].

Za elektronické možno považovať iba úradné certifikáty a jednotné vstupné zdravotné doklady, ktoré zodpovedajú požiadavkám na elektronickú certifikáciu stanoveným v nariadení o IMSOC a upúšťajú od požiadavky na vydanie príslušných úradných certifikátov a dokladov v papierovom formáte.

2.4.1.5. *Zvieratá a tovar vstupujúce do Únie a podliehajúce úradným kontrolám*

Článok 3 NÚK

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov: [..]

40. „vstupovanie do Únie“ alebo „vstup do Únie“ je uvedenie zvierat a tovaru na jedno z území uvedených v prílohe I k tomuto nariadeniu z území, ktoré sa nachádzajú mimo týchto území, s tou výnimkou, že v súvislosti s pravidlami uvedenými v článku 1 ods. 2 písm. g) tieto pojmy znamenajú uvedenie tovaru na „územie Únie“ v zmysle článku 1 ods. 3 druhého pododseku nariadenia (EÚ) 2016/2031;

44. „tranzit“ je pohyb z jednej tretej krajiny do inej tretej krajiny, prechádzajúc pod colným dohľadom cez jedno z území uvedených v prílohe I, alebo pohyb z jedného z území uvedených v prílohe I na iné územie uvedené v prílohe I po prejdení cez územie tretej krajiny, s tou výnimkou, že v súvislosti s pravidlami uvedenými v článku 1 ods. 2 písm. g) to znamená:

a) pohyb z jednej tretej krajiny do inej tretej krajiny v zmysle článku 1 ods. 3 prvého pododseku nariadenia (EÚ) 2016/2031, prechádzajúc pod colným dohľadom cez „územie Únie“ v zmysle článku 1 ods. 3 druhého pododseku uvedeného nariadenia; alebo

b) pohyb z „územia Únie“ do inej časti „územia Únie“ v zmysle článku 1 ods. 3 druhého pododseku nariadenia (EÚ) 2016/2031, prechádzajúc cez územie tretej krajiny v zmysle článku 1 ods. 3 prvého pododseku uvedeného nariadenia; [..]

V článkoch 43 až 77 NÚK sa stanovujú pravidlá pre úradné kontroly všetkých zásielok zvierat a tovaru vstupujúcich do Únie, pričom sa rozlišuje medzi zvieratami a tovarom, na ktoré sa vzťahujú alebo nevzťahujú úradné kontroly na HKS, aby sa dosiahol súlad s pravidlami uvedenými v článku 1 ods. 2.

([32]) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2119 z 1. decembra 2021, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá týkajúce sa určitých záznamov a vyhlásení požadovaných od prevádzkovateľov a skupín prevádzkovateľov a technických prostriedkov na vydávanie certifikátov v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 a ktorým sa mení vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2021/1378, pokiaľ ide o vydávanie certifikátov pre prevádzkovateľov, skupiny prevádzkovateľov a vývozcov v tretích krajinách (Ú. v. EÚ L 430, 2.12.2021, s. 24).

V článkoch 44 až 46 NÚK sa stanovujú úradné kontroly zvierat a tovaru, na ktoré sa nevzťahuje povinné predloženie na HKS. Vzťahujú sa na zásielky, ktoré sa považujú za nízkorizikové, a umožňujú flexibilitu, pokiaľ ide o miesto vykonania úradných kontrol, ktoré sa tak môžu vykonať na akomkoľvek vhodnom mieste, od miesta vstupu do Únie vrátane HKS až po miesto určenia (článok 44 ods. 3 NÚK). Uvedené kontroly sa majú vykonať na základe rizika.

Pri určovaní rizika musia príslušné orgány prihliadnuť v súlade s článkom 44 ods. 2 NÚK okrem iného na históriu dodržiavania pravidiel v prípade zariadenia výroby alebo pôvodu, vývozcu, prevádzkovateľa zodpovedného za zásielku, krajiny vyvážajúcej do EÚ, ako aj na záruky poskytované jej príslušnými orgánmi, pokiaľ ide o dodržanie pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK.

V článkoch 47 až 64 NÚK sa stanovujú úradné kontroly zvierat a tovaru uvedené v článku 47 ods. 1, ktorých predloženie sa vyžaduje na HKS prvého príchodu do Únie a na ktoré sa vzťahujú úradné kontroly.

Pred fyzickým príchodom zásielky do HKS musí prevádzkovateľ zodpovedný za zásielku jej príchod vopred oznámiť vyplnením časti I dokladu CHED. Je to povinný krok na predloženie zásielky na vykonanie úradných kontrol na HKS a stanovuje sa v článku 56 NÚK s výnimkou v osobitných prípadoch, ako napríklad prekládky v lehotách stanovených v delegovanom nariadení Komisie (EÚ) 2019/2124. Toto oznámenie sa musí podľa článku 1 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/1013 ([33]) uskutočniť najneskôr jeden pracovný deň *pred* očakávaným príchodom zásielky do HKS prvého príchodu a v prípade logistických obmedzení najneskôr štyri hodiny pred očakávaným príchodom.

Okrem týchto požiadaviek sa musia cez systém TRACES podľa článku 3 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2021/2307 ([34]) vopred oznámiť všetky kategórie produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a produktov z konverzie, a to v lehotách, ktoré sa stanovujú vo vykonávacom nariadení (EÚ) 2019/1013. Na tento účel sa používa kolónka 20 v certifikáte o inšpekcii.

Podľa článku 5 delegovaného nariadenia (EÚ) 2021/2306 musí súkromná inšpekčná organizácia alebo štátna inšpekčná organizácia nahrať pri vydávaní príslušného certifikátu o inšpekcii do systému TRACES obchodné a prepravné doklady týkajúce sa zásielky. Ak sa na zásielku vzťahuje aj CHED, odporúča sa k nemu priložiť tie isté obchodné a prepravné doklady, aby sa uľahčila spolupráca medzi príslušnými orgánmi počas súbežných kontrol.

Na základe splnomocnenia podľa článku 47 ods. 2 NÚK Komisia vypracuje zoznamy niektorých zvierat a určitého tovaru, na ktoré sa vzťahujú úradné kontroly na hraničných kontrolných staniciach a s identifikáciou podľa zodpovedajúcich číselných znakov kombinovanej nomenklatúry (KN).

Konkrétne sa vo vykonávacom nariadení Komisie (EÚ) 2021/632 ([35]) uvádzajú zoznamy zvierat, produktov živočíšneho pôvodu, zárodočných produktov, vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov, zmiešaných výrobkov, sena a slamy, ktoré podliehajú úradným kontrolám na HKS. Zvieratá a produkty, ktoré nie sú uvedené v prílohe k vykonávaciemu nariadeniu, sú štandardne *vylúčené* z úradných kontrol stanovených v článku 47 ods. 1 NÚK. V delegovanom nariadení Komisie (EÚ) 2021/630 ([36]) sa z úradných kontrol na HKS vylučujú určité trvanlivé zmiešané výrobky predstavujúce nízke riziko pre verejné zdravie a zdravie zvierat a stanovujú sa pravidlá vykonávania úradných kontrol v prípade týchto produktov.

([33]) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1013 zo 16. apríla 2019 o oznámeniach vopred, pokiaľ ide o zásielky určitých kategórií zvierat a tovaru vstupujúcich do Únie (Ú. v. EÚ L 165, 21.6.2019, s. 8).

([34]) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2307 z 21. októbra 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá týkajúce sa dokumentov a oznámení požadovaných pre produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby a produkty z konverzie určené na dovoz do Únie (Ú. v. EÚ L 461, 27.12.2021, s. 30).

([35]) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2021/632 z 13. apríla 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625, pokiaľ ide o zoznamy zvierat, produktov živočíšneho pôvodu, zárodočných produktov, vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov, zmiešaných výrobkov, ako aj sena a slamy podliehajúcich úradným kontrolám na hraničných kontrolných staniciach, a ktorým sa zrušuje vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/2007 a rozhodnutie Komisie 2007/275/ES (Ú. v. EÚ L 132, 19.4.2021, s. 24).

([36]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/630 zo 16. februára 2021, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625, pokiaľ ide o určité kategórie tovaru oslobodené od úradných kontrol na hraničných kontrolných staniciach, a ktorým sa mení rozhodnutie Komisie 2007/275/ES (Ú. v. EÚ L 132, 19.4.2021, s. 17).

Ďalej sa vo vykonávacom nariadení Komisie (EÚ) 2019/1793 ([37]) uvádza zoznam určitých potravín a krmív neživočíšneho pôvodu z určitých tretích krajín, na ktoré sa vzťahuje dočasné zvýšenie počtu úradných kontrol, ako aj núdzových opatrení (osobitné podmienky vstupu a pozastavenie vstupu do Únie), ktorými sa riadi vstup takýchto potravín a krmív, a to v súlade s článkom 47 ods. 1 písm. d) a e) NÚK.

V oblasti zdravia rastlín sa v prílohách XI a XII k vykonávaciemu nariadeniu Komisie (EÚ) 2019/2072 ([38]) stanovujú zoznamy rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov podľa článku 72 ods. 1 a článku 74 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2016/2031, na ktoré sa vzťahujú úradné kontroly na HKS prvého príchodu do Únie, v súlade s článkom 47 ods. 1 písm. c) NÚK.

Príslušné orgány sú zodpovedné za overenie identifikácie zvierat a tovaru a rozhodnutie o tom, či zodpovedajú opisom z uvedených nariadení, a teda, či patria do rozsahu ich pôsobnosti.

2.4.1.6. *Vykonávanie kontrol*

Článok 3 NÚK

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov: [..]

41. „dokladová kontrola“ je preskúmanie úradných certifikátov, úradných potvrdení a iných dokladov vrátane dokladov obchodného charakteru, ktoré podľa pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2, podľa článku 56 ods. 1 alebo podľa vykonávacích aktov prijatých v súlade s článkom 77 ods. 3, článkom 126 ods. 3, článkom 128 ods. 1 a s článkom 129 ods. 1 musia sprevádzať zásielku;

42. „identifikačná kontrola“ je vizuálna kontrola na overenie toho, či obsah a označenie zásielky vrátane značiek na zvieratách, plombách a dopravných prostriedkoch zodpovedajú informáciám uvedeným v úradných certifikátoch, úradných potvrdeniach a v iných sprievodných dokladoch;

43. „fyzická kontrola“ je kontrola zvierat alebo tovaru a v náležitých prípadoch kontrola balenia, dopravných prostriedkov, označení a teploty, odber vzoriek na analýzu, testovanie alebo diagnostiku a akúkoľvek inú kontrolu potrebnú na overenie dodržiavania pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2; [..]

Podľa článku 15 ods. 1 a 3 NÚK musia prevádzkovatelia udeliť zamestnancom príslušných orgánov, v rozsahu, v akom je to potrebné na vykonanie úradných kontrol zásielok, prístup k zariadeniam, dopravným prostriedkom a priestorom, systémom riadenia informácií, zvieratám a tovaru pod ich kontrolou, ako aj k dokladom. Prevádzkovatelia zodpovední za zásielky musia sprístupniť všetky informácie v papierovej alebo elektronickej podobe týkajúce sa zásielky.

Existujú tri rôzne druhy kontrol zvierat a tovaru, ktoré sa uvádzajú v článku 47 ods. 1 NÚK alebo patria do rozsahu pôsobnosti článku 44 NÚK a musia sa vykonávať v tomto štandardnom poradí: dokladové kontroly, identifikačné kontroly, fyzické kontroly. Musia sa vykonávať v rôznych frekvenciách, od najvyššej frekvencie v prípade dokladových kontrol až po zníženú frekvenciu v prípade identifikačných kontrol a rovnakú alebo nižšiu frekvenciu v prípade fyzických kontrol.

([37]) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1793 z 22. októbra 2019 o dočasnom zvýšení počtu úradných kontrol a núdzových opatreniach týkajúcich sa vstupu určitých druhov tovaru z tretích krajín, ktoré vykonávajú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 a (ES) č. 178/2002, do Únie, a o zrušení nariadení Komisie (ES) č. 669/2009, (EÚ) č. 884/2014, (EÚ) 2015/175, (EÚ) 2017/186 a (EÚ) 2018/1660 (Ú. v. EÚ L 277, 29.10.2019, s. 89).

([38]) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/2072 z 28. novembra 2019, ktorým sa stanovujú jednotné podmienky vykonávania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031, pokiaľ ide o ochranné opatrenia proti škodcom rastlín, a ktorým sa zrušuje nariadenie Komisie (ES) č. 690/2008 a ktorým sa mení vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2018/2019 (Ú. v. EÚ L 319, 10.12.2019, s. 1).

V prípade zvierat a tovaru uvedených v článku 47 ods. 1 NÚK musí príslušný orgán zodpovedný za HKS vykonávať dokladové kontroly pri všetkých zásielkach (článok 54 ods. 1 NÚK). V prípade tých, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti článku 44 NÚK, sa úradné kontroly vykonávajú na vhodnom mieste (ako sa vymedzuje v článku 44 ods. 3). V súlade so všeobecne platným pravidlom stanoveným v článku 9 ods. 5 NÚK sa musí administratívne zaťaženie a narušenie prevádzky prevádzkovateľov udržiavať na nevyhnutnom minime. Výsledné narušenie prevádzky by sa preto malo zohľadniť pri výbere miesta na vykonanie úradných kontrol tovaru patriaceho do rozsahu pôsobnosti článku 44 NÚK, aby sa zabezpečilo bezproblémové fungovanie obchodu. Dokladové kontroly sa vykonávajú na základe posúdenia rizika a vo vhodnej frekvencii (článok 44 ods. 1 a článok 45 ods. 1 NÚK).

Zásielky zvierat a tovaru uvedených v článku 47 ods. 1 NÚK, na ktoré sa vzťahujú úradné kontroly na HKS, musia byť sprevádzané pôvodnými certifikátmi alebo dokladmi, prípadne ich elektronickými ekvivalentmi požadovanými podľa pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2. Podľa článku 50 NÚK *musia* tieto certifikáty alebo doklady uchovávať príslušné orgány HKS, ktoré musia prevádzkovateľom poskytnúť ich overené alebo elektronické kópie, pokiaľ sa v pravidlách uvedených v článku 1 ods. 2 nestanovuje inak. Podľa článkov 11, 13 a 15 delegovaného nariadenia (EÚ) 2019/2124 týkajúcich sa zvierat ostávajúcich v tom istom dopravnom prostriedku na ďalšiu prepravu a prekládku zásielok musia sprievodné certifikáty zostať so zásielkami aj zvyšok cesty.

Dokladové kontroly určitých rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov sa môžu podľa článku 7 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2019/2123 ([39]) vykonať vo vzdialenosti od HKS.

Dokladové kontroly zahŕňajú:

— inšpekciu úradných certifikátov, úradných potvrdení a ďalších dokladov sprevádzajúcich zásielky alebo ich elektronických ekvivalentov podaných v systéme TRACES a

— overenie súladu týchto dokladov s príslušnými právnymi požiadavkami a informácií, ktoré sa v nich poskytujú, s pravidlami uvedenými v článku 1 ods. 2 NÚK.

V prípade zvierat a tovaru uvedených v článku 47 ods. 1 NÚK musia príslušné orgány pri vykonávaní dokladovej kontroly preskúmať certifikáty, potvrdenia a ďalšie doklady, ktoré musia sprevádzať zásielku. Musia overiť, že v súlade s ustanoveniami článku 56 NÚK prevádzkovateľ podal do systému IMSOC (TRACES) riadne a správne vyplnenú časť I CHED ešte *pred* príchodom zásielky na HKS a že informácie, ktoré obsahuje, zodpovedajú informáciám uvedeným v úradných certifikátoch, úradných potvrdeniach a ďalších dokladoch. Dokladové kontroly sa týkajú aj informácií o využívaní zvierat a tovaru a ich miesta určenia.

Po vykonaní dokladových kontrol musia príslušné orgány v určitej frekvencii vykonávať identifikačné kontroly zásielok predložených na mieste vykonania úradných kontrol, ako sa to vyžaduje podľa práva Únie, konkrétne napríklad podľa vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/2129 ([40]), vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/1793 a vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2022/2389 ([41]). Tieto kontroly, ktoré sú vymedzené v článku 3 bode 42 NÚK, zahŕňajú najmä overenie počtu a charakteristík zvierat, obsahu a množstva tovaru vstupujúceho do Únie, prípadne aj pečiatok, identifikačných značiek, kódov, plomb a dopravných prostriedkov, podľa príslušných informácií uvedených v úradných certifikátoch, úradných potvrdeniach a ďalších dokladoch.

([39]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/2123 z 10. októbra 2019, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625, pokiaľ ide o pravidlá, v ktorých prípadoch a za akých podmienok sa môžu vykonávať identifikačné a fyzické kontroly určitého tovaru na kontrolných miestach, ako aj dokladové kontroly vo vzdialenosti od hraničnej kontrolnej stanice (Ú. v. EÚ L 321, 12.12.2019, s. 64).

([40]) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/2129 z 25. novembra 2019, ktorým sa stanovujú pravidlá jednotného uplatňovania mier frekvencie identifikačných kontrol a fyzických kontrol určitých zásielok zvierat a tovaru, ktoré vstupujú do Únie (Ú. v. EÚ L 321, 12.12.2019, s. 122).

([41]) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2022/2389 zo 7. decembra 2022, ktorým sa stanovujú pravidlá jednotného uplatňovania mier frekvencie identifikačných kontrol a fyzických kontrol zásielok rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov, ktoré vstupujú do Únie (Ú. v. EÚ L 316, 8.12.2022, s. 42).

V prípade zásielok určitých produktov živočíšneho pôvodu, zárodočných produktov, vedľajších živočíšnych produktov, odvodených produktov, sena a slamy, ako aj zmiešaných výrobkov, sa môžu po splnení určitých podmienok stanovených v článku 3 ods. 2 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/2130 ([42]) identifikačné kontroly obmedzovať na identifikáciu dopravného prostriedku a kontrolu plomb.

Napokon sa musia v určitej frekvencii vykonávať fyzické kontroly, ako sa to vyžaduje podľa práva Únie (napríklad podľa uvedených nariadení, v ktorých sa stanovujú frekvencie identifikačných kontrol), aby sa overil súlad zvierat a tovaru s platnými pravidlami uvedenými v článku 1 ods. 2 NÚK a osobitnými požiadavkami vymedzenými v úradných certifikátoch, úradných potvrdeniach a ďalších dokladoch [článok 4 ods. 1 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/2130].

Vo vykonávacom nariadení (EÚ) 2019/2130 sa stanovujú podrobné pravidlá operácií, ktoré sa majú vykonať počas dokladových kontrol, identifikačných kontrol a fyzických kontrol zvierat a tovaru podliehajúcich úradným kontrolám na HKS, a po daných kontrolách.

V článku 6 nariadenia (EÚ) 2021/2306 sa stanovujú podrobné pravidlá úradných kontrol produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a produktov z konverzie.

2.4.1.7. *Používanie CHED*

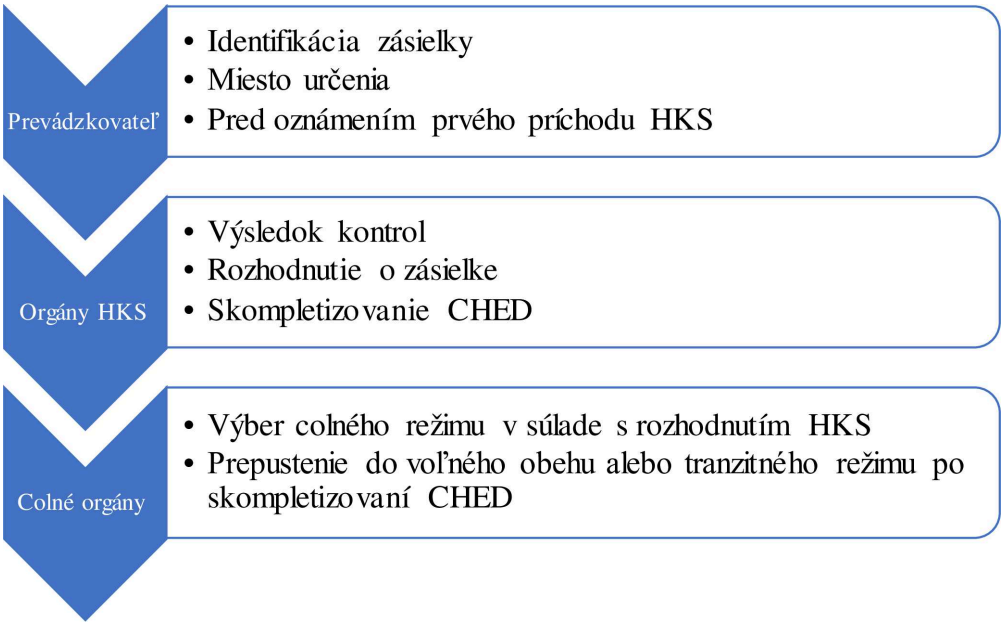
V súlade s článkom 56 ods. 1 a 4 NÚK musí prevádzkovateľ zodpovedný za zásielku v prípade každej zásielky tovaru uvedeného v článku 47 ods. 1 NÚK vyplniť a podať časť I CHED, aby tak príslušným orgánom HKS poskytol požadované informácie o identifikácii a mieste určenia danej zásielky.

Príslušné orgány HKS musia do CHED zaznamenať výsledok úradných kontrol, ktoré vykonali, a rozhodnutie prijaté v súvislosti so zásielkou (článok 56 ods. 3 NÚK).

Napokon musia colné orgány na základe skompletizovaného CHED určiť vhodný colný režim a prepustiť zásielku s overeným CHED do voľného obehu v súlade s článkom 57 NÚK.

Obrázok 6

Dokončenie CHED a jeho používanie podľa článkov 56 a 57 NÚK

([42]) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/2130 z 25. novembra 2019, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá operácií, ktoré sa majú vykonať počas dokladových kontrol, identifikačných kontrol a fyzických kontrol zvierat a tovaru podliehajúcich úradným kontrolám na hraničných kontrolných staniciach, a po daných kontrolách (Ú. v. EÚ L 321, 12.12.2019, s. 128).

Skompletizovanie CHED je predpokladom možného rozdelenia zásielky podľa článku 50 ods. 3 NÚK. Podľa článku 50 ods. 2 NÚK sa musí zodpovednému prevádzkovateľovi vydať overená papierová alebo elektronická kópia úradných certifikátov alebo dokladov o pôvodnej zásielke.

Skompletizovaný CHED v papierovej alebo elektronickej forme *musí* sprevádzať zásielku až na miesto jej určenia a dovtedy, kým nebude prepustená do voľného obehu podľa článku 4 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2019/1602 ([43]) alebo kým neopustí Úniu. Podľa článku 57 ods. 2 NÚK môžu colné orgány povoliť prepustenie zásielky len do colného režimu, ktorý je zlučiteľný s rozhodnutím HKS uvedeným v CHED.

Každým rozhodnutím HKS sa otvárajú iné možnosti, ktoré má prevádzkovateľ k dispozícii, pokiaľ ide o colné vyhlásenie a manipuláciu so zásielkami. Ak sa napríklad v rozhodnutí HKS o zásielke uvádza, že sa má prepustiť do voľného obehu, prevádzkovateľ si aj tak môže pre zásielku vybrať colný režim tranzit alebo opätovný vývoz. Ak sa však v rozhodnutí HKS o zásielke uvádza, že má prejsť do režimu tranzit, prevádzkovateľ nemôže požiadať o colné prepustenie do voľného obehu.

2.4.1.8. *Zmena účelu a špeciálne ošetrenie zásielok*

V prípadoch, keď sa zamýšľané použitie zásielky po jej zamietnutí na HKS zmení, ale zásielka je ešte stále pod kontrolou orgánu HKS, musí sa vydať náhradný CHED a prepojiť na pôvodný CHED.

Na druhej strane, ak je zásielka zamietnutá a následne nasmerovaná na špeciálne ošetrenie, nahradenie CHED nie je vhodné.

Namiesto toho musí príslušný orgán, ktorý dozerá na špeciálne ošetrenie, rozhodnúť o súlade zásielky s pravidlami Únie a vnútroštátnymi pravidlami. Na základe tohto *zdokumentovaného* rozhodnutia colné orgány rozhodnú o prepustení zásielky do voľného obehu a riadenie množstva sa vykoná mimo systému EU CSW-CERTEX.

2.4.1.9. *CHED-PP prepojený na rastlinolekárske osvedčenie*

Z vymedzenia slova *„zásielka“* v článku 3 bode 37 NÚK vyplýva, že v prípade tovaru, na ktorý sa vzťahujú pravidlá pre zdravie rastlín uvedené v článku 1 ods. 2 písm. g) NÚK, nemusí byť tovar v zásielke *toho istého* druhu, triedy alebo opisu. Podľa uvedeného ustanovenia znamená zásielka množstvo tovaru, *„(…) na ktorý sa*, okrem iného, *vzťahuje ten istý úradný certifikát“*.

Zo spoločného výkladu článku 56 NÚK a článku 3 bodu 37 NÚK vyplýva, že CHED-PP vymedzený v článku 40 nariadenia o IMSOC sa môže vydať iba v súvislosti s množstvom rastlín, rastlinných produktov alebo iných predmetov, na ktoré sa vzťahuje *to isté* rastlinolekárske osvedčenie.

Vzhľadom na to platí, že zatiaľ čo rastlinolekárske osvedčenie sa môže týkať produktov rôzneho druhu, triedy a opisu, CHED-PP môže byť prepojený *iba* na *jedno* rastlinolekárske osvedčenie na vývoz alebo jedno rastlinolekárske osvedčenie na opätovný vývoz. Ak je CHED-PP prepojený na rastlinolekárske osvedčenie na opätovný vývoz, k rastlinolekárskemu osvedčeniu na opätovný vývoz môže byť priložené jedno alebo viaceré rastlinolekárske osvedčenia na vývoz.

2.4.2. ***Neoprávnený vstup zásielok do Únie***

V súlade s článkom 66 ods. 6 NÚK *musia* príslušné orgány v prípade, ak zásielka zvierat alebo tovaru uvedených v článku 47 ods. 1 NÚK, na ktorú sa vzťahujú úradné kontroly na HKS, nie je predložená na HKS alebo nie je predložená v súlade s pravidlami uvedenými v tom istom článku, nariadiť, aby sa zásielka zadržala alebo stiahla od používateľov a bola úradne pozastavená.

Vo fáze colného vyhlásenia sa *musí* colným orgánom predložiť skompletizovaný CHED pre tieto zásielky. Podľa článku 57 ods. 3 NÚK platí, že ak sa CHED pri vystavovaní colného vyhlásenia nepredloží, colné orgány musia zásielku pozastaviť a bezodkladne o tom informovať príslušné orgány HKS.

([43]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1602 z 23. apríla 2019, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625, pokiaľ ide o jednotný vstupný zdravotný doklad sprevádzajúci zásielky zvierat a tovaru až po ich miesto určenia (Ú. v. EÚ L 250, 30.9.2019, s. 6).

2.4.2.1. *Informovanie*

Ak sa členský štát vstupu zásielky do Únie líši od členského štátu colného vyhlásenia, uplatňujú sa články 14 a 15 nariadenia Rady (ES) č. 515/97 ([44]) týkajúce sa spontánnej pomoci (bez predchádzajúcej žiadosti) medzi príslušnými orgánmi členských štátov.

V článku 57 ods. 3 NÚK sa stanovuje povinnosť okamžite informovať príslušné orgány HKS, pokiaľ ide o zvieratá a tovar uvedené v článku 47 ods. 1. Toto informovanie však závisí od toho, či je na mieste vstupu HKS.

Ak je na mieste vstupu HKS

Colné orgány členského štátu, v ktorom sa vystavuje vyhlásenie, musia informovať:

— príslušné orgány HKS miesta vstupu na účely možného vyšetrovania alebo prijatia ďalších opatrení. Ak sa na vykonávaní úradných kontrol na HKS v prípade tej istej zásielky podieľa viacero príslušných orgánov (napríklad, ak zásielku sprevádza CHED-PP aj CHED-D a orgány zodpovedné za vykonanie kontrol sa v týchto dokladoch líšia), musí byť informovaný *každý* z nich,

— colné orgány členského štátu vstupu o tom, že nezákonný obchod sa uskutočnil aj v rozpore s článkom 57 ods. 1 NÚK, na základe ich povinnosti úzko spolupracovať s ostatnými orgánmi, ako sa to stanovuje v článku 75 ods. 1 NÚK a v súvislosti s riadením rizika uvedeným v článku 46 nariadenia (EÚ) 952/2013 ([45]).

Ak nie je na mieste vstupu HKS

Na základe ich povinnosti spolupracovať podľa článku 57 ods. 3 a článku 75 ods. 1 NÚK, ako aj článku 46 a článku 47 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 952/2013, musia buď colné orgány členského štátu, v ktorom sa vystavuje vyhlásenie, alebo príslušné orgány daného členského štátu informovať:

— príslušný ústredný orgán zodpovedný za úradné kontroly na HKS v členskom štáte vstupu,

— colné orgány členského štátu vstupu o tom, že nezákonný obchod sa uskutočnil aj v rozpore s článkom 57 ods. 1 NÚK.

Na účely tohto informovania môžu členské štáty zaviesť postupy na zabezpečenie:

1. bezodkladnej komunikácie medzi colnými orgánmi a príslušnými orgánmi členského štátu, v ktorom sa vystavuje vyhlásenie;

2. bezodkladného oznámenia informácií príslušnými orgánmi členského štátu, v ktorom sa vystavuje vyhlásenie, príslušným orgánom HKS a/alebo príslušnému ústrednému orgánu členského štátu vstupu pre kontroly na HKS.

2.4.2.2. *Opatrenia*

V článku 57 ods. 3 NÚK sa stanovuje, že príslušné orgány musia prijať nevyhnutné opatrenia v súlade s článkom 66 ods. 6 NÚK, ktoré sa ďalej nešpecifikujú. Preto o tom, ktoré príslušné orgány (podľa vymedzenia v článku 3 bode 3 NÚK) za tieto opatrenia zodpovedajú, rozhodujú členské štáty. V závislosti od konkrétnej situácie to môže byť buď príslušný orgán HKS, alebo miestny príslušný orgán, v ktorom sa nachádza colný úrad a v ktorom bola zásielka pozastavená, prípadne príslušný ústredný orgán zodpovedný za úradné kontroly na HKS.

V tom istom článku sa zároveň stanovuje, že colné orgány musia bezodkladne informovať príslušné orgány HKS. Ak sa na predpokladanom mieste vstupu do EÚ nenachádza žiadna určená HKS, z pragmatických dôvodov by colné orgány mali informovať príslušné orgány svojich členských štátov.

([44]) Nariadenie Rady (ES) č. 515/97 z 13. marca 1997 o vzájomnej pomoci medzi správnymi orgánmi členských štátov a o spolupráci medzi správnymi orgánmi členských štátov a Komisiou pri zabezpečovaní riadneho uplatňovania predpisov o colných a poľnohospodárskych záležitostiach (Ú. v. ES L 82, 22.3.1997, s. 1).

([45]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013 z 9. októbra 2013, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Únie (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 269, 10.10.2013, s. 1).

Opatrenia, ktoré sa majú prijať v prípade zásielky, závisia od jej miesta v čase pozastavenia:

— ak sa zásielka *stále nachádza na mieste vstupu*, colné orgány by ju mali presmerovať na HKS, na ktorej môžu podľa požiadaviek článku 65 ods. 2 NÚK príslušné orgány vykonať úradné kontroly v súlade s článkom 47 ods. 1.

Ak z výsledkov úradných kontrol vyplynie, že zásielka nevyhovuje hmotnoprávnym pravidlám, príslušné orgány zamietnu jej vstup do Únie podľa článku 66 ods. 1 a prijmú zodpovedajúce opatrenia na základe článku 66 ods. 3,

— ak už zásielka *opustila miesto vstupu* a jej colnú oblasť, mali by sa na ňu vzťahovať úradné kontroly miestneho príslušného orgánu so zadržaním, stiahnutím od používateľov a pozastavením podľa článku 66 ods. 6, aby mohlo prijať rozhodnutie o možných opatreniach podľa článku 66 ods. 3. Zásielka by sa nemala vrátiť na HKS.

A napokon by sa mali opatrenia oznámiť príslušným orgánom členského štátu vstupu, ak sa líši od členského štátu, v ktorom bola zásielka pozastavená.

2.4.2.3. *Nesprávne číselné znaky KN*

Podľa článku 56 NÚK a článku 40 a prílohy II k nariadeniu o IMSOC musí prevádzkovateľ zodpovedný za zásielku poskytnúť informácie o zvieratách a tovare v časti I CHED, konkrétnejšie v kolónke I.31 CHED, tak, že (okrem iného) uvedie číselné znaky kombinovanej nomenklatúry (ďalej len „číselné znaky KN“). Okrem toho musia byť číselné znaky KN uvedené v CHED v súlade s číselnými znakmi KN uvedenými v colných vyhláseniach, aby mohla colná správa uskutočniť všetky potrebné overenia podľa článku 57 NÚK.

Ak prevádzkovateľ uvedie nesprávne číselné znaky KN v CHED, bude to mať praktické dôsledky na vykonanie úradných kontrol na HKS. V takýchto prípadoch by sa mali uplatňovať tieto zásady:

— bez ohľadu na to, či ide o zámer, je za uvedenie nesprávnych číselných znakov KN v CHED zodpovedný prevádzkovateľ,

— *iba* colné orgány majú právomoc posúdiť, či je uvedený číselný znak KN správny. Preto by sa mali so žiadosťou o určenie správnosti číselného znaku KN obracať HKS na colné orgány,

— ak prevádzkovateľ uvedie nesprávny číselný znak KN, a to bude mať za následok vylúčenie zásielky z úradných kontrol na HKS, HKS sa o existujúcej zásielke nedozvie. Preto je úlohou colných orgánov odhaľovať nesprávne číselné znaky KN v colných vyhláseniach. V tomto prípade budú opatrenia, ktoré sa majú prijať v prípade zásielky, závisieť od jej miesta v čase pozastavenia v súlade s opatreniami prijatými v prípadoch neoprávneného vstupu zásielok do Únie, ktoré sa vysvetľujú v predchádzajúcom oddiele,

— ak prevádzkovateľ uvedie nesprávny číselný znak KN, a to bude mať za následok predloženie zásielky na HKS, opatrenia, ktoré sa majú prijať, budú závisieť od toho, či HKS odhalí nesprávne číselné znaky KN:

  — ak HKS nesprávne číselné znaky KN odhalí, najskôr je potrebné obrátiť sa na prevádzkovateľa, aby sa vylúčil prípad chybného vyhlásenia. Ak sa nedosiahne konsenzus, prípadne stále existujú pochybnosti o správnosti číselných znakov KN, mali by sa colné orgány požiadať o úradné potvrdenie. V tomto prípade môže prevádzkovateľ stále opraviť časť I CHED,

  — ak HKS nesprávne číselné znaky KN neodhalí a chybu si všimnú colné orgány neskôr, HKS by mala byť informovaná, aby nahradila a zrušila overený CHED. V niektorých prípadoch by mala HKS takisto znovu zvážiť možné dôsledky z hľadiska požiadaviek na dovoz a podľa potreby zmeniť konečné rozhodnutie.

2.4.3. ***Manipulácia so zásielkami, ktoré nie sú v súlade s predpismi***

2.4.3.1. *Nesúlad zistený pred prepustením do voľného obehu*

V prípade podozrenia, že zásielka zvierat alebo tovaru uvedených v článku 44 ods. 1 alebo článku 47 ods. 1 NÚK nevyhovuje pravidlám uvedeným v článku 1 ods. 2 NÚK, *musí* byť daná zásielka podľa článku 65 ods. 1 a 3 NÚK pozastavená a úradne skontrolovaná, aby sa podozrenie na nedodržanie pravidiel potvrdilo alebo vyvrátilo.

Po potvrdení nedodržania pravidiel musia príslušné orgány zamietnuť vstup zásielky do Únie (článok 66 ods. 1 NÚK) a prijať opatrenia v súlade s článkami 66, 67 a 72 NÚK, keďže zásielky ešte nie sú prepustené do voľného obehu.

Podobne, ak sa na základe laboratórnych výsledkov preukáže nedodržanie pravidiel v prípade zásielok kategórií tovaru uvedeného v článku 1 ods. 1 písm. a) delegovaného nariadenia (EÚ) 2019/2124 predložených na mieste konečného určenia po povolení ďalšej prepravy, musia príslušné orgány HKS prijať následné opatrenia stanovené v článku 66 ods. 3 až 6 NÚK v koordinácii s príslušnými orgánmi miesta konečného určenia podľa článkov 7 a 8 delegovaného nariadenia (EÚ) 2019/2124. Na oznamovanie podľa článku 66 ods. 5 NÚK sa používa systém TRACES.

Na uloženie vhodných opatrení musia najskôr príslušné orgány na základe jednotlivých prípadov posúdiť, či zásielka predstavuje riziko, a to na základe vymedzenia rizika v článku 3 bode 24 NÚK.

Článok 3 NÚK Vymedzenie pojmov Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov: [..] 24. „riziko“ je funkcia pravdepodobnosti nepriaznivého vplyvu na zdravie ľudí, zvierat alebo rastlín, na dobré životné podmienky zvierat alebo na životné prostredie v dôsledku nebezpečenstva a závažnosti tohto pôsobenia; [..]

Ak nevyhovujúca zásielka predstavuje riziko, uplatňuje sa článok 67 NÚK a k dispozícii sú dve možné opatrenia – zničenie alebo špeciálne ošetrenie.

V ostatných prípadoch podľa článku 66 ods. 3 prvého pododseku NÚK majú príslušné orgány pri prihliadnutí na stanoviská prevádzkovateľov možnosť nariadiť alternatívne opatrenia vrátane spiatočného zaslania do tretej krajiny za podmienok uvedených v článku 72 NÚK, alebo pridelenie zásielky na iné účely než na tie, na ktoré bola pôvodne určená.

V určitých prípadoch nedodržania pravidiel môže príslušný orgán na základe jednotlivých prípadov zvážiť spätné zaslanie zásielky do tretej krajiny za podmienok článku 72 NÚK, a to vtedy, ak sa pravdepodobne neprejaví nepriaznivý vplyv na zdravie alebo životné prostredie. Tieto príklady nedodržania pravidiel predstavujú neúplný zoznam takýchto prípadov:

a) neuspokojivé výsledky kritérií bezpečnosti potravín stanovených v nariadení Komisie (ES) 2073/2005 ([46]);

b) nedodržanie mikrobiologických noriem stanovených v nariadení Komisie (EÚ) č. 142/2011 ([47]) pre krmivá obsahujúce vedľajšie živočíšne produkty alebo z takýchto produktov pozostávajúce, na ktoré sa vzťahuje nariadenie (ES) č. 1069/2009;

([46]) Nariadenie Komisie (ES) č. 2073/2005 z 15. novembra 2005 o mikrobiologických kritériách pre potraviny (Ú. v. EÚ L 338, 22.12.2005, s. 1).

([47]) Nariadenie Komisie (EÚ) č. 142/2011 z 25. februára 2011, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009, ktorým sa ustanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov neurčených na ľudskú spotrebu, a ktorým sa vykonáva smernica Rady 97/78/ES, pokiaľ ide o určité vzorky a predmety vyňaté spod povinnosti veterinárnych kontrol na hraniciach podľa danej smernice (Ú. v. EÚ L 54, 26.2.2011, s. 1).

c) prítomnosť kontaminantu v potravine alebo prítomnosť nežiaducej látky v krmive presahujúca zákonný limit platný v Únii;

d) prítomnosť škodcu, ktorý je v Únii vymedzený ako karanténny škodca Únie, karanténny škodca chránenej zóny alebo škodca, na ktorého sa vzťahujú opatrenia článku 30 nariadenia (EÚ) 2016/2031 v Únii;

e) prítomnosť geneticky modifikovaného organizmu, ktorý nie je v Únii povolený;

f) prítomnosť pesticídu v potravinách alebo krmive presahujúca hladinu stanovenú v nariadení (EÚ) č. 396/2005 ([48]), v prípade ktorej bolo v súlade s týmto nariadením zistené zdravotné riziko pre spotrebiteľov;

g) prítomnosť prídavnej látky v potravinách, ktorá v Únii nie je povolená v prípade žiadnej potraviny podľa nariadenia (ES) č. 1333/2008 ([49]).

V článku 72 NÚK sa stanovujú určité požiadavky na prevádzkovateľa zodpovedného za zásielku, na základe ktorých sa umožňuje spiatočné zaslanie do tretej krajiny. Konkrétnejšie musí prevádzkovateľ:

i) odsúhlasiť miesto určenia s príslušnými orgánmi členského štátu (je to jediná podmienka spiatočného zaslania rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov uvedených v článku 47 ods. 1 písm. c) NÚK);

ii) *písomne* informovať príslušný orgán členského štátu, že informoval tretiu krajinu pôvodu alebo tretiu krajinu určenia o dôvodoch zamietnutia vstupu zásielky do Únie;

iii) získať súhlas príslušných orgánov krajiny určenia s prijatím zásielky v prípade, že táto krajina nie je krajinou pôvodu. Tento súhlas musia orgány tretej krajiny z vlastnej iniciatívy oznámiť orgánom členského štátu.

Ak existuje dôkaz, že nevyhovujúca je len časť zásielky, prevádzkovateľovi sa môže *výnimočne* povoliť prijatie opatrení stanovených v článku 66 ods. 3 NÚK, a to výslovne pre danú časť, v súlade s článkom 66 ods. 4 NÚK. V takom prípade musí byť rozhodnutie o čiastočnom zamietnutí podložené posúdením rizika, ktoré umožňuje príslušnému orgánu jednoznačne rozlíšiť vyhovujúcu časť od nevyhovujúcej časti zásielky, čím sa zabezpečí správne rozdelenie a uplatnenie opatrení. Na takéto rozhodnutie sa vzťahujú podmienky článku 66 ods. 4 NÚK vrátane podmienky, že sa nesmú narušiť kontrolné činnosti. Okrem toho musí byť podľa prílohy III k vykonávaciemu nariadeniu (EÚ) 2019/2130 rozhodnutie o zamietnutí vstupu a prijatí opatrení v prípade časti zásielky rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov spojené so šaržami identifikovanými pred fyzickou kontrolou.

Podľa článku 69 NÚK musí prevádzkovateľ vykonať všetky opatrenia nariadené príslušnými orgánmi v lehote najviac 60 dní odo dňa, keď mu bolo oznámené rozhodnutie. Príslušné orgány môžu stanoviť kratšiu lehotu, napríklad v záujme obmedzenia konkrétnych rizík pre zdravie ľudí, zvierat alebo rastlín, prípadne túto lehotu predĺžiť, ak sa čaká na výsledky druhého stanoviska odborníka uvedeného v článku 35 NÚK, a to za podmienky, že toto predĺženie nebude mať nepriaznivý vplyv na zdravie ľudí, zvierat a rastlín, dobré životné podmienky zvierat a životné prostredie. V každom prípade nemá právo prevádzkovateľa na druhé stanovisko odborníka stanovené v článku 35 ods. 4 NÚK vplyv na povinnosť príslušných orgánov rýchlo konať v záujme odstránenia alebo obmedzenia rizík.

Ak príslušné orgány zistia závažné alebo opakované porušenia, prípadne majú podozrenie na podvodné alebo klamlivé praktiky, musia *zintenzívniť* úradné kontroly zásielok toho istého pôvodu alebo využitia, ako sa to vyžaduje v článku 65 ods. 4 NÚK. Komisia stanovila pravidlá týkajúce sa postupov koordinovaného vykonávania zintenzívnených kontrol produktov živočíšneho pôvodu, zárodočných produktov, vedľajších živočíšnych produktov a zmiešaných výrobkov príslušnými orgánmi členských štátov vo vykonávacom nariadení Komisie (EÚ) 2019/1873 ([50]) na základe právomoci uvedenej v článku 65 ods. 6 NÚK.

([48]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 z 23. februára 2005 o maximálnych hladinách rezíduí pesticídov v alebo na potravinách a krmivách rastlinného a živočíšneho pôvodu a o zmene a doplnení smernice Rady 91/414/EHS (Ú. v. EÚ L 70, 16.3.2005, s. 1).

([49]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1333/2008 zo 16. decembra 2008 o prídavných látkach v potravinách (Ú. v. EÚ L 354, 31.12.2008, s. 16).

([50]) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1873 zo 7. novembra 2019 o postupoch koordinovaného vykonávania zintenzívnených úradných kontrol produktov živočíšneho pôvodu, zárodočných produktov, vedľajších živočíšnych produktov a zložených produktov príslušnými orgánmi na hraničných kontrolných staniciach (Ú. v. EÚ L 289, 8.11.2019, s. 50).

2.4.3.2. *Nedodržanie pravidiel zistené po prepustení do voľného obehu*

Na zásielky produktov živočíšneho pôvodu, zárodočných produktov, vedľajších živočíšnych produktov, sena a slamy a zmiešaných výrobkov [uvedených v článku 47 ods. 1 písm. b) NÚK], ktoré podliehajú náhodnému laboratórnemu testovaniu na HKS na základe plánu monitorovania uvedeného v článku 4 ods. 5 vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2019/2130 a po ňom sú prepustené do voľného obehu až do získania výsledkov analýzy, sa vzťahujú články 137 a 138 NÚK, ak tieto výsledky potvrdia, že dotknutý tovar nie je v súlade s pravidlami uvedenými v článku 1 ods. 2 NÚK.

Vo všeobecnosti sa na zásielky potravín a krmiva prepustené do voľného obehu uplatňuje článok 12 nariadenia (ES) č. 178/2002, pričom tieto zásielky môžu byť opätovne vyvezené do tretej krajiny v jednom z týchto prípadov:

i) ak spĺňajú požiadavky potravinového práva, pokiaľ to orgány dovážajúcej krajiny nevyžadujú inak alebo sa to inak neustanovuje v zákonoch, iných právnych predpisoch, normách, kódoch postupov a iných zákonných a správnych postupoch, ktoré môžu platiť v dovážajúcej krajine;

ii) ak s tým príslušné orgány krajiny určenia výslovne súhlasili, po tom, ako boli v plnom rozsahu informované o dôvodoch a okolnostiach, na základe ktorých by dotknuté potraviny alebo krmivá nemohli byť umiestnené na trh v Únii, okrem prípadu, keď je potravina zdraviu škodlivá alebo krmivo nebezpečné;

iii) ak dodržia ustanovenia dvojstrannej dohody uzavretej medzi Úniou alebo jedným z jej členských štátov a treťou krajinou určenia.

V každom prípade priameho alebo nepriameho rizika pre zdravie ľudí vyplývajúceho z potraviny alebo krmiva sa musia výsledky úradných kontrol a príslušné opatrenia oznámiť Komisii, ostatným členským štátom a tretím krajinám prostredníctvom systému iRASFF.

Tie isté zásady sa vzťahujú na zásielky potravín a krmív, ktoré sa nemusia predkladať na HKS (patriace do rozsahu pôsobnosti článku 44 NÚK), v prípade, ak sú výsledky laboratórnych analýz vykonaných na mieste konečného určenia po výbere zásielky na základe hodnotenia rizika neuspokojivé vzhľadom na pravidlá článku 1 ods. 2 NÚK.

Koordinované vykonávanie zintenzívnených úradných kontrol (v systéme IMSOC – TRACES), ktoré sa vyžaduje podľa článku 65 ods. 4 NÚK, sa môže začať aj v prípade zásielok, ktoré sú už uvedené na trh, ak sa zistia závažné alebo opakované porušenia alebo vznikne podozrenie na podvodné alebo klamlivé praktiky.

2.4.4. ***Využívanie komerčných skladovacích zariadení (článok 64 NÚK)***

V prípade zvierat a tovaru uvedených v článku 47 ods. 1 NÚK sa v článku 64 NÚK stanovujú minimálne požiadavky na HKS. Podrobnejšie pravidlá týkajúce sa požiadaviek na HKS a ich inšpekčné strediská sa stanovujú vo vykonávacom nariadení Komisie (EÚ) 2019/1014 ([51]) na základe právomoci stanovenej v článku 64 ods. 4 NÚK.

HKS určená pre danú kategóriu tovaru musí spĺňať minimálne požiadavky na HKS týkajúce sa zariadení požadovaných pre danú kategóriu tovaru. Požadované zariadenia (priestor/miestnosť na vykládku, priestor/miestnosť na inšpekciu a priestor/miestnosť na skladovanie podľa teplotného režimu tovaru a prístup k toaletným zariadeniam) *musia* byť na mieste a musia sa sprístupniť na vykonanie úradných kontrol. Podrobnosti o vybavení a zariadeniach priestorov/miestností sa stanovujú aj vo vykonávacom nariadení (EÚ) 2019/1014. Ak sa HKS skladá z viacerých inšpekčných stredísk, každé z nich musí spĺňať minimálne požiadavky stanovené v článku 8 vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2019/1014.

Príslušné orgány na HKS môžu okrem toho povoliť využívanie komerčných skladovacích zariadení pod ich kontrolou v prípade tovaru uvedeného v článku 47 ods. 1 NÚK, ako sa to stanovuje v článku 3 ods. 11 prvom pododseku vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2019/1014. Využívanie komerčných skladovacích zariadení predstavuje *doplnok* v rámci dodržania požiadavky na samotné HKS [článok 3 ods. 1 vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2019/1014], podľa ktorej je potrebné zabezpečiť skladovacie zariadenia pre kategórie tovaru, pre ktoré sú určené, takže nie je *náhradou* za takéto zariadenia.

([51]) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1014 z 12. júna 2019, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá týkajúce sa minimálnych požiadaviek na hraničné kontrolné stanice vrátane inšpekčných stredísk a formátu, kategórií a skratiek používaných na zaradenie hraničných kontrolných staníc a kontrolných miest do zoznamu (Ú. v. EÚ L 165, 21.6.2019, s. 10).

Takéto využívanie môže byť povolené len za predpokladu, že komerčné skladovacie zariadenia:

— sa nachádzajú v blízkosti HKS a

— patria do pôsobnosti toho istého colného orgánu ako HKS.

Okrem toho musí byť podľa článku 3 ods. 12 vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2019/1014 tovar uskladnený v komerčných skladovacích zariadeniach v súlade s článkom 3 ods. 11 uvedeného nariadenia:

— uskladnený v hygienických podmienkach,

— riadne označený čiarovými kódmi alebo inými elektronickými prostriedkami alebo etiketami a

— v prípade, že by tovar mohol predstavovať riziko pre zdravie ľudí, zvierat a rastlín alebo v súvislosti s geneticky modifikovanými organizmami (GMO) a prípravkami na ochranu rastlín aj pre životné prostredie, daný tovar sa musí navyše zaistiť v osobitnej uzamykateľnej miestnosti alebo v priestoroch, ktoré sú oddelené ohradou od všetkého ostatného tovaru uskladneného v komerčnom skladovacom zariadení. Znamená to, že tento tovar musí byť okrem iného uskladnený oddelene od ostatného tovaru a jednoznačne identifikovaný ako tovar zaistený pod dozorom príslušného orgánu.

2.4.4.1. *Využívanie komerčných skladovacích zariadení na vykonávanie identifikačných a fyzických kontrol produktov neživočíšneho pôvodu*

V článku 3 ods. 11 druhom pododseku vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2019/1014 sa príslušnému orgánu HKS umožňuje využívanie komerčných skladovacích zariadení uvedených v článku 3 ods. 11 prvom pododseku uvedeného nariadenia na vykonávanie identifikačných kontrol a fyzických kontrol produktov neživočíšneho pôvodu za predpokladu, že tieto komerčné skladovacie zariadenia spĺňajú minimálne požiadavky stanovené v uvedenom nariadení.

Pojem „produkty neživočíšneho pôvodu“ sa uvádza v písmene d) prílohy II k vykonávaciemu nariadeniu (EÚ) 2019/1014 a odkazuje na potravinu alebo krmivo neživočíšneho pôvodu, ako aj na produkty iné ako krmivo, ktoré nie sú určené na ľudskú spotrebu (t. j. materiály prichádzajúce do styku s potravinami), na ktoré sa vzťahujú podmienky alebo opatrenia uvedené v článku 47 ods. 1 písm. d), e) alebo f) NÚK. Flexibilita povolená pre túto kategóriu tovaru na základe článku 3 ods. 11 druhého pododseku vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2019/1014 súvisí s nízkou potrebou obmedzenia nebezpečenstva v prípade tohto tovaru. Táto flexibilita sa *neuplatňuje* na „rastliny, rastlinné produkty a iné predmety“, ktoré sa stanovujú ako samostatná kategória tovaru v písmene c) prílohy II k vykonávaciemu nariadeniu (EÚ) 2019/1014, čo zodpovedá potrebe kontroly škodcov v prípade rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov, na ktoré sa vzťahuje nariadenie (EÚ) 2016/2031. Podobne sa táto flexibilita neuplatňuje ani na zásielky sena a slamy, ktoré patria do kategórie tovaru uvedeného v písmene b) prílohy II k vykonávaciemu nariadeniu (EÚ) 2019/1014, čo zodpovedá potrebe kontroly chorôb zvierat v prípade tohto tovaru.

Bez ohľadu na uvedené sa *môžu* jednotlivé inšpekčné strediská HKS určené na vykonávanie kontrol produktov neživočíšneho pôvodu alebo rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov nachádzať v zariadeniach súkromného sektora, v ktorých sa uskutočňujú komerčné činnosti, a to *za predpokladu*, že tieto inšpekčné strediská spĺňajú požiadavky stanovené v článku 8 vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2019/1014. Inšpekčné strediská ako zariadenia zriadené v rámci hraničnej kontrolnej stanice sa musia napríklad v súlade s článkom 64 ods. 1 NÚK ([52]) nachádzať v bezprostrednej blízkosti miesta vstupu. Okrem toho musia byť všetky požadované zariadenia v prípade potreby dostupné a prístupné na účely vykonávania úradných kontrol [článok 64 ods. 3 písm. b), c) a d) NÚK] ([53]) a musia byť zavedené vhodné opatrenia na zabezpečenie hygienických podmienok a na predchádzanie rizikám vyplývajúcim z krížovej kontaminácie [článok 64 ods. 3 písm. h) a i) NÚK]. Treba uviesť, že úradné kontroly dovozu sena a slamy sa vykonávajú podľa pravidiel platných pre produkty živočíšneho pôvodu [článok 47 ods. 1 písm. b) NÚK], pričom platia dodatočné požiadavky na usporiadanie zariadení a oddelenie tovaru a činností, ako sa stanovujú v článku 6 vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2019/1014.

([52]) Výnimky z tejto požiadavky sa stanovujú v článku 3 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2019/1012 z 12. marca 2019, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 stanovením odchýlok od pravidiel určovania kontrolných staníc a od minimálnych požiadaviek na hraničné kontrolné stanice (Ú. v. EÚ L 165, 21.6.2019, s. 4).

([53]) Napríklad na základe otváracích hodín inšpekčného strediska.

2.4.4.2. *Postup využívania komerčných skladovacích zariadení príslušnými orgánmi na HKS*

Príslušné orgány HKS musia rozhodnúť, či povolia využívanie komerčných skladovacích zariadení, ako sa to stanovuje v článku 3 ods. 11 vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2019/1014. Ak sa tieto komerčné skladovacie zariadenia využívajú iba ako *dodatočné* skladovacie zariadenia, nemusí sa ich využívanie oznamovať Komisii.

Ak však príslušné orgány povolia využívanie komerčných skladovacích zariadení na vykonávanie identifikačných a fyzických kontrol produktov neživočíšneho pôvodu, *musí* sa to oznámiť Komisii v súlade s článkom 3 ods. 14 vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2019/1014 ako zmena infraštruktúry alebo činnosti danej HKS (bez zmeny rozsahu určenia danej HKS). V tomto prípade by mali mať príslušné orgány zavedený postup na preukázanie súladu zariadení s minimálnymi požiadavkami stanovenými vo vykonávacom nariadení (EÚ) 2019/1014 a na poskytnutie všetkých informácií, ktoré Komisia potrebuje na overenie súladu týchto zariadení s uvedenými požiadavkami.

2.4.4.3. *Zapísanie komerčných skladovacích zariadení do zoznamu a registrácia v systéme TRACES-NT*

Neexistuje právna požiadavka na zapísanie komerčných skladovacích zariadení do zoznamu zverejnených HKS uvedených v článku 60 NÚK a v článku 7 vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2019/1014. Ak sa však komerčné skladovacie zariadenia využívajú na vykonávanie identifikačných a fyzických kontrol [článok 3 ods. 11 vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2019/1014], členské štáty by mali túto informáciu zverejniť a uviesť v stĺpci 7 zoznamu zverejnených HKS ([54]).

Okrem toho neexistuje požiadavka na registráciu týchto komerčných skladovacích zariadení v systéme TRACES-NT ani na to, aby im bol pridelený individuálny jedinečný identifikátor TRACES. Namiesto toho sa môže použiť kód HKS.

V nasledujúcej tabuľke sa uvádza prehľad rozdielov medzi HKS/inšpekčnými strediskami, komerčnými skladovacími zariadeniami a kontrolnými miestami.

([54]) Formát zoznamu zverejnených HKS sa stanovuje v prílohe I k vykonávaciemu nariadeniu (EÚ) 2019/1014.

Tabuľka 5

Porovnanie požiadaviek na HKS/inšpekčné strediská, komerčné skladovacie zariadenia a kontrolné miesta

	HKS/inšpekčné strediská	Komerčné skladovacie zariadenia (využívané na skladovanie tovaru ako doplnok k infraštruktúre HKS)	Komerčné skladovacie zariadenia (využívané na vykonávanie identifikačných a fyzických kontrol produktov neživotného pôvodu ako doplnok k infraštruktúre HKS)	Kontrolné miesta iné ako HKS
Právny rámec	článok 59 NÚK, vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1014, delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1012	článok 3 ods. 11 prvý pododsek vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/1014	článok 3 ods. 11 druhý pododsek vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/1014	článok 53 ods. 1 písm. a) a článok 53 ods. 2 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2019/2123
Rozsah pôsobnosti	úradné kontroly zvierat alebo tovaru uvedených v článku 47 ods. 1 NÚK	skladovanie tovaru uvedené v článku 47 ods. 1 NÚK	identifikačné a fyzické kontroly produktov neživočíšneho pôvodu, na ktoré sa vzťahuje článok 47 ods. 1 NÚK	identifikačné a fyzické kontroly potravín a krmív neživočíšneho pôvodu a rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov, na ktoré sa vzťahuje článok 47 ods. 1 NÚK, vrátane produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a produktov z konverzie, ako sa stanovujú v delegovanom nariadení Komisie (EÚ) 2019/2123
Platné minimálne požiadavky	článok 64 NÚK a vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1014 (platné minimálne požiadavky v závislosti od kategórií zvierat a tovaru zahrnutých do rozsahu určenia)	článok 3 ods. 11 prvý pododsek a ods. 12 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/1014	platné minimálne požiadavky na HKS určené pre produkty neživočíšneho pôvodu, ako sa stanovujú v článku 64 NÚK a vo vykonávacom nariadení Komisie (EÚ) 2019/1014	článok 64 ods. 3 NÚK a vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1014 (platné minimálne požiadavky v závislosti od kategórií zvierat a tovaru zahrnutých do rozsahu určenia) [článok 53 ods. 1 písm. a) NÚK]
Umiestnenie vo vzťahu k miestu vstupu do Únie	v bezprostrednej blízkosti miesta vstupu do Únie (článok 64 ods. 1 NÚK); výnimky v prípadoch geografických obmedzení sa stanovujú v delegovanom nariadení Komisie (EÚ) 2019/1012 na základe článku 64 ods. 2 NÚK	v blízkosti HKS a v pôsobnosti toho istého colného orgánu [článok 3 ods. 11 prvý pododsek vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/1014]	v blízkosti HKS a v pôsobnosti toho istého colného orgánu [článok 3 ods. 11 prvý pododsek vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/1014]	vo vzdialenosti od HKS, za podmienok stanovených v delegovanom nariadení (EÚ) 2019/2123; napríklad preprava na kontrolné miesta sa musí vykonávať pod colným dohľadom a vyžaduje si vydanie samostatného CHED, ktorý sfinalizujú príslušné orgány na kontrolnom mieste

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6481/oj

Postup určenia a notifikačný postup	informovanie Komisie pred určením (článok 59 ods. 2 NÚK); overenie dodržania platných minimálnych požiadaviek Komisiou	nevyžaduje sa žiadne oznámenie vopred Komisii; odporúča sa informovať Komisiu, či je využívanie komerčných skladovacích zariadení povolené, keď — sa jej oznamuje určenie alebo — sa aktualizujú informácie o HKS alebo jej inšpekčných strediskách, alebo — pri príprave kontrol Komisie.	oznámenie Komisii pred využívaním komerčných skladovacích zariadení na kontroly [článok 59 ods. 2 NÚK a článok 3 ods. 14 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/1014]; overenie dodržania platných minimálnych požiadaviek Komisiou	nevyžaduje sa žiadne oznámenie vopred Komisii pred určením (článok 53 ods. 2 NÚK)
Zapísanie do zoznamu zverejnených HKS	áno (článok 60 NÚK)	nie	áno	áno [článok 53 ods. 2 a článok 60 ods. 1 NÚK a článok 7 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/1014]

2.5. KAPITOLA VI – Financovanie úradných kontrol a iných úradných činností (články 78 až 85 NÚK)

2.5.1. *Financovanie – všeobecné pravidlá*

S cieľom znížiť závislosť systému úradných kontrol na verejných financiách sa od príslušných orgánov vyžaduje, aby vyberali poplatky alebo platby na pokrytie nákladov, ktoré im vzniknú v súvislosti s určitými úradnými kontrolami (povinné poplatky a platby). Vzťahuje sa to napríklad na vrátenie nákladov, ktoré príslušným orgánom vzniknú v súvislosti s úradnými kontrolami vykonávanými na zvieratách a tovare uvedených v článku 47 ods. 1 NÚK. V súlade s článkom 78 NÚK musia členské štáty zabezpečiť, aby mali príslušné orgány primerané finančné zdroje na zabezpečenie personálu a iné prostriedky, ktoré sú potrebné na vykonávanie úradných kontrol a iných úradných činností. Platí to aj v prípade delegovania určitých úloh úradnej kontroly a iných úradných činností v súlade s článkami 28 a 31 NÚK.

Hoci prevádzkovatelia sú v prvom rade zodpovední za zabezpečenie vykonávania svojich činností v súlade s pravidlami Únie týkajúcimi sa agropotravinového reťazca, ich vlastný kontrolný systém, ktorý zaviedli na tieto účely, musí dopĺňať špecializovaný systém úradných kontrol, ktorý každý členský štát udržuje s cieľom zabezpečiť účinný dohľad v rámci agropotravinového reťazca.

2.5.2. *Povinné poplatky alebo platby*

V tejto súvislosti sa v článku 79 ods. 1 NÚK stanovuje:

Článok 79 ods. 1 NÚK
1. Príslušné orgány vyberajú poplatky alebo platby za úradné kontroly vykonané v súvislosti s činnosťami uvedenými v kapitole II prílohy IV a za úradné kontroly zvierat a tovaru uvedených v článku 47 ods. 1 písm. a), b) a c) na hraničných kontrolných staniciach alebo na kontrolných miestach uvedených v článku 53 ods. 1 písm. a), a to buď: a) na úrovni nákladov vypočítaných v súlade s článkom 82 ods. 1; alebo b) vo výške stanovenej v prílohe IV.

Príklad: V prípade zásielok rastlín v tranzite na hranici sa musia účtovať poplatky podľa kapitoly I časti VII prílohy IV (VII. ZÁSIELKY ZVIERAT A TOVARU Z TRETÍCH KRAJÍN V TRANZITE ALEBO URČENÉ NA PREKLÁDKU), nie podľa časti VIII (VIII. ZÁSIELKY RASTLÍN, RASTLINNÝCH PRODUKTOV A INÝCH PRODUKTOV, PREDMETOV A MATERIÁLOV, NA KTORÝCH SA MÔŽU UDRŽIAVAŤ ŠKODCOVIA RASTLÍN ALEBO PROSTREDNÍCTVOM KTORÝCH SA MÔŽU TÍTO ŠKODCOVIA ŠÍRIŤ).

Okrem toho sa v článku 79 ods. 2 NÚK stanovuje, že príslušné orgány majú vyberať poplatky alebo platby na pokrytie nákladov, ktoré im vzniknú v súvislosti s úradnými kontrolami zvierat a tovaru uvedenými v článku 47 ods. 1 písm. d), e) a f) NÚK, úradnými kontrolami na žiadosť prevádzkovateľa na získanie povolenia stanovenými v článku 10 nariadenia (ES) č. 183/2005 a úradnými kontrolami, ktoré pôvodne neboli plánované a ktoré sa stali nevyhnutnými po zistení prípadov nedodržiavania pravidiel zo strany toho istého prevádzkovateľa a vykonávajú sa na posúdenie rozsahu a vplyvu nedodržiavania pravidiel alebo na overenie nápravy nedodržiavania pravidiel.

2.5.3. *Iné poplatky alebo platby (nepovinné)*

Ako sa uvádza v článku 80 NÚK, členské štáty môžu vyberať poplatky alebo platby na pokrytie nákladov na úradné kontroly a iné úradné činnosti iné ako poplatky a platby uvedené v článku 79 NÚK, pokiaľ to nie je zakázané v legislatívnych ustanoveniach, ktoré sú uplatniteľné v oblastiach upravených pravidlami uvedenými v článku 1 ods. 2 NÚK. Tieto poplatky alebo platby nie sú povinné a článok 81 NÚK týkajúci sa nákladov a článok 82 NÚK týkajúci sa výpočtu poplatkov a platieb sa na tieto poplatky alebo platby nevzťahujú. Poplatky vybraté na základe článku 80 NÚK sa musia riadiť požiadavkami stanovenými v článkoch 83, 84 a 85 uvedeného nariadenia.

Napríklad v článku 21 ods. 2 písm. a) NÚK sa uvádzajú osobitné pravidlá týkajúce sa úradných kontrol vykonávaných pred naložením na kontrolu spôsobilosti zvierat na prepravu. Poplatky alebo platby na úradné kontroly podľa článku 21 ods. 2 písm. a) NÚK možno vyberať na základe článku 80 NÚK, pretože kontroly nepatria do rozsahu pôsobnosti článku 79 NÚK a právne predpisy v oblasti prepravy zvierat nezakazujú ukladanie poplatkov a platieb, a to ani poplatkov a platieb na kontrolu spôsobilosti zvierat pred naložením a prepravou do tretích krajín. Tieto poplatky a platby by mali pokryť vzniknuté náklady, ale nemali by ich prekročiť.

2.5.4. ***Úroveň nákladov a metódy výpočtu povinných poplatkov alebo platieb***

Príslušné orgány musia vyberať povinné poplatky alebo platby vo vzťahu k úradným kontrolám uvedeným v článku 79 ods. 1 NÚK buď na úrovni nákladov vypočítaných v súlade s článkom 82 ods. 1 NÚK, alebo vo výške stanovenej v prílohe IV k NÚK. Platby alebo poplatky vybraté v súvislosti s úradnými kontrolami uvedenými v článku 79 ods. 2 NÚK sa vypočítajú aj v súlade s článkom 82 ods. 1 NÚK alebo vyberú vo výške uvedenej v prílohe IV k NÚK v prípade zvierat alebo tovaru, alebo činností, pre ktoré sú stanovené poplatky v uvedenej prílohe.

V kapitole I prílohy IV k NÚK sa uvádzajú poplatky alebo platby za úradné kontroly zásielok zvierat a tovaru vstupujúcich do Únie, ako sú živé zvieratá, mäso, produkty rybolovu, rastliny, rastlinné produkty, tovar v tranzite atď. V kapitole II tej istej prílohy sa uvádzajú poplatky alebo platby za úradné kontroly na bitúnkoch, v rozrábkarniach, prevádzkarniach na manipuláciu so zverou, výroby mlieka, výroby produktov rybolovu a produktov akvakultúry a ich uvádzania na trh.

V článku 79 ods. 1 NÚK sa príslušným orgánom neumožňuje použiť kombináciu dvoch metód uvedených v písmenách a) a b) uvedeného článku vo vzťahu k zásielkam uvedeným v kapitole I prílohy IV k NÚK týkajúcim sa zvierat a tovaru, ktoré patria do rovnakej kategórie ([55]) (napr. úradné kontroly zásielok produktov rybolovu), a vo vzťahu k činnostiam uvedeným v kapitole II prílohy IV k NÚK, ktoré patria do rovnakej kategórie ([56]) (napr. úradné kontroly na bitúnkoch).

Členské štáty však môžu určiť výšku poplatkov alebo platieb na úrovni nákladov vypočítaných v súlade s článkom 82 ods. 1 NÚK a vo výške stanovenej v prílohe IV k uvedenému nariadeniu, a to za predpokladu, že zásielky alebo činnosti patria do rôznych kategórií. Napríklad:

1. metóda výpočtu by mohla byť použitá v prípade úradných kontrol zásielok mäsa, zatiaľ čo pevne stanovená výška uvedená v kapitole I prílohy IV k NÚK by mohla byť použitá v prípade úradných kontrol zásielok mäsových výrobkov, mäsa z hydiny, mäsa z voľne žijúcej zveri, králičieho mäsa a mäsa zveri z farmových chovov alebo

2. metóda výpočtu by mohla byť použitá v prípade úradných kontrol v rozrábkarniach, zatiaľ čo pevne stanovená výška uvedená v kapitole II prílohy IV k NÚK by mohla byť použitá v prípade úradných kontrol výroby mlieka.

Členské štáty to môžu robiť len v rozsahu, v akom je takýto rozdiel v súlade so základnými zásadami nediskriminácie a rovnakého zaobchádzania.

Náklady uvedené v článku 81 NÚK sú relevantné len pre článok 79 ods. 1 písm. a) a článok 79 ods. 2 NÚK, nie pre článok 79 ods. 1 písm. b) NÚK.

Príklad: V súvislosti s poplatkami za dovoz si členský štát zvolí uplatňovanie článku 79 ods. 1 písm. b) NÚK (t. j. poplatky alebo platby za úradné kontroly zásielok zvierat a tovaru vstupujúcich do Únie, ako sa uvádza v kapitole I prílohy IV k NÚK). Existujú však aj ďalšie náklady, napr. na prepravu v prípade kontrol, ktoré sa neuskutočnia na hraničnej kontrolnej stanici, a účtované nadčasy úradníkov vykonávajúcich inšpekcie mimo úradných hodín. Tieto náklady nemožno pripočítať k poplatkom na základe článku 79 ods. 1 písm. b) NÚK, *pretože poplatky uvedené v prílohe IV k NÚK sú fixné a členské štáty by nemali požadovať ďalšie náklady.*

([55]) V kapitole I bodoch I až VIII prílohy IV k NÚK sa uvádza osem kategórií zvierat a tovaru.
([56]) V kapitole II bodoch I až V prílohy IV k NÚK sa uvádza päť kategórií činností.

V článku 82 ods. 1 NÚK sa uvádza:

Článok 82 ods. 1 NÚK

1. Poplatky alebo platby vyberané v súlade s článkom 79 ods. 1 písm. a) a s článkom 79 ods. 2 sa stanovia v súlade s jednou z týchto metód výpočtu alebo ich kombináciou:

a) paušálne na základe celkových nákladov na úradné kontroly, ktoré znášajú príslušné orgány počas daného časového obdobia, a uplatňujú sa na všetkých prevádzkovateľov bez ohľadu na to, či sa úradná kontrola počas tohto referenčného obdobia vo vzťahu ku ktorémukoľvek platiacemu prevádzkovateľovi naozaj vykonáva; príslušné orgány pri stanovovaní výšky poplatkov, ktoré sa majú účtovať jednotlivým odvetviam, činnostiam a kategóriám prevádzkovateľov, zohľadnia, aký vplyv má na rozdelenie celkových nákladov na uvedené úradné kontroly druh a veľkosť predmetnej činnosti a relevantné rizikové faktory, alebo

b) na základe výpočtu skutočných nákladov na každú jednotlivú úradnú kontrolu a uplatňujú sa na prevádzkovateľov, ktorí podliehajú takejto úradnej kontrole.

V písmene a) tohto ustanovenia sa členským štátom umožňuje, aby vypočítali paušálne náklady pre konkrétne odvetvia, činnosti alebo kategórie prevádzkovateľov na základe nákladov na *všetky* úradné kontroly v rozsahu pôsobnosti NÚK. Pokiaľ ide o výpočet výšky poplatkov, ktoré sa majú účtovať jednotlivým odvetviam, činnostiam a kategóriám prevádzkovateľov, v článku 82 ods. 1 písm. a) NÚK sa požaduje, aby členské štáty zohľadnili, aký vplyv má na rozdelenie celkových nákladov na úradné kontroly druh a veľkosť predmetnej činnosti a relevantné rizikové faktory.

Podľa článku 82 ods. 3 NÚK, ak sa poplatky alebo platby vypočítavajú paušálne v súlade s článkom 82 ods. 1 písm. a) NÚK, uvedené poplatky alebo platby vyzbierané príslušnými orgánmi *nepresiahnu celkové náklady vzniknuté v súvislosti s úradnými kontrolami vykonanými v priebehu uvedeného obdobia*. Na základe článku 82 ods. 4 NÚK, ak sa poplatky alebo platby vypočítavajú v súlade s článkom 82 ods. 1 písm. b) NÚK, *nepresiahnu skutočné náklady na vykonanú úradnú kontrolu*.

V článku 81 písm. a) až g) NÚK sa ďalej objasňuje rozsah uvedených celkových nákladov. O ich výške sa rozhodne na základe nasledovných nákladov, pokiaľ vyplývajú z príslušných úradných kontrol: „miezd personálu *vrátane podporného a administratívneho personálu*, ktorý sa zúčastňuje na vykonávaní úradných kontrol, ako aj na základe ich príspevkov na sociálne zabezpečenie a dôchodky a poistných nákladov;“ [podľa písmena a)], ako aj „nákladov na *zariadenia a vybavenie* vrátane nákladov na údržbu a poistenie a iných súvisiacich nákladov“ [podľa písmena b)], „nákladov na *odbornú prípravu*“ – s výnimkou odbornej prípravy potrebnej na získanie kvalifikácie potrebnej na prijatie do zamestnania príslušnými orgánmi [podľa písmena e)] – a „*cestovných* nákladov“ [podľa písmena f)] takéhoto personálu.

Pokiaľ ide o rozsah *celkových nákladov na úradné kontroly, ktoré znášajú príslušné orgány počas daného časového obdobia* uvedeného v článku 82 ods. 1 písm. a) NÚK, v odôvodnení 66 uvedeného nariadenia sa objasňuje, že tieto náklady môžu pokrývať *režijné náklady*, ktoré vzniknú príslušným orgánom pri vykonávaní úradných kontrol. V uvedenom odôvodnení sa ďalej objasňuje, že *režijné náklady by mohli zahŕňať náklady na podporu a organizáciu, ktoré sú potrebné na plánovanie a vykonávanie úradných kontrol*.

Okrem toho, ak sa poplatky alebo platby uplatňujú na základe skutočných nákladov na jednotlivé úradné kontroly, prevádzkovatelia, ktorí poctivo dodržiavajú pravidlá, by mali byť menej zaťažení platbami ako tí, ktorí ich nedodržiavajú, a mali by podliehať aj menej častým úradným kontrolám. Ak sa poplatky alebo platby vypočítavajú na základe celkových nákladov vzniknutých príslušným orgánom za určité časové obdobie a uplatňujú sa na všetkých prevádzkovateľov bez ohľadu na to, či sú počas referenčného obdobia naozaj podrobení úradnej kontrole, tieto poplatky alebo platby by sa mali vypočítavať tak, aby sa odmenili prevádzkovatelia, ktorí konzistentne dodržiavajú právne predpisy Únie týkajúce sa agropotravinového reťazca.

Konkrétne v súvislosti s nákladmi týkajúcimi sa administratívneho a podporného personálu podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie ([57]) *pri výpočte poplatkov možno zohľadniť len pracovný čas administratívneho a podporného personálu, ktorý je neoddeliteľne spojený s vykonávaním úradných kontrol*.

([57]) Súdny dvor EÚ, 19. decembra 2019, Exportslachterij J. Gosschalk, C-477/18 a C-478/18, bod 66.

V článku 79 ods. 3 NÚK sa členským štátom umožňuje objektívnym a nediskriminačným spôsobom znížiť výšku poplatkov alebo platieb pri činnostiach uvedených v kapitole II prílohy IV k NÚK (bitúnky, rozrábkarne, prevádzkarne na manipuláciu so zverou, výroba mlieka a výroba produktov rybolovu a produktov akvakultúry a ich uvádzanie na trh), pričom zohľadnia:

— záujmy prevádzkovateľov s nízkou výrobnou kapacitou,

— tradičné metódy výroby, spracovania a distribúcie,

— potreby prevádzkovateľov v oblastiach s osobitnými geografickými obmedzeniami a

— záznamy prevádzkovateľa, pokiaľ ide o dodržiavanie príslušných pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK podľa zistení úradných kontrol.

2.5.5. ***Transparentnosť***

Odôvodnenie 68 NÚK:

Pri financovaní úradných kontrol prostredníctvom poplatkov alebo platieb vyberaných od prevádzkovateľov by sa mala zabezpečiť plná transparentnosť, aby občania a podniky rozumeli metóde a údajom použitým na stanovenie poplatkov alebo platieb.

Článok 85 NÚK

Transparentnosť

1. Členské štáty zabezpečia vysokú úroveň transparentnosti:

   a) poplatkov alebo platieb stanovených v článku 79 ods. 1 písm. a), článku 79 ods. 2 a článku 80, konkrétne:

      i) metódy a údajov použitých na stanovenie týchto poplatkov alebo platieb;

      ii) výšky poplatkov alebo platieb uplatňovanej na každú kategóriu prevádzkovateľov a na každú kategóriu úradných kontrol alebo iných úradných činností;

      iii) rozdelenia nákladov, ako sa uvádza v článku 81;

   b) totožnosti orgánov alebo organizácií zodpovedných za výber poplatkov alebo platieb.

2. Každý príslušný orgán sprístupní verejnosti za každé referenčné obdobie informácie uvedené v odseku 1 tohto článku a svoje náklady, pre ktoré je splatný poplatok alebo platba v súlade s článkom 79 ods. 1 písm. a), článkom 79 ods. 2 a článkom 80.

3. Členské štáty prekonzultujú s príslušnými zainteresovanými stranami všeobecné metódy používané na výpočet poplatkov alebo platieb stanovených v článku 79 ods. 1 písm. a), článku 79 ods. 2 a článku 80.

Z článku 85 NÚK vyplýva, že členské štáty majú zabezpečiť vysokú úroveň transparentnosti *v súvislosti s poplatkami a platbami* stanovenými v článku 79 ods. 1 písm. a), článku 79 ods. 2 a článku 80 NÚK *a v súvislosti s totožnosťou orgánov alebo organizácií* zodpovedných za výber poplatkov alebo platieb.

Členské štáty musia vo výročných správach v súlade s článkom 113 ods. 1 písm. e) NÚK a vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2019/723 poskytnúť odkaz na webovú stránku príslušného orgánu obsahujúcu verejne prístupné informácie o poplatkoch alebo platbách uvedených v článku 85 ods. 2 NÚK.

2.6. **KAPITOLA VII – Úradná certifikácia (články 86 až 91 NÚK)**

2.6.1. ***Úradná certifikácia***

Úradné certifikáty a úradné potvrdenia zabezpečujú istotu, pokiaľ ide o dodržiavanie právnych požiadaviek v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje NÚK. Ich vymedzenie sa uvádza v článku 3 NÚK. Tvoria prvky úradnej certifikácie stanovenej v kapitole VII hlavy II NÚK. V článkoch 86 až 91 NÚK sa stanovuje súbor pravidiel pre jednotný a harmonizovaný rámec úradnej certifikácie vo všetkých dotknutých oblastiach NÚK.

Článok 3 NÚK

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov: [..]

27. „úradný certifikát“ je papierový alebo elektronický doklad podpísaný certifikujúcim úradníkom, ktorý poskytuje ubezpečenie o dodržiavaní jednej alebo viacerých požiadaviek stanovených v pravidlách uvedených v článku 1 ods. 2;

28. „úradné potvrdenie“ je akákoľvek etiketa, značka alebo iná forma potvrdenia vydaného prevádzkovateľom pod dohľadom príslušných orgánov prostredníctvom osobitných úradných kontrol alebo samotnými príslušnými orgánmi, ktoré poskytuje ubezpečenie o dodržiavaní jednej alebo viacerých požiadaviek stanovených v tomto nariadení alebo v pravidlách uvedených v článku 1 ods. 2; [..]

Z vymedzenia pojmov v článku 3 bodoch 27 a 28, ako aj z odôvodnení 69 a 70 NÚK vyplýva, že zatiaľ čo úradné certifikáty sú dokumenty v papierovej alebo elektronickej podobe, úradné potvrdenia pre určité zvieratá alebo určitý tovar sú etikety alebo značky, prípadne iné formy potvrdení.

Ak úradné certifikáty a úradné potvrdenia vydávajú príslušné orgány, považuje sa to podľa článku 2 ods. 2 NÚK za inú úradnú činnosť než úradné kontroly.

Tieto dve formy certifikácie majú spoločné i odlišné vlastnosti. V prípade úradných certifikátov sa v článkoch 88 ods. 3 a 89 NÚK stanovuje základ pre ich vydávanie a vlastnosti ich obsahu. Ďalšie požiadavky na úradné certifikáty sa môžu nachádzať v pravidlách uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK alebo sa môžu stanovovať vo vykonávacích aktoch na základe právomocí zverených Komisii v článku 90 NÚK. V prípade úradných potvrdení sa v článku 91 NÚK stanovujú všeobecné zásady, pričom odvetvové právne predpisy v rámci NÚK obsahujú osobitné pravidlá ich vydávania.

V NÚK sa vyžaduje, aby príslušné orgány zabezpečili spoľahlivosť úradných certifikátov aj úradných potvrdení. Preto existujú porovnateľné ustanovenia v článku 88 ods. 2, článku 89 ods. 1 a článku 91 ods. 2 a 3, ktoré sa týkajú pravosti a správnosti úradnej certifikácie, ako aj povinnosti príslušných orgánov zabezpečiť, aby:

i) zamestnanci podpisujúci úradné certifikáty alebo

ii) zamestnanci vykonávajúci úradné kontroly, ktorí majú dozerať na vydávanie úradných potvrdení alebo sa podieľať na vydávaní úradných potvrdení, keď ich vydávajú príslušné orgány,

boli nestranní, neboli v konflikte záujmov a boli riadne vyškolení.

Povinné prvky úradných certifikátov sa stanovujú v článku 89 NÚK a znázorňujú sa na obrázku 7.

Obrázok 7

Prvky úradných certifikátov na základe ustanovení NÚK

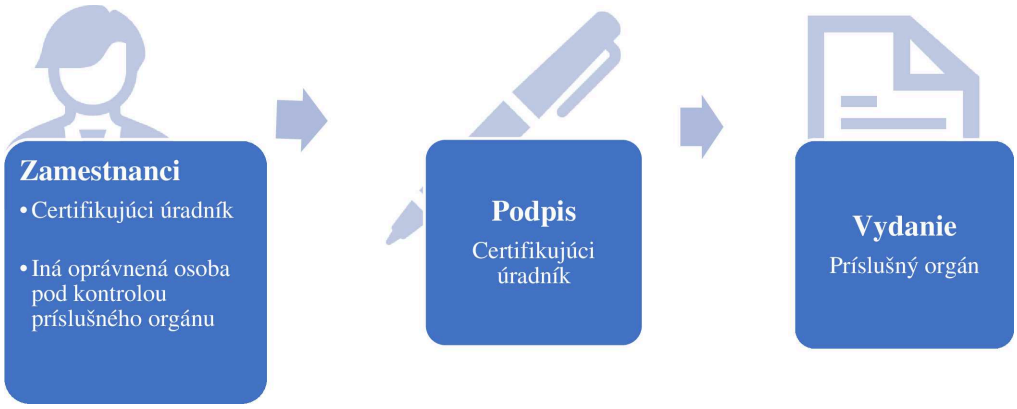

Pokiaľ ide o úradné potvrdenia, príslušnými požiadavkami sú používanie úradných jazykov Únie a overenie prepojenia medzi úradným potvrdením a zásielkou, prípadne šaržou (článok 91 ods. 2 NÚK).

Na obrázkoch 8 a 9 sa znázorňujú rôzne úlohy príslušných orgánov a zamestnancov, ktorí sa podieľajú na vydávaní úradných certifikátov, ako sa stanovujú v článkoch 3, 88, 89 a 91 NÚK.

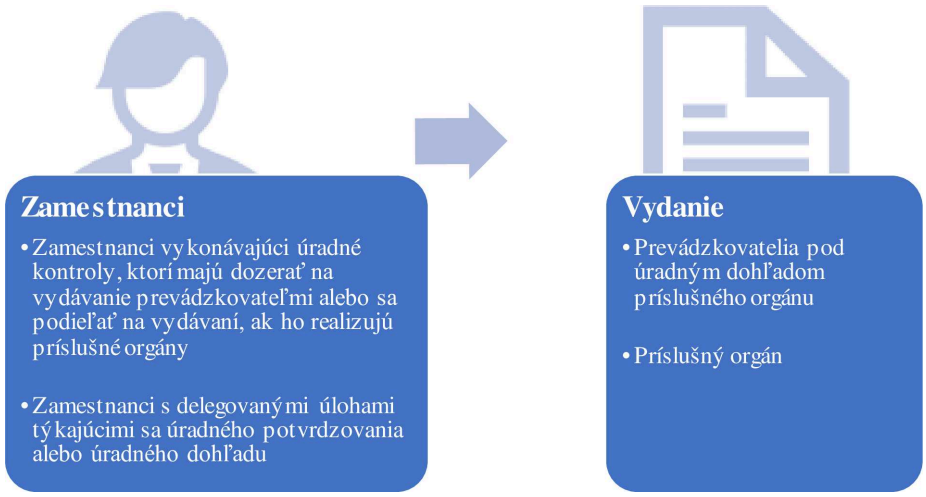
Obrázok 8

Úlohy orgánov a zamestnancov podieľajúcich sa na procese vydávania úradných certifikátov na základe ustanovení NÚK.

Obrázok 9

Úlohy orgánov a zamestnancov podieľajúcich sa na procese vydávania úradných potvrdení na základe ustanovení NÚK

2.6.2. ***Úradný certifikát***

Z článku 88 ods. 1 NÚK vyplýva, že za vydávanie úradných certifikátov sú *výlučne* zodpovedné príslušné orgány. Určité úlohy spojené s vydávaním úradných certifikátov sa však môžu delegovať podľa článku 86 ods. 2 NÚK, za predpokladu, že toto delegovanie je zlučiteľné s článkami 28 až 33 NÚK.

Úradné certifikáty umožňujú identifikáciu zvierat alebo tovaru, pre ktoré sa vydávajú, a uvádza sa v nich dátum vydania, ako aj osoba, ktorá ich podpísala (článok 89 ods. 1 NÚK), čím sa táto osoba stáva zodpovednou za informácie uvedené v certifikáte. Vydanie úradného certifikátu závisí od overenia alebo potvrdenia konkrétnych skutočností a údajov týkajúcich sa zvierat a tovaru, na ktoré sa vzťahuje certifikácia (článok 88 ods. 3 NÚK), čím sa zabezpečuje spoľahlivosť informácií v každom jednom certifikáte.

Ďalšie prvky, ktorými sa zabezpečuje presnosť a spoľahlivosť úradných certifikátov, sa uvádzajú v článku 89 ods. 1 NÚK:

i) nevyplnené alebo neúplné certifikáty certifikujúci úradník nepodpíše;

ii) certifikáty sa vyhotovujú v jednom alebo vo viacerých z úradných jazykov, ktorým rozumie certifikujúci úradník, a v relevantných prípadoch v jednom z úradných jazykov členského štátu určenia.

Treba poznamenať, že v článku 89 ods. 2 NÚK sa zdôrazňuje zodpovednosť príslušných orgánov za prijatie príslušných opatrení na predchádzanie podvodným praktikám pri vydávaní a používaní úradných certifikátov. V ustanoveniach článku 138 ods. 5 NÚK sa táto zodpovednosť ešte posilňuje stanovením opatrení, ktoré je príslušný orgán povinný v takýchto prípadoch prijať. Tieto opatrenia zahŕňajú administratívne opatrenia proti jednotlivcom, konkrétne dočasné suspendovanie certifikujúceho úradníka alebo zrušenia povolenia podpisovať certifikáty, ako aj opatrenia na predchádzanie opakovanému páchaniu priestupkov.

Pravidlá uvedené v článku 88 ods. 3 NÚK, ktoré sú zamerané na zabezpečenie flexibility príslušných orgánov, obsahujú tri rôzne spôsoby, ktorými môže certifikujúci úradník získať potrebné informácie pred podpísaním certifikátov.

Konkrétnejšie môže fakty a údaje získať buď priamo certifikujúci úradník, alebo sa môžu získať nepriamo od inej osoby, ktorú oprávnili príslušné orgány alebo ktorá koná pod ich kontrolou, prípadne od samotného prevádzkovateľa, ako sa uvádza v článku 88 ods. 3, za predpokladu, že sú dodržané podmienky stanovené v tomto ustanovení. Treba však uviesť, že, ako to vyplýva z článku 88 ods. 4 NÚK, konkrétne ustanovenia o pravidlách uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK môžu vyžadovať, aby bol certifikát podpísaný certifikujúcim úradníkom a vydaný výlučne na základe *priamych* poznatkov o skutočnostiach a údajoch certifikujúcim úradníkom.

Úradné certifikáty môžu byť nevyhnutným predpokladom na:

i) uvedenie zvierat a tovaru na trh alebo na ich premiestňovanie, na základe pravidiel uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK.

Medzi kategórie takýchto úradných certifikátov patria najmä:

a) certifikáty zdravia zvierat podľa článkov 149, 161, 167 a 216 právnej úpravy v oblasti zdravia zvierat [nariadenie (EÚ) 2016/429] na premiestňovanie držaných suchozemských zvierat, zárodočných produktov držaného hovädzieho dobytka, držaných oviec, kôz, ošípaných a koní a zárodočných produktov hydiny, produktov živočíšneho pôvodu a vodných živočíchov;

b) úradné certifikáty podľa článku 21 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2022/2292;

c) zdravotné certifikáty pre vedľajšie živočíšne produkty a odvodené produkty vyžadované podľa článku 21 nariadenia (ES) č. 1069/2009 a nariadenia Komisie (EÚ) č. 142/2011;

d) osvedčenia o spôsobilosti pre vodičov a sprievodcov v cestnom vozidle, ktoré prepravuje domáce *koňovité* alebo domáci hovädzí dobytok, domáce ovce, kozy, ošípané alebo hydinu, podľa článku 6 ods. 5 nariadenia (ES) č. 1/2005 a osvedčenia o schválení cestného dopravného prostriedku a plavidiel na prepravu dobytka podľa článkov 18 a 19 uvedeného nariadenia;

e) úradné certifikáty podľa článku 11 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/1793;

f) rastlinolekárske osvedčenia na vývoz, opätovný vývoz, osvedčenia pred vývozom, ako sa stanovujú v článkoch 100, 101 a 102 nariadenia (EÚ) 2016/2031;

g) certifikáty podľa článku 35 nariadenia (EÚ) 2018/848 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby;

h) zdravotné certifikáty pre produkty s pôvodom v Číne alebo odosielaných z Číny, ako sa vyžadujú v článku 4 vykonávacieho rozhodnutia Komisie 2011/884/EÚ ([58]).

ii) na vývoz zásielok do tretích krajín členským štátom, ktorý je buď krajinou pôvodu, alebo krajinou odoslania, ako sa to uvádza v článku 87 písm. b) NÚK.

2.6.3. ***Úradné potvrdenie***

Na rozdiel od úradných certifikátov, ktoré vydávajú iba príslušné orgány, z článku 3 bodu 28 a článku 91 NÚK vyplýva, že úradné povolenia vydávajú primárne prevádzkovatelia. Podľa nariadenia (EÚ) 2016/2031 vydávajú napríklad rastlinné pasy požadované na premiestňovanie rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov na území Únie vo všeobecnosti oprávnení profesionálni prevádzkovatelia.

Nad prevádzkovateľmi v tomto prípade vykonávajú dohľad príslušné orgány prostredníctvom osobitných úradných kontrol. Podľa článku 86 ods. 2 NÚK môžu príslušné orgány delegovať určité úlohy spojené s úradným dohľadom, a to za podmienky, že toto delegovanie je v súlade s článkami 28 až 33 NÚK. Delegovanie sa môže využiť aj pri iných konkrétnych úlohách spojených s vydávaním potvrdení, ak je v súlade s pravidlami týchto článkov.

Príslušné orgány zohrávajú pri úradných potvrdeniach dve úlohy:

i) buď takisto vydávajú potvrdenia;

ii) alebo, ak ich vydávajú prevádzkovatelia, vykonávajú dohľad nad prevádzkovateľom, a najmä nad vykonávaním pravidelných úradných kontrol podľa článku 91 ods. 4 NÚK, zameraných na overovanie toho, či prevádzkovatelia vydávajúci potvrdenie dodržiavajú platné pravidlá, a na overovanie faktov a údajov, na základe ktorých sa vydávanie vykonáva.

([58]) 2011/884/EÚ: vykonávacie rozhodnutie Komisie z 22. decembra 2011 o núdzových opatreniach týkajúcich sa nepovolenej geneticky modifikovanej ryže vo výrobkoch z ryže pochádzajúcich z Číny a ktorým sa zrušuje rozhodnutie Komisie 2008/289/ES (Ú. v. EÚ L 343, 23.12.2011, s. 140).

Úradnými potvrdeniami sú napríklad:

i) zdravotné a identifikačné značky, uvedené v článku 18 ods. 4 NÚK a v článku 5 nariadenia (ES) č. 853/2004;

ii) rastlinné pasy požadované na premiestňovanie rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov na územi Únie, uvedené v kapitole VI oddiele 2 nariadenia (EÚ) 2016/2031;

iii) označenie dreveného obalového materiálu stanovené v článku 96 nariadenia (EÚ) 2016/2031 a osvedčenia iné ako značka na drevenom obalovom materiáli, stanovené v článku 99 toho istého aktu;

iv) logo ekologickej poľnohospodárskej výroby Európskej únie, uvedené v článku 33 nariadenia (EÚ) 2018/848 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby;

v) symbol Únie pre chránené označenia pôvodu a chránené zemepisné označenia podľa článku 37 nariadenia (EÚ) 2024/1143 a symbol Únie pre zaručenú tradičnú špecialitu podľa článku 70 toho istého nariadenia.

2.6.4. ***Certifikujúci úradník***

Článok 3 ods. 26 NÚK

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov: [..]

26. „certifikujúci úradník“ je:

a) akýkoľvek úradník príslušných orgánov oprávnený podpisovať úradné certifikáty vydávané týmito orgánmi alebo

b) akákoľvek iná fyzická osoba, ktorá je oprávnená príslušnými orgánmi podpisovať úradné certifikáty v súlade s pravidlami uvedenými v článku 1 ods. 2; [..]

Certifikujúci úradník je kvalifikovaný výhradne na podpisovanie úradných certifikátov, ako sa to stanovuje v článku 88 ods. 2 NÚK. Z vymedzenia certifikujúceho úradníka takisto vyplýva, že ním môže byť buď úradník, alebo iná fyzická osoba oprávnená príslušnými orgánmi podpisovať úradné certifikáty v súlade s pravidlami uvedenými v článku 1 ods. 2 NÚK. Ostatné fyzické osoby podpisujúce certifikáty musia byť „vymenované“ a „oprávnené“ príslušnými orgánmi, preto sa v tejto súvislosti nevyžaduje delegovanie.

V právnych predpisoch Únie sa môžu stanovovať ďalšie pravidlá platné pre kvalifikácie certifikujúceho úradníka. Vo vykonávacom nariadení (EÚ) 2020/2235, ktorým sa stanovujú vzory certifikátov zdravia zvierat, vzory úradných certifikátov a vzory certifikátov zdravia zvierat/úradných certifikátov na vstup zásielok určitých kategórií zvierat a tovaru do Únie a ich premiestňovanie v rámci Únie, sa uvádza, že certifikát podpisuje buď úradný veterinárny lekár, alebo certifikujúci úradník.

3. **HLAVA III – REFERENČNÉ LABORATÓRIÁ A REFERENČNÉ CENTRÁ**

Účelom referenčných laboratórií EÚ a národných referenčných laboratórií je presadzovať jednotné postupy týkajúce sa vývoja alebo používania metód uplatňovaných úradnými laboratóriami určenými členskými štátmi, čím zabezpečujú spoľahlivosť a konzistentnosť výsledkov testov, analýz a diagnostík vykonávaných v kontexte úradných kontrol a iných úradných činností.

Účelom referenčných centier EÚ je presadzovať vedecké a technické odborné znalosti v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a autentickosti a integrity agropotravinového reťazca, čím sa podporuje spoločné vedecké chápanie v príslušných oblastiach ich zamerania ako základ úradných kontrol a iných úradných činností.

3.1. **Určenie a rozsah poslania**

3.1.1. ***Referenčné laboratóriá EÚ a referenčné centrá EÚ (články 92 až 99 NÚK)***

Rozsahy činností referenčných laboratórií EÚ a referenčných centier EÚ určujú najmä odvetvové právne predpisy, ktoré upravujú príslušné oblasti politiky práva týkajúceho sa agropotravinového reťazca EÚ a ktorými sa stanovuje potreba harmonizovaných metód a vedeckých odborných znalostí v súlade s článkom 92 ods. 1 NÚK (v prípade referenčných laboratórií EÚ), resp. s článkom 95 ods. 1 a článkom 97 ods. 1 NÚK (v prípade referenčných centier EÚ).

Komisia sa môže formálne rozhodnúť zriadiť referenčné laboratórium EÚ v konkrétnom odvetví prostredníctvom delegovaného aktu (článok 92 ods. 4 NÚK) a následne prostredníctvom vykonávacieho aktu (článok 93 ods. 1 NÚK) určí jedno alebo niekoľko laboratórií, ktoré majú prebrať funkcie referenčných laboratórií po uskutočnení verejného výberového konania [článok 93 ods. 2 písm. a) NÚK]. Tieto rozhodnutia o zriadení a určení môžu zúžiť rozsah pôsobnosti referenčných laboratórií EÚ na určité oblasti odbornosti (napr. skupiny patogénov, druhy škodcov atď.). Podobne aj formálne rozhodnutie Komisie určiť jedno alebo viaceré referenčné centrá EÚ pre dobré životné podmienky zvierat alebo autentickosť a integritu agropotravinového reťazca ([59]) prostredníctvom vykonávacích aktov môže zúžiť rozsah pôsobnosti referenčných centier EÚ na určité oblasti odbornosti.

Povinné úlohy, ktoré majú vykonávať referenčné laboratóriá EÚ a referenčné centrá EÚ, ako aj požiadavky na ich pôsobenie (napr. vybavenie, personál, akreditácia atď.), sú stanovené v článku 93 ods. 3 a článku 94 NÚK v prípade referenčných laboratórií EÚ, v článku 95 ods. 3 a článku 96 NÚK v prípade referenčných centier EÚ pre dobré životné podmienky zvierat, a v článku 97 ods. 3 a článku 98 NÚK v prípade referenčných centier EÚ pre autentickosť a integritu agropotravinového reťazca. V tomto právnom rámci existuje značná flexibilita na vymedzenie podrobného rozsahu poslania referenčných laboratórií EÚ alebo referenčných centier EÚ v ich ročnom a viacročnom pracovnom programe.

Ak sa po určení referenčného laboratória EÚ alebo referenčného centra EÚ identifikujú ďalšie úlohy alebo požiadavky, malo by sa vykonať posúdenie toho, či tieto ďalšie úlohy a požiadavky patria do rámca pôsobnosti 1. príslušných odvetvových právnych predpisov; 2. zriaďujúceho delegovaného aktu a/alebo určujúceho vykonávajúceho aktu a 3. zoznamu úloh a požiadaviek opísaných v článkoch 93 až 98 NÚK. Ak ďalšie úlohy alebo požiadavky patria do tohto rozsahu pôsobnosti, Komisia sa môže rozhodnúť, že ich zahrnie do ročného alebo viacročného pracovného programu referenčného laboratória EÚ alebo referenčného centra EÚ. Ak ďalšie úlohy alebo požiadavky nepatria do opísaného rozsahu pôsobnosti, je potrebné formálne rozhodnutie Komisie prostredníctvom delegovaného aktu podľa článku 99 ods. 2 NÚK. Tento postup sa však obmedzuje na situácie, keď si ho vyžadujú nové alebo objavujúce sa riziká, nové alebo objavujúce sa choroby zvierat alebo škodcovia rastlín, prípadne nové právne požiadavky.

3.1.2. ***Národné referenčné laboratóriá (články 100 až 101 NÚK)***

Členské štáty určia jedno alebo viaceré národné referenčné laboratóriá pre každé referenčné laboratórium EÚ. Rozsah činností referenčného laboratória EÚ môže pokryť jedna zodpovedajúca národná inštitúcia fungujúca ako národné referenčné laboratórium alebo ho možno rozdeliť medzi niekoľko národných inštitúcií. V druhom z uvedených prípadov členské štáty zabezpečia úzku spoluprácu medzi laboratóriami, ktoré sa delia o funkciu národného referenčného laboratória (článok 100 ods. 5 NÚK). Členské štáty sa takisto môžu rozhodnúť, že určia ďalšie národné referenčné laboratóriá pre oblasti politiky, pri ktorých neexistuje žiadne zodpovedajúce referenčné laboratórium EÚ (článok 100 ods. 1 NÚK). Tieto ďalšie národné referenčné laboratóriá však musia plniť požiadavky, úlohy a zodpovednosti národných referenčných laboratórií stanovené v článkoch 100 a 101 NÚK s výnimkou požiadaviek týkajúcich sa spolupráce s referenčnými laboratóriami EÚ [napr. článok 101 ods. 1 písm. a) a d) NÚK].

Laboratórium môže plniť funkciu úradného laboratória aj referenčného laboratória za predpokladu, že spĺňa príslušné požiadavky a povinnosti a je určené pre každú z týchto funkcií.

Členské štáty môžu určiť ako národné referenčné laboratórium aj laboratórium, ktoré sa nachádza v inej krajine EÚ alebo EHP. Tento mechanizmus možno využiť napríklad vtedy, keď národné laboratóriá nemajú kapacitu ani odborné znalosti na to, aby splnili podmienky akreditácie národných referenčných laboratórií. Navyše na základe Dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu ([60]), a najmä článku 5 ods. 4 Protokolu o Írsku/Severnom Írsku a oddielu 43 prílohy 2 k nemu, je to jediný mechanizmus, na základe ktorého možno určiť národné referenčné laboratóriá vo vzťahu k Severnému Írsku.

([59]) Ku dňu uverejnenia tohto oznámenia nebolo určené žiadne referenčné centrum EÚ pre autentickosť a integritu agropotravinového reťazca.

([60]) Ú. v. EÚ L 29, 31.1.2020, s. 7.

3.2. **Akreditácia**

3.2.1. ***Referenčné laboratóriá EÚ (článok 93 NÚK) a národné referenčné laboratóriá (článok 100 NÚK)***

Referenčné laboratóriá EÚ a národné referenčné laboratóriá sú povinné pôsobiť v súlade s normou EN ISO/IEC 17025 a byť akreditované v súlade s ňou. Do rozsahu ich akreditácie musia patriť všetky metódy laboratórnej analýzy, testov alebo diagnostiky, ktoré laboratórium musí používať, ak vykonáva činnosť referenčného laboratória EÚ alebo národného referenčného laboratória. Pojem „metóda" možno chápať ako postup merania, ktorý sa uplatňuje na konkrétnu matricu alebo skupinu matríc a na konkrétny analyt alebo skupinu analytov, alebo na ich kombináciu v závislosti od dotknutej metódy v súlade s normou EN ISO/IEC 17025.

Tieto pravidlá zodpovedajú príslušným povinnostiam stanoveným v prípade určovania úradných laboratórií v článku 37 ods. 4 písm. e) a článku 37 ods. 5 NÚK (pozri kapitolu 2.3.3.2 o akreditácii). V NÚK sa predpokladajú výnimky z tejto povinnosti, pričom členským štátom sa dáva prednostné právo určiť národné referenčné laboratórium, ktoré nesplňa povinnosť akreditácie za určitých podmienok, a udeľuje sa určitá flexibilita v súvislosti s rozsahom akreditácie:

1. Rozsah akreditácie národného referenčného laboratória alebo referenčného laboratória EÚ:

   a) môže obsahovať skupinu metód [článok 100 ods. 2 v spojení s článkom 37 ods. 5 písm. b) NÚK v prípade národných referenčných laboratórií, článok 93 ods. 3 písm. a) bod ii) NÚK v prípade referenčných laboratórií EÚ];

   b) sa môže vymedziť pružne [článok 100 ods. 2 v spojení s článkom 37 ods. 5 písm. c) NÚK v prípade národných referenčných laboratórií, článok 93 ods. 3 písm. a) bod iii) NÚK v prípade referenčných laboratórií EÚ].

2. Národným referenčným laboratóriám sa dovoľuje dočasná výnimka z povinnej akreditácie (1 + 1 rok) [článok 100 ods. 2 v spojení s článkom 42 ods. 1, článkom 42 ods. 2 písm. a) a b) a článkom 42 ods. 3 NÚK]:

   a) keď sa používanie metódy práve začalo požadovať v pravidlách Únie v súlade s článkom 34 ods. 1 NÚK (odo dňa nadobudnutia účinnosti takýchto pravidiel);

   b) keď je na základe zmien v používanej metóde potrebná nová akreditácia alebo rozšírenie obsahu akreditácie (ak sa na ňu nevzťahuje flexibilný rozsah akreditácie ([61]));

   c) keď potreba používania metódy vyplýva z núdzovej situácie alebo z objavujúceho sa rizika.

3. V prípade oblasti zdravia rastlín existovalo do 29. apríla 2022 prechodné obdobie na nadobudnutie účinnosti akreditačnej požiadavky (článok 167 ods. 2 NÚK).

Národné referenčné laboratóriá a referenčné laboratóriá EÚ nepatria do rozsahu pôsobnosti výnimiek z povinnej akreditácie, stanovených v článku 41 NÚK a v delegovanom nariadení Komisie (EÚ) 2021/1353. V oblasti zdravia rastlín však príslušné orgány, resp. Komisia, môžu určiť úradné laboratóriá určené na základe výnimky prijatej podľa článku 41 NÚK ako národné referenčné laboratóriá alebo referenčné laboratóriá EÚ bez ohľadu na to, či spĺňajú podmienku týkajúcu sa akreditácie všetkých metód (článok 93 ods. 4, resp. článok 100 ods. 2 NÚK). Táto možnosť by neovplyvnila národné referenčné laboratóriá a referenčné laboratóriá EÚ v oblasti zdravia rastlín, ktoré boli určené pred prijatím delegovaného aktu podľa článku 41 NÚK.

3.2.2. ***Referenčné centrá EÚ (články 95 až 98 NÚK)***

V dôsledku ich poslania zameraného na podporu neexistujú žiadne ustanovenia týkajúce sa povinnej akreditácie referenčných centier EÚ. Referenčné centrá EÚ však *„majú vysokú úroveň vedeckých a technických odborných znalostí"* vo svojich príslušných oblastiach zamerania a *„zabezpečujú, aby mal ich personál dobré vedomosti o medzinárodných normách a postupoch"* [článok 95 ods. 3 písm. b) a e), resp. článok 97 ods. 3 písm. b) a e) NÚK].

([61]) „Flexibilný rozsah akreditácie": Rozsah akreditácie vyjadrený tak, aby orgány posudzovania zhody mohli uskutočňovať zmeny v metodike a iných parametroch, ktoré patria do kompetencií orgánu posudzovania zhody, potvrdené akreditačným orgánom (norma ISO/IEC 17011:2017).

3.3. **Povinnosti v oblasti uverejňovania a notifikovania**

3.3.1. ***Zoznam národných referenčných laboratórií***

Členské štáty v súlade s článkom 100 ods. 4 NÚK oznámia Komisii, ostatným členským štátom a príslušným referenčným laboratóriám EÚ aktualizovaný zoznam názvov a adries národných referenčných laboratórií, pričom tento zoznam sprístupnia verejnosti.

Referenčné laboratóriá EÚ v súlade s článkom 94 ods. 3 NÚK uverejnia zoznam svojich príslušných národných referenčných laboratórií určených členskými štátmi v príslušných oblastiach zamerania.

3.3.2. ***Zoznamy referenčných laboratórií EÚ a referenčných centier EÚ***

Komisia v súlade s článkom 99 ods. 1 NÚK na svojom webovom sídle uverejňuje aktualizovaný zoznam názvov a adries určených referenčných laboratórií EÚ (https://ec.europa.eu/food/ref-labs_en) a referenčných centier EÚ (pre dobré životné podmienky zvierat: https://food.ec.europa.eu/animals/animal-welfare/eu-reference-centres-animal-welfare_en?prefLang=sk)

3.3.3. ***Ochrana osobných údajov***

Pri uverejňovaní informácií o národných referenčných laboratóriách (členské štáty) alebo referenčných laboratóriách EÚ (Európska komisia) sa uplatňujú pravidlá EÚ v oblasti ochrany osobných údajov [nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 ([62]), resp. nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 ([63])]. Informácie o fyzických osobách nemožno uverejňovať bez ich súhlasu. V rámci najlepšieho postupu by sa mali uverejňovať len všeobecné kontaktné informácie (napr. adresa, funkčná e-mailová schránka) laboratória, keďže sú tak splnené povinnosti v oblasti uverejňovania údajov stanovené v článku 94 ods. 3, článku 99 ods. 1 a článku 100 ods. 4 NÚK.

3.4. **Predkladanie správ a kontroly Komisie**

3.4.1. ***Referenčné laboratóriá EÚ a referenčné centrá EÚ***

V súlade s článkom 99 ods. 3 NÚK podliehajú referenčné laboratóriá EÚ a referenčné centrá EÚ kontrolám Komisie na overenie dodržiavania požiadaviek uvedených v článku 93 ods. 3 a článku 94 NÚK v prípade referenčných laboratórií EÚ a článku 95 ods. 3 a článku 97 ods. 3 NÚK v prípade referenčných centier EÚ.

Komisia v súčasnosti bežne vykonáva v rámci svojich kontrol: dokladové preskúmanie správ na základe ročných alebo viacročných pracovných programov referenčných laboratórií EÚ a referenčných centier EÚ,

— dokladové preskúmanie výročných finančných správ.

Komisia sa okrem toho môže v závislosti od jednotlivých prípadov rozhodnúť vykonať kontroly na mieste na overenie toho, či laboratóriá dodržiavajú kritériá určenia a či náležite vykonávajú predložené ročné alebo viacročné programy a podávajú o nich správy,

— v prípade prvkov, ktoré nemožno jednoducho overiť prostredníctvom dokladového preskúmania,

— či správy alebo iné zdroje informácií vyvolávajú obavy alebo naznačujú nesúlad.

3.4.2. ***Národné referenčné laboratóriá***

Národné referenčné laboratóriá nepodliehajú kontrolám Komisie opísaným v článku 99 ods. 3 NÚK. Činnosti národných referenčných laboratórií však možno zahrnúť do kontrol Komisie na overenie fungovania kontrolných systémov členských štátov opísaných v článkoch 116 až 119 uvedeného nariadenia.

([62]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1).

([63]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 z 23. októbra 2018 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 45/2001 a rozhodnutie č. 1247/2002/ES (Ú. v. EÚ L 295, 21.11.2018, s. 39).

3.4.2.1. *Národné referenčné laboratóriá: Medzilaboratórne porovnávacie skúšky a skúšky spôsobilosti*

Referenčné laboratóriá EÚ budú pravidelne monitorovať výkon národných referenčných laboratórií prostredníctvom medzilaboratórnych porovnávacích skúšok alebo skúšok spôsobilosti v súlade s článkom 94 ods. 2 písm. c) NÚK, najmä v prípade, keď existuje právna požiadavka na používanie určitých metód. Národné referenčné laboratóriá sú povinné zúčastňovať sa na porovnávacích skúškach a skúškach spôsobilosti na základe článku 101 ods. 1 písm. a) NÚK. V prípade, že neexistujú právne požiadavky ani obavy o bezpečnosť v súvislosti s analytom/rizikom, ktorý/-é je predmetom záujmu, národné referenčné laboratóriá by mali vynaložiť maximálne možné úsilie s cieľom zabezpečiť účasť na porovnávacích skúškach/skúškach spôsobilosti referenčného laboratória EÚ alebo poskytnúť odôvodnenie svojej neúčasti.

Ak je to potrebné, národné referenčné laboratóriá alebo referenčné laboratóriá EÚ môžu požiadať iné národné referenčné laboratórium alebo úradné laboratórium zastupujúce členský štát, aby sa zúčastnilo na porovnávacej skúške/skúške spôsobilosti [článok 94 ods. 2 písm. c) a článok 38 ods. 2 NÚK]. V prípade neúčasti na porovnávacej skúške/skúške spôsobilosti, alebo ak referenčné laboratórium EÚ neprijme odôvodnenie neúčasti, členským štátom by sa malo oznámiť, že je potrebné prijať opatrenia.

V prípade nedostatočného výkonu národného referenčného laboratória pri porovnávacej skúške/skúške spôsobilosti organizovanej referenčným laboratóriom EÚ by mali byť zavedené primerané následné postupy. Tieto postupy by sa vo všeobecnosti mali riadiť dvojkrokovým prístupom. V prvom štádiu by sa malo národné referenčné laboratórium požiadať o prijatie nápravného opatrenia s cieľom zmierniť zistené problémy. V druhom štádiu, ak je výkon naďalej nedostatočný aj napriek nápravným opatreniam alebo ak národné referenčné laboratórium plne nespolupracuje na náprave problémov zistených v prvom štádiu, referenčné laboratórium EÚ by malo informovať Komisiu. Komisia sa rozhodne, aké ďalšie kroky treba prijať, a môže požadovať, aby príslušný orgán členského štátu prijal opatrenia.

4. HLAVA VII – OPATRENIA NA PRESADZOVANIE PRÁVA

4.1. KAPITOLA I – Opatrenia príslušných orgánov a sankcie

4.1.1. *Nahlasovanie porušení (článok 140 NÚK)*

Dodržiavanie pravidiel Únie je možné posilniť mechanizmami, ktoré osobám umožňujú a nabádajú ich k tomu, aby príslušným orgánom oznamovali nové informácie o porušovaní pravidiel Únie, a tým pomáhali príslušným orgánom zisťovať porušenia a prijímať príslušné následné opatrenia. Osoby, ktoré by mohli nahlasovať porušenia, však môže odrádzať nedostatok postupov nahlasovania alebo strach z negatívnych dôsledkov, ako je porušenie súkromia, odvetné opatrenia alebo diskriminácia, a to najmä v prípadoch, ak informácie získali pri svojej práci (ďalej len „oznamovatelia“).

V tejto súvislosti sa v smernici (EÚ) 2019/1937 ([64]) (ďalej len „smernica o oznamovateľoch“) stanovuje spoločný rámec nahlasovania porušení práva Únie a ochrany oznamovateľov v oblastiach, v ktorých sa oznamovanie považuje za posilňovanie presadzovania práva Únie a v ktorých môžu porušenia práva Únie spôsobovať závažné poškodenie verejného záujmu. Aj samotné NÚK a ďalšie akty Únie, v ktorých sa stanovujú pravidlá agropotravinového reťazca, sú zahrnuté do rozsahu pôsobnosti smernice o oznamovateľoch (článok 2 ods. 1 a príloha k smernici o oznamovateľoch).

Zároveň sa v článku 140 NÚK stanovuje členským štátom všeobecná povinnosť zaviesť v príslušných orgánoch účinné mechanizmy nahlasovania v zmysle NÚK, najmä postupy prijímania oznámení a ochrany pred odvetnými opatreniami pri nahlasovaní porušení NÚK.

V samotnom NÚK sa teda vyžaduje, aby mali príslušné orgány zavedené účinné systémy nahlasovania a ochrany nahlasujúcich osôb, pričom smernicou o oznamovateľoch sa dopĺňa článok 140 NÚK a stanovujú podrobné ustanovenia o kanáloch nahlasovania a osobitných opatreniach podpory nahlasujúcich osôb patriacich do rozsahu pôsobnosti uvedenej smernice, ako aj ich ochrany.

Smernicou o oznamovateľoch nie je dotknuté uplatňovanie práva Únie alebo vnútroštátneho práva, pokiaľ ide o pravidlá trestného konania, najmä tie, ktorými sa zabezpečuje integrita vyšetrovania a konania alebo práva na obhajobu dotknutých osôb [článok 3 ods. 3 písm. d) a odôvodnenie 28 smernice]. V nasledujúcich odsekoch sa podrobnejšie opisujú rozsahy pôsobnosti článku 140 NÚK a smernice o oznamovateľoch, ako aj požiadavky na návrh kanálov nahlasovania.

([64]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 z 23. októbra 2019 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú porušenia práva Únie (Ú. v. EÚ L 305, 26.11.2019, s. 17).

4.1.1.1. *Vecná pôsobnosť: typ porušení, ktoré sa môžu nahlasovať*

Článok 140 NÚK

Nahlasovanie porušení

1. Členské štáty zabezpečia, aby príslušné orgány mali účinné mechanizmy na to, aby sa umožnilo nahlasovanie skutočných alebo možných porušení tohto nariadenia.

2. Súčasťou mechanizmov uvedených v odseku 1 sú aspoň:

   a) postupy týkajúce sa prijímania hlásení o porušeniach a následných opatrení;

   b) vhodná ochrana osôb, ktoré nahlasujú porušenia, pred odvetou, diskrimináciou alebo inými typmi nespravodlivého zaobchádzania, a

   c) ochrana osobných údajov osôb, ktoré nahlasujú porušenia, v súlade s právnymi predpismi Únie a vnútroštátnym právom.

V článku 140 NÚK sa členským štátom stanovuje povinnosť umožniť nahlasovanie porušení „tohto nariadenia“, t. j. porušení pravidiel vykonávania úradných kontrol a iných úradných činností stanovených v NÚK. Okrem iného k nim môžu patriť porušenia pravidiel týkajúcich sa plánovania, organizácie, vykonávania, dokumentovania alebo financovania úradných kontrol a iných úradných činností, porušenia pravidiel týkajúcich sa povinností prevádzkovateľov stanovených v NÚK, ako aj správania, nestrannosti alebo kvalifikácie zamestnancov subjektov, na ktoré sa vzťahujú pravidlá NÚK.

Akty uvedené v prílohe k smernici o oznamovateľoch sa uvádzajú *in toto* vo vecnej pôsobnosti danej smernice. Celé NÚK je teda súčasťou vecnej pôsobnosti smernice o oznamovateľoch.

Hoci sa v článku 140 NÚK nestanovujú požiadavky na ochranu osôb, ktoré nahlasujú porušenia pravidiel stanovených v iných legislatívnych aktoch v oblastiach uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK, niektoré z týchto aktov sú zahrnuté do vecnej pôsobnosti smernice o oznamovateľoch (pozri tabuľku 6: Právne akty, na ktoré sa vzťahuje smernica o oznamovateľoch). Inými slovami, oznamovanie porušení práva Únie v rámci oblastí uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK patrí do rozsahu pôsobnosti smernice o oznamovateľoch iba v rozsahu, v akom sa týka a) porušovania NÚK, napr. pokiaľ ide o úradné kontroly, ktoré sa majú vykonať; alebo b) porušovania právnych aktov Únie, ktoré sú uvedené v prílohe k smernici o oznamovateľoch.

Takisto je potrebné pripomenúť, že Komisia vyzýva členské štáty, aby pri transponovaní smernice o oznamovateľoch zvážili rozšírenie rozsahu jej uplatňovania aj na iné oblasti, a všeobecnejšie, aby na vnútroštátnej úrovni zaistili komplexný a súdržný rámec.

Tabuľka 6

Orientačný zoznam právnych aktov EÚ v oblastiach uvedených v článku 1 ods. 2 NÚK, na ktoré sa vzťahuje smernica o oznamovateľoch. Okrem toho je samotné NÚK takisto zahrnuté do rozsahu pôsobnosti smernice o oznamovateľoch

Oblasti uvedené v článku 1 ods. 2 NÚK		Právne akty zahrnuté do rozsahu pôsobnosti smernice (EÚ) 2019/1937 (článok 2 ods. 1 a príloha)
a)	potraviny a bezpečnosť potravín	nariadenie (ES) č. 178/2002

b)	zámerné uvoľnenie geneticky modifikovaných organizmov (GMO) do životného prostredia na účely potravinárskej a krmivárskej výroby	–
c)	krmivá a bezpečnosť krmív	nariadenie (ES) č. 178/2002
d)	požiadavky na zdravie zvierat	nariadenie (EÚ) 2016/429 nariadenie (ES) č. 1069/2009
e)	vedľajšie živočíšne produkty a odvodené produkty	nariadenie (ES) č. 1069/2009
f)	požiadavky na dobré životné podmienky zvierat	smernica Rady 98/58/ES ([1]) nariadenie Rady (ES) č. 1/2005 nariadenie Rady (ES) č. 1099/2009 smernica Rady 1999/22/ES ([2]) smernica 2010/63/EÚ ([3])
g)	ochranné opatrenia proti škodcom rastlín	–
h)	prípravky na ochranu rastlín a udržateľné používanie pesticídov	–
i)	ekologická poľnohospodárska výroba a označovanie produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby	nariadenie (EÚ) 2018/848
j)	používanie a prideľovanie chránených označení pôvodu, chránených zemepisných označení a zaručených tradičných špecialít	–

([1]) Smernica Rady 98/58/ES z 20. júla 1998 o ochrane zvierat chovaných na hospodárske účely (Ú. v. ES L 221, 8.8.1998, s. 23).
([2]) Smernica Rady 1999/22/ES z 29. marca 1999 o chove voľne žijúcich živočíchov v zoologických záhradách (Ú. v. ES L 94, 9.4.1999, s. 24).
([3]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/63/EÚ z 22. septembra 2010 o ochrane zvierat používaných na vedecké účely (Ú. v. EÚ L 276, 20.10.2010, s. 33).

4.1.1.2. *Mechanizmy nahlasovania*

V článku 140 NÚK sa príslušným orgánom stanovuje povinnosť zaviesť účinné kanály nahlasovania porušení NÚK a vo všeobecnosti sa v ňom odkazuje na „nahlasovanie skutočných alebo možných porušení“ a na „osoby, ktoré nahlasujú porušenia“. Ďalej sa v odôvodnení 91 objasňuje, že „ktorákoľvek osoba“, ktorá upozorní príslušné orgány na možné porušenia, by mala byť chránená. Kanály nahlasovania vytvorené podľa NÚK by preto mali byť zlučiteľné s normami smernice o oznamovateľoch.

Pri zriaďovaní kanálov nahlasovania je mimoriadne dôležitá zrozumiteľná „navigácia“ ([65]), t. j. poskytovanie presných a jednoducho dostupných informácií širokej verejnosti o kanáloch nahlasovania a súvisiacich úrovniach ochrany, najmä ak sú okrem menej dôverných prostriedkov poskytovania informácií k dispozícii aj dôverné kanály v súlade s požiadavkami smernice o oznamovateľoch.

([65]) Odôvodnenie 89 smernice o oznamovateľoch: *„[..] Členské štáty by mali zabezpečiť, aby sa relevantné a presné informácie so zreteľom na to poskytovali tak, aby boli jasné a ľahko dostupné širokej verejnosti. Malo by byť k dispozícii individuálne, nestranné a dôverné bezplatné poradenstvo, napríklad v súvislosti s tým, či sa na predmetné informácie vzťahujú platné pravidlá o ochrane oznamovateľov, ktorý kanál nahlasovania by sa mohol najlepšie využiť a ktoré alternatívne postupy sú k dispozícii v prípade, že sa na tieto informácie nevzťahujú platné pravidlá, tzv. navigácia. [..]“*

Nasledujúce odseky sa týkajú vykonávania mechanizmov nahlasovania v súlade so smernicou o oznamovateľoch príslušnými orgánmi v zmysle NÚK.

4.1.1.3. *Písomné postupy*

V smernici o oznamovateľoch sa vyžaduje zavedenie postupov prijímania nahlásení o porušeniach a následných opatrení.

Znamená to, že v príslušnom orgáne by mali byť zavedené jasné písomné postupy, ktorými sa určuje, ako sa môžu nahlásenia podávať, ako sa spracúvajú a vybavujú, ktoré mechanizmy ochrany sa uplatňujú a aké opatrenia sú prijaté v nadväznosti na nahlásenia.

Cieľom týchto záruk je zabezpečiť správne spracovanie informácií, ako aj dôvernosť a ochranu osobných údajov v príslušnom orgáne, a poskytovanie informácií potenciálnym nahlasujúcim osobám o možnostiach nahlasovania a postupoch spracovania nahlásení, ktoré by mali byť jednoducho a verejne prístupné, aby sa potenciálne nahlasujúce osoby povzbudili a uistili o dôvernom zaobchádzaní a účinných opatreniach v nadväznosti na ich nahlásenie.

4.1.1.4. *Kontaktné osoby, prijímanie a vybavenie nahlásení*

Mechanizmy nahlasovania stanovené v článku 140 NÚK, ktoré majú zaviesť príslušné orgány určené podľa NÚK, patria do koncepcie „interných kanálov nahlasovania“ (články 7 – 9 smernice o oznamovateľoch) ([66]). „Interné nahlasovanie“ sa týka aj prípadov, v ktorých subjekty prevádzkujúce kanál nahlasovania oprávnili tretie strany, aby prijímali nahlásenia o porušeniach v ich mene (článok 8 ods. 5 smernice o oznamovateľoch).

Hoci subjekt (príslušné orgány) rozhoduje o oprávnení tretích strán, aby prijímali nahlásenia v jeho/ich mene, v každom prípade by mali osoby prijímajúce a vybavujúce nahlásenia ponúkať primerané záruky týkajúce sa rešpektovania nezávislosti, dôvernosti, ochrany údajov a mlčanlivosti (odôvodnenie 54 smernice o oznamovateľoch).

Všetky správy prijaté subjektmi (príslušnými orgánmi v zmysle NÚK) by sa mali spracúvať dôverne. V článku 9 smernice sa vyžaduje, aby subjekty (príslušné orgány) potvrdili prijatie nahlásenia poskytnuté nahlasujúcej osobe v lehote sedem dní a aby nahlasujúca osoba dostala spätnú väzbu o prijatom alebo plánovanom opatrení v nadväznosti na jej hlásenie v prijateľnej lehote, ktorá nepresiahne tri mesiace od potvrdenia doručenia nahlásenia, alebo, sa také potvrdenie nahlasujúcej osobe nezaslalo, tri mesiace od uplynutia lehoty siedmich dní od podania nahlásenia. Následné opatrenie je akékoľvek opatrenie, ktoré prijme príjemca nahlásenia alebo akýkoľvek príslušný orgán na posúdenie pravdivosti tvrdení uvedených v nahlásení a prípadne na vyriešenie nahláseného porušenia vrátane opatrení, ako je interné prešetrovanie, vyšetrovanie, trestné stíhanie, opatrenia na navrátenie finančných prostriedkov alebo ukončenie konania (článok 5 ods. 12 smernice o oznamovateľoch).

4.1.1.5. *Ochrana osobných údajov*

Požiadavky na návrh kanálov nahlasovania podľa smernice o oznamovateľoch ([67]) slúžia na zabezpečenie toho, aby subjekty, ktoré prevádzkujú kanály nahlasovania, zaobchádzali s identitou nahlasujúcej osoby s najväčšou dôvernosťou, pretože zabezpečenie dôvernosti identity nahlasujúcej osoby je nevyhnutným predpokladom zabránenia odvetným opatreniam ([68]).

([66]) Treba uviesť, že okrem „interných kanálov nahlasovania“ sa v smernici o oznamovateľoch od členských štátov vyžaduje aj zavedenie „externých kanálov nahlasovania“ a na tento účel určenie orgánov príslušných na prijímanie, poskytovanie spätnej väzby a prijímanie opatrení v nadväznosti na nahlásenia (pozri najmä článok 11 smernice). Externého nahlasovania v súlade so smernicou o oznamovateľoch sa tento dokument netýka.

([67]) Článok 16 smernice o oznamovateľoch.

([68]) Odôvodnenie 82 smernice o oznamovateľoch.

Osobné údaje sa musia spracúvať v súlade s pravidlami ochrany údajov na vnútroštátnej úrovni a úrovni Únie, a najmä s pravidlami stanovenými v nariadení (EÚ) 2016/679 (všeobecné nariadenie o ochrane údajov, GDPR) a v smernici (EÚ) 2016/680. Malo by sa uviesť, že v tomto zmysle sú „osobné údaje“ akékoľvek informácie týkajúce sa identifikovanej alebo identifikovateľnej fyzickej osoby (ďalej len „dotknutá osoba“); identifikovateľná fyzická osoba je osoba, ktorú možno identifikovať priamo alebo nepriamo, najmä odkazom na identifikátor, ako je meno, identifikačné číslo, lokalizačné údaje, online identifikátor, alebo odkazom na jeden či viaceré prvky, ktoré sú špecifické pre fyzickú, fyziologickú, genetickú, mentálnu, ekonomickú, kultúrnu alebo sociálnu identitu tejto fyzickej osoby [článok 4 ods. 1 GDPR a článok 3 ods. 1 smernice (EÚ) 2016/680].

Nahlásenie bude pravdepodobne obsahovať osobné údaje nahlasujúcej osoby a dotknutej osoby alebo osôb prepojených na nahlasujúcu osobu. Podľa smernice o oznamovateľoch musia byť kanály nahlasovania navrhnuté tak, aby zabezpečovali ochranu totožnosti nahlasujúcej osoby a dotknutej osoby (t. j. fyzickej alebo právnickej osoby, ktorá sa uvádza v nahlásení ako osoba, ktorej sa pripisuje porušenie alebo s ktorou je daná osoba prepojená) ([69]). Následne musí byť interný prístup k predmetným informáciám v rámci vyšetrovania tvrdení udelený iba vymenovanému personálu ([70]).

Okrem o sa musia dodržať osobitné pravidlá vedenia záznamov o nahláseniach. Nahlásenia sa ukladajú len na obdobie, ktoré je nevyhnutné a primerané na dodržanie požiadaviek smernice o oznamovateľoch alebo iných požiadaviek práva Únie alebo vnútroštátneho práva ([71]) vrátane pravidiel zberu osobných údajov, ktoré sa týkajú tvrdenia, ako aj vymedzenia obdobia uchovávania osobných údajov ktoré okrem iného závisí od výsledku postupu oznamovania a povahy výsledku prípadu ([72]), prípadne od vykonania príslušných bezpečnostných opatrení ([73]).

Odporúča sa, aby príslušné orgány v zmysle NÚK pri sprístupňovaní informácií o kanáloch nahlasovania pre potenciálne nahlasujúce osoby informovali aj o tom, ako sa spracúvajú osobné údaje z nahlásení.

Ďalej sa odporúča, aby organizácie zvážili dôsledky nových procesov oznamovania na ochranu údajov už v štádiu návrhu (zásada špecificky navrhnutej ochrany údajov uvedená v článku 25 GDPR). Včasné zapojenie zodpovednej osoby do procesu umožní príslušným organizáciám prispôsobiť svoje postupy oznamovania požiadavkám na ochranu údajov.

4.1.1.6. *Anonymné nahlasovanie*

V smernici o oznamovateľoch sa ponecháva možnosť prijatia anonymného nahlasovania a opatrení v nadväznosti naň na rozhodnutie členských štátov ([74]). V smernici o oznamovateľoch sa však jednoznačne zdôrazňuje ([75]), že bez ohľadu na to, či sa členské štáty rozhodnú prijať opatrenia v nadväznosti na anonymné nahlásenia, musia podľa kapitoly VI smernice zabezpečiť ochranu osôb, ktoré nahlásili informácie anonymne, ak boli po odhalení svojej identity postihnuté odvetnými opatreniami.

Výhoda anonymného nahlasovania spočíva v tom, že môže zmierniť zábrany odrádzajúce od nahlásenia osoby, ktoré napriek zárukám týkajúcim sa dôvernosti stále neveria, že ich identita nebude odhalená.

Technologické riešenia, ktoré umožňujú osobám od začiatku anonymné nahlasovanie a zároveň aj obojsmernú komunikáciu, môžu prispieť k zmierneniu zábran pri nahlasovaní, pričom orgány budú môcť stále žiadať od nahlasujúcich osôb dodatočné informácie. Bez ohľadu na technické prostriedky komunikácie musia byť zavedené mechanizmy na zabezpečenie dôvernosti a ochrany pred odvetnými opatreniami, aby sa zabezpečila ochrana po odhalení identity nahlasujúcej osoby.

([69]) Článok 22 ods. 3 smernice o oznamovateľoch.
([70]) Článok 9 ods. 1 písm. a) a článok 12 ods. 1 písm. a) smernice o oznamovateľoch.
([71]) Článok 18 ods. 1 smernice o oznamovateľoch.
([72]) V článku 5 ods. 1 písm. e) nariadenia 2016/679 sa zavádza všeobecná zásada uchovávania osobných údajov „(...) vo forme, ktorá umožňuje identifikáciu dotknutých osôb najviac dovtedy, kým je to potrebné na účely, na ktoré sa osobné údaje spracúvajú (...)“.
([73]) V článku 5 ods. 1 písm. f) nariadenia 2016/679 sa stanovuje, že osobné údaje sú „spracúvané spôsobom, ktorý zaručuje primeranú bezpečnosť osobných údajov, vrátane ochrany pred neoprávneným alebo nezákonným spracúvaním a náhodnou stratou, zničením alebo poškodením, a to prostredníctvom primeraných technických alebo organizačných opatrení („integrita a dôvernosť“)“.
([74]) Článok 6 ods. 2 smernice o oznamovateľoch.
([75]) Článok 6 ods. 3 smernice o oznamovateľoch.

Tabuľka 7

Príklady dostupných technológií nahlasovania ([76])

Nástroj	Výhody	Nevýhody/výzvy
Schránka/pošta	— jednoduchá realizácia	— musí sa zabezpečiť dôverné doručenie kontaktnej osobe
E-mail	— jednoduchá realizácia	— prístup do e-mailového konta musí byť obmedzený na kontaktnú osobu — poskytovateľ e-mailu musí zabezpečiť ochranu údajov
Telefón/hlasové správy/ osobné stretnutie	— jednoduchá realizácia — priama komunikácia s kontaktnou osobou	— neustále musí byť zabezpečená dôvernosť a nestrannosť pri prijímaní a počas vybavovania
Digitálne riešenia/IT platformy	— malé zábrany — bezpečnosť údajov — obojsmerná komunikácia — anonymné nahlasovanie sa dá jednoducho zabezpečiť	— neustále musí byť zabezpečená dôvernosť a nestrannosť pri prijímaní a počas vybavovania

4.1.1.7. *Ochrana pred odvetnými opatreniami*

Odvetné opatrenia, diskriminácia alebo iné typy nespravodlivého zaobchádzania môžu zahŕňať priame alebo nepriame konanie (alebo opomenutie) na ujmu nahlasujúcej osoby. Osoby, ktoré pracujú pre príslušný orgán, môžu napríklad dostať výpoveď, môže im byť pozastavený výkon činnosti alebo môžu byť preradené na nižšiu pozíciu. Osoby nahlasujúce z prostredia mimo príslušného orgánu môžu takisto zažiť negatívne dôsledky, napríklad zverejnenie ich identity alebo iných osobných údajov v súvislosti s nahlásením, prípadne odmietnutie poskytnutia služieb alebo iné nespravodlivé zaobchádzanie v súvislosti s činnosťami príslušných orgánov.

V článku 19 smernice o oznamovateľoch sa stanovuje neúplný zoznam odvetných opatrení, ktoré majú členské štáty zakázať, a v jej článkoch 20 a 21 sa stanovuje množstvo opatrení na podporu a ochranu pred odvetnými opatreniami, aby sa zabezpečila primeraná ochrana nahlasujúcich osôb postihnutých odvetnými opatreniami. Ďalej je s cieľom predísť odvetným opatreniam mimoriadne dôležitá na ochranu identity a osobných údajov nahlasujúcej osoby nestrannosť kontaktnej osoby a dôverné zaobchádzanie s nahláseniami, ako sa to opisuje vyššie. Zvýšiť informovanosť medzi zamestnancami a riadiacimi pracovníkmi môžu jednoznačné písomné postupy a cielená odborná príprava, ktoré by sa mali zameriavať na predchádzanie diskriminačnému a nespravodlivému správaniu.

Pri ochrane uvedenej v smernici o oznamovateľoch sa zohľadňuje mocenská nerovnováha medzi nahlasujúcimi osobami a organizáciou, v ktorej došlo k porušeniu, v prípadoch, ak sa informácie získali v pracovnom kontexte. V prípade nahlásení osobami, ktoré získali informácie o porušeniach mimo pracovného kontextu, môže byť takáto mocenská nerovnováha menej dôležitá. Ako už bolo uvedené, v článku 140 NÚK sa však uznáva, že osoby, ktoré získali informácie o porušeniach mimo pracovného kontextu, môžu takisto poskytnúť cenné informácie, a to najmä nahlásením prostredníctvom dôverných kanálov nahlasovania.

([76]) V smernici o oznamovateľoch sa stanovujú určité požiadavky na návrh kanálov nahlasovania. Musí byť napríklad možné ústne nahlasovanie telefonicky alebo prostredníctvom iných systémov hlasových správ a na požiadanie nahlasujúcej osoby osobným stretnutím (články 9 a 12 smernice o oznamovateľoch).